

REGNSKAP 2007
BUDSJETT 2008

Totalregnskap for **REINDRIFTSNÆRINGEN**

Ø k o n o m i s k u t v a l g

NOVEMBER 2008

Forord

Mandatet til Økonomisk utvalg for reindriften er gitt ved instruks fastsatt av Landbruksdepartementet 16. juli 1993. Utvalgets oppgave er å fremstille et økonomisk grunnlagsmateriale som danner utgangspunkt for forhandlingene om en næringsavtale mellom Staten og reindriftsnæringen.

Totalregnskapet for reindriftsnæringen, som legges frem i denne rapporten, viser en oversikt over verdiene som er skapt i næringen samlet sett ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital. Regnskapet viser med andre ord samlede inntekter, kostnader og resultat for hele reindriftsnæringen i Norge. I tillegg til regnskap for 2007 legger utvalget også frem et budsjett for 2008.

Utvalget har medregnet denne rapporten lagt frem 30 totalregnskap for reindriften siden 1978. Til sammen gir disse regnskapene oversikt over reindriftens økonomi i perioden 1975-2007.

Ved siden av å legge frem materiale som viser det økonomiske resultatet for reindriftsnæringen totalt, er det også utvalgets oppgave å gi oversikt over utviklingen regionalt for de enkelte reinbeiteområder.

I tillegg er det egne kapitler i rapporten som presenterer henholdsvis reindriftsavtalen, de langsiktige utviklingstrekk for reindriften (fra 1998 til 2007), husholdsinntekter for familier som driver reindrift, økologiske forhold, samt vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene.

Reindriftsforvaltningen i Alta er sekretariat for utvalget.

Alta/Oslo, november 2008

Steinar Helgen

Sammendrag

Sammendrag av reindriftens totalregnskap i perioden 2004-07, og endring fra 2006 til 2007 (1.000 kr), samt budsjett 2008 (1.000 kr)

Regnskaps- poster	Regnskapstall				Endring	Budsjett
	2004	2005	2006	2007 2)	2006-07	2008 1)
Produksjonsbaserte inntekter:	141 722	122 530	145 149	165 134	19 985	145 946
Kjøtt og biprodukter	121 708	110 841	117 625	135 116	17 490	122 221
Endring i reinhjordverdien	2 603	-6 795	8 226	10 155	1 930	3 862
Binæringsinntekter	6 235	5 758	5 875	5 160	-715	5 160
Andre prod.baserte innt. 1)	11 176	12 725	13 423	14 703	1 280	14 703
Statstilskudd:	90 201	84 894	69 786	69 202	-584	79 650
Ordinære tilskudd	62 848	60 469	44 523	47 554	3 031	55 420
Andre tilskudd	9 955	16 075	18 668	12 902	-5 766	11 093
Ekstraordinære tilskudd	305	0	375	181	-195	932
Tilskudd til binæringer	3 812	3 085	3 567	2 205	-1 362	2 205
Verdiskapningsprogram	11 053	2 721	1 423	1 372	-51	4 500
Tiltak mot radioaktivitet	2 227	2 545	1 231	1 746	516	1 500
Konfl.demp. tiltak rovvilt				3 242	3 242	4 000
Erstatninger:	27 861	34 617	52 157	61 279	9 122	41 676
Tap av rein	22 414	29 474	35 134	43 020	7 886	35 876
Arealinngrep 2)	5 447	5 143	17 023	18 259	1 236	5 800
Sum inntekter:	259 784	242 041	267 092	295 614	28 523	267 272
Kostnader:						
Siidaandelenes kostnader	95 387	93 204	93 206	100 296	7 090	102 103
Felleskostnader	19 981	20 065	16 618	18 841	2 223	19 731
Kostnader i tamreinlag	7 158	6 298	6 932	8 583	1 651	8 657
Sum kostnader:	122 526	119 567	116 756	127 721	10 965	130 492
Vederlag for arbeid og kapital	137 258	122 474	150 336	167 894	17 558	136 780
Renter på lånt kapital	6 951	5 935	7 459	9 638	2 180	9 792
Vederlag for arbeid og egenkapital						
Totalt (1.000 kr)	130 307	116 539	142 877	158 255	15 378	126 988
Per årsverk (kr)	123 665	112 852	141 315	154 994	13 679	123 891
Per siidaandel (kr)	211 126	193 662	243 570	268 869	25 299	216 703
Sum årsverk	1 054	1 033	1 011	1 021	10	1 025
Antall siidaandeler 3)	617	602	587	589	2	586

1) Posten omfatter arbeidsinntekter, leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter.

2) I 2007 fikk et distrikt i Karasjok Øst erstatning for arealinngrep i Halkavarre (8,3 mill. kr), og et distrikt i Kautokeino Vest har fått erstatning for arealinngrep ved Abojavvre (3,9 mill. kr). Dette er hovedpostene i arealinngrepsrerstatningene. Disse postene utgjør kr 12.015 per årsverk og kr 20.827 per siidaandel.

3) Antall årsverk for reindrift i tamreinlagene (33) er lagt til antall siidaandeler i samisk reindrift.

Totalregnskapet viser en positiv endring i resultatmålene fra 2006 til 2007. Vederlag for arbeid og egenkapital øker fra 142,9 mill. kr i 2006 til 158,2 mill. kr i 2007 (+15,3 mill. kr). Målt per årsverk øker vederlag for arbeid og egenkapital fra kr. 141.315 kr i 2006 til kr. 154.994 i 2007, og målt per siidaandel øker vederlag for arbeid og egenkapital fra kr. 243.570 i 2006 til kr. 268.869 i 2007.

Sum produksjonsbaserte inntekter øker fra 145,1 mill. kr i 2006 til 165,1 mill. kr i 2007 (+19,9 mill. kr), som følge av en økning i kjøttinntekter (+17,5 mill) og positiv endring i reinhjordverdien (+1,9 mill. kr). Kjøttinntektene øker fra 117,6 mill. kr i 2006 til 135,1 mill. kr i 2007 som følge av økt slaktekvantum (+79 tonn) og at gjennomsnittsprisen har økt med kr. 6,22 fra 2006 til 2007. I likhet med kjøttinntektene øker også posten andre produksjonsbaserte inntekter (+1,3 mill. kr), mens det er en reduksjon på posten binæringsinntekter (-0,7 mill. kr).

Sum statstilskudd reduseres fra 69,8 mill. kr i 2006 til 69,2 mill. kr i 2007 (-0,6 mill. kr). Reduksjonen kan hovedsak knyttes til posten Andre tilskudd (-5,7 mill. kr). Årsaken til reduksjonen er i hovedsak reduksjon i postene investeringer og innløsning av driftenhet. Ordinære tilskudd øker (+3,0 mill. kr) som følge av økt slakteuttak og produksjon i 2007. Videre har Økonomisk utvalg tatt med ordningen med Konfliktdependende og forebyggende tiltak mot rovvilt som i 2007 utgjorde 3,2 mill. kr.

Erstatningene for tap av rein økte fra 35,1 mill. kr i 2006 til 43,0 mill. kr i 2007 (+7,8 mill.kr), og erstatningene for arealinngrep hadde en økning fra 17,0 mill kr i 2006 til 18,2 mill. kr i 2007 (+1,2 mill.kr). De høye beløpene skyldes engangsutbetalinger på 12 mill. kr til et reinbeitedistrikt i Troms i 2006, og 12 mill. kr til to distrikter i Finnmark i 2007.

Totalt sett gir dette en økning i de samlede inntektene fra 267,1 mill. kr i 2006 til 295,6 mill. kr i 2007 (+28,5 mill. kr).

Siidaandelens kostnader øker fra 2006 (93,2 mill. kr) til 2007 (100,2 mill. kr), felleskostnadene øker fra 16,6 mill. kr til 18,8 mill. kr i 2007 (+2,2 mill. kr). Vesentlig som følge økt slakteuttak og derav økte slaktekostnader men også pristigning på driftsmidler og drivstoff fører til det økte kostnadsnivået. Tamreinlagenes kostnader øker fra 6,9 mill. kr i 2006 til 8,5 mill. kr i 2007 (+1,6 mill. kr). I sum gir dette en økning i de totale kostnadene fra 116,8 mill. kr i 2006 til 127,7 mill. kr i 2007 (+10,9 mill. kr).

Renter på lånt kapital øker fra 7,5 mill. kr i 2006 til 9,6 mill. kr i 2007 (+ 2,1 mill. kr), og rentesatsen øker fra 5,8 % i 2006 til 6,5 % i 2007.

Inntekter fra andre sektorer og fra annen næringsvirksomhet har stor betydning for økonomien i reindriftsnæringen. Det er i særlig grad kvinner som bidrar med disse inntektene. I 2007 utgjør sum lønn m.v. (lønnsinntekter, andre næringsinntekter, pensjoner og renter) kr. 208.000 i gjennomsnitt per siidaandel i samisk reindrift (2006: kr. 186.000). Til sammenligning utgjør kjøttinntektene kr. 222.266 per siidaandel i 2007 (2006: kr. 190.000 per siidaandel).

Rovviltpapene påvirker resultatet av driften i de fleste reinbeiteområdene. Oppgitte rovvilttap utgjør 75 % av de oppgitte totale tapene av rein i 2007/08 (2006/07: 82 %). I 2007/08 ble det utbetalt erstatninger for 21 % av de oppgitte rovviltapene (2006/07: 24 %).

Antall siidaandeler økte fra 554 i 2006 til 556 i 2007 (+2), mens reintallet økte fra 231.300 i 2006 til 241.432 i 2007 (+10.132 dyr). Gjennomsnittlig reintall per siidaandel gikk opp fra 399 dyr i 2006 til 433 dyr i 2007 (+34 dyr).

Budsjett 2008

Budsjett for 2008 bygger i hovedsak på innrapporterte slaktedata fra registrerte slakterier per 15. november, anslag fra de seks største slakteriene over hvor mye som forventes slaktet ut året og regnskapstall per 15. november.

Kjøttinntektene forventes å gå ned som følge redusert slakteuttak. Prisutviklingen ser ut til å fortsette med økte priser per kg til reineier. Det budsjetteres med en økning i statstilskuddene, i hovedsak på grunn av det økte slakteuttaket i 2007. Når det gjelder erstatningene, budsjetteres det med en reduksjon som følge av at det ikke forventes store engangsutbetalinger på erstatning for arealinngrep i 2008. De totale kostnadene og rentekostnadene antas å være på omtrent samme nivå i 2008 som i 2007, hovedsakelig som følge av redusert slakteuttak og derav reduserte slaktekostnader.

Med utgangspunkt i de forutsetningene som ligger til grunn for Økonomisk utvalgs budsjett, er vederlag for arbeid og egenkapital beregnet til 136,8 mill. kr i 2008. Dette representerer en reduksjon på 31 mill. kr fra 2007. Hovedårsakene til dette er redusert slakteuttak, og reduksjon i erstatninger for arealinngrep. Endringer i reinhjordverdien budsjetteres med en økning på 3,8 mill. kr, dette er et beregnet gjennomsnitt av de tre foregående års endringer. Dette gjøres med bakgrunn i et ønske om å gjøre budsjettet mer sammenlignbart med siste års regnskap.

Čoahkkáigeassu

Boazodoalu oppalašrehketdoalu čoahkkáigeassu 2004-07, rievdamat 2006's 2007 rádjái ja 2008 bušeahhta (1.000 kr)

Rehketdoalu-poasttat	Rehketdoalulogut				Rievdamat	Bušeahhta
	2004	2005	2006	2007 2)	2006-07	2008 1)
Buvttadan dietnasat	141 722	122 530	145 149	165 134	19 985	145 946
Biergodietnasat	121 708	110 841	117 625	135 116	17 490	122 221
Ealloárvvu rievdan	2 603	-6 795	8 226	10 155	1 930	3 862
Lassiealáhusdietnasat	6 235	5 758	5 875	5 160	-715	5 160
Eará buvttandandietnasat 1)	11 176	12 725	13 423	14 703	1 280	14 703
Stáhtadoarjagat	90 201	84 894	69 786	69 202	-584	79 650
Njuolgodoarjagat	62 848	60 469	44 523	47 554	3 031	55 420
Eará doarjagat	9 955	16 075	18 668	12 902	-5 766	11 093
Earenoamášdoarjagat	305	0	375	181	-195	932
Lotnolasealáhus doarj.	3 812	3 085	3 567	2 205	-1 362	2 205
Árvoháhkandoarjagat	11 053	2 721	1 423	1 372	-51	4 500
Doaimmat radioakt. Vuostá	2 227	2 545	1 231	1 746	516	1 500
Doaimmat riidoast.borassp.				3 242	3 242	4 000
Buhtadusat	27 861	34 617	52 157	61 279	9 122	41 676
Boazomassimat	22 414	29 474	35 134	43 020	7 886	35 876
Areálabáhkemat 2)	5 447	5 143	17 023	18 259	1 236	5 800
Supmi sisaboadut:	259 784	242 041	267 092	295 614	28 523	267 272
Golut						
Doaluid golut	95 387	93 204	93 206	100 296	7 090	102 103
Oktasašgolut	19 981	20 065	16 618	18 841	2 223	19 731
Boazoservviid golut	7 158	6 298	6 932	8 583	1 651	8 657
Supmi golut:	122 526	119 567	116 756	127 721	10 965	130 492
Buhtadus barggu ja kap ovddas	137 258	122 474	150 336	167 894	17 558	136 780
Reanttut luoikkah.kap ovddas	6 951	5 935	7 459	9 638	2 180	9 792
Buhtadus barggu ja ieškap.ovddas						
Oktiibuot (1000 kr)	130 307	116 539	142 877	158 255	15 378	126 988
Ovttaskas jahkedoaim. (kr)	123 665	112 852	141 315	154 994	13 679	123 891
Ovttaskas doaluid (kr)	211 126	193 662	243 570	268 869	25 299	216 703
Galle jahkedoaimma	1 054	1 033	1 011	1 021	10	1 025
Galle ovttaskas doalu 3)	617	602	587	589	2	586

1) Poastta sisttisdoallá bargodietnasiid, láigodietnasiid ja eará doaibmadietnasiid.

2) 2007:s oaččui okta orohat Kárášjoga Nuortabealde buhtadusa areálabáhkemeid ovddas Hálkaváris (8,3 milj. kr), ja okta orohat Guovdageainnu Oarjjabealde oaččui buhtadusa areálabáhkemeid ovddas Abbojávris (3,9 milj.kr). Dát leat váldopoasttat areálabáhkemeid buhtadusain. Dát poasttat dahket kr 12.015 juohke jahkedoibmii ja kr 20.827 juohke dollui.

3) Boazoservviid jahkedoaimma (33) leat mielde ovttaskas doalu logus.

Oppalašrehketdoallu čájeha ahte boadusmihtut rivdet positiivvalaččat 2006 rájes 2007 rádjái. Buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas lassana 142,9 milj. ruvnnos 2006:s 158,2 milj ruvdnui 2007:s (+15,3 milj.ruvnno). Go mihtida ovttaskas jahkedoaimmaid mielde, de lassana buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas 141.315 ruvnnos 2006:s 154.994 ruvdnui 2007:s, ja go

mihtida ovttaskas doaluid mielde, de lassana buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas 243.570 ruvnnos 2006:s 268.869 ruvnnui 2007:s.

Buvttadandietnasiid supmi lassana 145,1 milj ruvnnos 2006: 165,1 milj. ruvnnui 2007:s (+19,9 milj ruvnnu), danne go biergodietnasat lassanedje (+17,5 milj) ja ealu árvu lea buorrránan (+1,9 milj ruvnnu). Biergodietnasat lassanit 117,6 milj ruvnnos 2006:s 135,1 milj ruvnnui 2007:s dan geažil go njuovvanhivvodat lea lassanan (+79 tonna) ja go gaskamearálaš biergohaddi lea lassanan 6,22 ruvnnuin gilus 2006:s 2007:i. Seammaládje go biergodietnasat, lassanii maiddá poastta lassiealáhusdientnasat (+1,3 milj ruvnnu). Poastta eará buvttadandientnasat lea ges unnon (-0,7 milj ruvnnu).

Stáhtadoarjaga supmi unnui 69,8 milj ruvnnos 2006:s 69,2 milj ruvnnui 2007:s (-0,6 milj ruvnnu). Unnideapmi čadno earenoamážit eará doarjagiid postii (-5,7 milj ru). Sivvan unnideapmái lea earenoamážit go poasttat investeremat ja siidaosiid lonistepmi leat unnon. Dábálaš doarjagat lassanit (+3,0 milj ru) dan geažil go ledje alla njuovvanlogut ja buvttadeapmi 2007:s. Dasa lassin lea Ekonomalaš lávdegoddi váldán mielde doaibmajuiid mat váidudit ja eastadit riiduid boraspiriid ja boazodoalu gaskavuodas ja mat 2007:s ledje 3,2 milj ruvnnu.

Boazomassimiid buhtadusat lassanedje 35,1 milj. ruvnnos 2006:s 43,0 milj. ruvnnui 2007:s (+7,8 milj ruvnnu), ja areálabáhkkeimiid buhtadusat leat lassanan 17,0 milj ruvnnos 2006:s 18,2 milj. ruvnnui 2007:s (+1,2 milj. ruvnnu). Stuora supmi sivva lea ovttagearddemáksu oktiibuot 12 milj. ruvnnu ovttá orohakkii Romssas 2006:s, ja 12 milj ruvnnu guovtti orohakkii Finnmárkkus 2007:s.

Oppalaččat leat oppalaš dietnasat lassanan 267,1 milj ruvnnos 2006:s 295,6 milj. ruvnnui 2007:s (+28,5 milj ruvnnu).

Siidaosiid golut leat lassanan 2006:s (93,2 milj ruvnnu) 2007:i (100,2 milj ruvnnu), oktasašgolut leat maid lassanan 16,6 milj ruvnnos 2006:s 18,8 milj ruvnnui 2007:s (+2,2 milj ruvnnu). Eanas danin go njuovvanhivvodat lea lassanan mii fas buktá lassi njuovvangoluid, muhto maiddá vuojániid ja mašiinnaid ja bensiidna/diesela haddegoarggun lea sivvan lassi goluide. Boazoservviid golut lassanit 6,9 milj ruvnnos 2006:s 8,5 milj ruvnnui 2007:s (+1,6 milj ruvnnu). Oktiibuot mearkkaša dat ahte ollislaš golut lassanit 116,8 milj ruvnnos 2006:s 127,7 milj ruvnnui 2007:s (+10,9 milj ruvnnu).

Reanttut luoikkahuvvon kapitála dáfus lassanit 7,5 milj ruvnnos 2006:s 9,6 milj ruvnnui 2007:s (+2,1 milj ruvnnu) ja reantodássi lassana 5,8 %:s 2006:s 6,5 %:ii 2007:s.

Dientnasiin eará surggiin ja eará ealáhusdoaimmain leat hui mávssolaččat boazodoalloealáhusa ekonomijii. Leat earenomážit nissonolbmot geat ovddastit dáid dietnasiid. 2007:s lei báلكkáiid submi j.e. (báلكkádientnasat, eará ealáhusdientnasat, penšuvnnat ja reanttut) gaskamearálaččat 208.000 ruvnnu gudege siidaoasi nammii sámi boazodoalus (2006:s lei 186.000 ruvnnu). Veardideami dihte dahke ges biergodientnasat 222.266 ruvnnu gudege siidaoasi nammii 2007:s (2006:s lei 190.000 ruvnnu gudege siidaoasi nammii).

Boraspirevahágiin lea stuora mearkkašupmi doaimma bohtosiidda eanas boazodoalloguovlluin. Diedihuvvon boraspirevaháгат dahket 75% oppalaš diedihuvvon boazomassimiin 2007/08:s (2006/07: 82%). Leat máksojuvvon buhtadusat 21% ovddas 2007/08 diedihuvvon boraspirevahágiid dáfus (2006/07: 24%).

Siidaosiid lohku lea lassanan 554:s 2006:s 556:ii 2007:s (+2), ja boazolohku lassanii 231.300:s 2006:s 241.432 2007:s (+10.132 bohcco). Gaskamearálaš boazolohku juohke siidaoasi nammii lassanii 399 bohccos 2006:s 433 bohccui 2007:s (+34 bohcco).

2008 bušeahhta

2008 bušeahhta lea vuosttažettiin ráhkaduvvon raporterejuvvon njuovvandieđuid vuodul mai registrerejuvvon njuovahagat leat dieđihan skábmamánu 15.b. rádjái, guda stuorimus njuovahaga árvvoštallamiid vuodul das man olu doivot njuovvat jagi loahpageahčái, ja skábmamánu 15. b. rehkedoalloguid vuodul.

Biergodietnasat vurdojuvvojit unnut dan geažil go njuovvanhivvodat njiedjá. Haddi vurdojuvvo lassanit ain nu ahte boahtá buoret haddi boazoeaiggádii juohke biergogilus. Bušetterejuvvo ahte stáhtadoarjagat lassanit, vuosttažettiin danne go njuovvanhivvodat lassanii 2007:s. Buhtadusaid dáfus bušetterejuvvo unnideapmi dan geažil go eai vurdojuvvo stuorat buhtadusmáksimat areálabahkkemiid geažil 2008:s. Ollislaš golut ja reantogolut vurdojuvvojit sullii seamma dásis 2008:s go 2007:s, vuosttažettiin dan geažil go vurdojuvvo ahte njuovvanhivvodat unnu ja danin maid unnit njuovvangolut.

Daid eavttuid mielde mat leat Ekonomalaš lávdegotti bušeahhtas vuodđun, árvvoštallojuvvo buhtadus barggu ja ieškapitála ovddas 136,8 milj ruvdnui 2008:s. Dat dagaha 31 milj ruvno unnideami 2007 rájes. Váldosivvan dasa lea njuovvanhivvodaga njiedjan, ja unnideapmi areálabahkkemiid buhtadusain. Rievdan ealu árvvu dáfus bušetterejuvvo 3,8 milj ruvno lassaneapmi, mii lea árvvoštallojuvvon gaskamearri mañemus golbma jagi rievdamiin. Dat dahkko danin go lea dáhttu bušeahhta eambo buohtastahttit mañemus jagi rehketdoaluin.

Innhold

Innledning:

Forord	1
Sammendrag	1
Čoahkkáigeassu	1
Innhold	1
1. Økonomisk utvalg	1
1.1 Mandat	1
1.2 Medlemmer og sekretariat	1
1.3 Utvalgets arbeid	2
2. Mål og virkemidler i reindriftspolitikken	3
2.1 Reindriftspolitiske mål	3
2.2 Reindriftspolitiske virkemidler	4
3. Grunnlag og forutsetninger	6
3.1 Prinsipper	6
3.2 Materiale og metode	7
4. Totalregnskap 2007 og budsjett 2008	14
4.1 Produksjonsbaserte inntekter	14
4.2 Statstilskudd, tiltak mot radioaktivitet og forebyggende tiltak i forhold til rovviltskader	23
4.3 Erstatninger	30
4.4 Kostnader	32
4.5 Kapitalforhold	40
4.6 Antall årsverk og antall siidaandeler	42
4.7 Sammendrag av totalregnskapet	42
4.8 Budsjett 2008	51
Tilleggsinformasjon	55
5. Nærmere om Reindriftsavtalen	56
5.1 Innledning	56
5.2 Reindriftsavtalen 2008/09	57
5.3 Fordeling av reindriftsavtalens ramme	58
5.4 Reindriftens utviklingsfond	59
5.5 Kostnadssenkende og direkte tilskudd	63
6. Langsiktige utviklingstrekk for reindriften	72
6.1 Kjøttinntekter	72
6.2 Statstilskudd og tiltak mot radioaktivitet	77

6.3 Rovvilt	79
6.4 Erstatninger.....	82
6.5 Kostnader.....	83
6.6 Vederlag for arbeid og egenkapital	86
6.7 Markedsforhold	87
7. Husholdsinntekter for reindriftsfamilier	92
7.1 Inntekter utenfor reindriftsnæringen.....	92
7.2 Strukturutvikling og sysselsetting	96
8. Vurderinger av materialet.....	104
8.1 Vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene og sonene	104
8.2 Generelle vurderinger	113
Vedlegg	115
1. Tabeller.....	115
2. Tabelloversikt	118
3. Figuroversikt.....	121
4. Kart over reinbeiteområdene	123
5. Ordforklaringer	124

1. Økonomisk utvalg

1.1 Mandat

I følge hovedavtalen for reindriftsnæringen mellom Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) og staten ved Landbruksdepartementet av 26. februar 1993, skal det føres forhandlinger om en løpende reindriftsavtale. Landbruksdepartementet har 16. juli 1993, i medhold av hovedavtalen, fastsatt nærmere instruks for Økonomisk utvalg for reindriften. Utvalgets mandat fremgår av instruksens § 1, der det heter:

“Utvalget skal legge frem et økonomisk grunnlagsmateriale for reindriften som utgangspunkt for forhandlingene mellom Staten ved Landbruksdepartementet og reindriftsnæringen ved Norske Reindriftsamers Landsforbund (NRL) om en næringsavtale for reindriften.

Utvalget har ansvaret for å fremskaffe nødvendige opplysninger, og tilrettelegge materialet for avtalepartene. Materialet skal gi en oversikt over den økonomiske situasjonen i næringen, herunder hovedtrekk i utviklingen, både for den enkelte driftsenhet, distrikter, tamreinlag, områder og for næringen som helhet.”

1.2 Medlemmer og sekretariat

Partene oppnevner to medlemmer hver til utvalget. Landbruks- og matdepartementet oppnevner i tillegg en leder etter samråd med NRL. Funksjonstiden er 4 år, og følger Reindriftsstyrets funksjonstid. Økonomisk utvalg ble første gang oppnevnt i januar 1977.

Økonomisk utvalg har følgende sammensetning for perioden 2006-2009:

- Steinar Helgen, leder, spesialrådgiver, Landbruks- og matdepartementet
- Mariann Wollmann Magga, reineier, Bjørnevatn
- Anders Isak Oskal, reineier, Kautokeino
- Morten Floor, seniorrådgiver, Landbruks- og matdepartementet
- Ing-Lill Pavall, reindriftsagronom, Reindriftsforvaltningen Nordland

Varamedlemmer:

- Per M. Sara, sekretær, Norske Reindriftsamers Landsforbund
- Johanne Kjuus, rådgiver, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning (NILF)

Reindriftsforvaltningen i Alta er sekretariat for utvalget.

1.3 Utvalgets arbeid

Utvalgets oppgave er å legge frem et materiale som viser det samlede økonomiske resultatet for reindriftsnæringen totalt og regionalt. I tillegg skal utvalget beregne det økonomiske resultatet og utviklingen regionalt for de enkelte reinbeiteområder. Fra og med totalregnskapet for 2006 ble en del av resultatene fra Karasjok og Vest-Finnmark presentert sonevis, dette videreføres i Totalregnskapet for 2007. Dette innebærer at resultatene for Karasjok er delt i østre og vestre sone, mens resultatene for Vest-Finnmark er delt i østre, midtre og vestre sone. Inndelingen er gjort for at tallene skal bli mer sammenlignbare og lettere å lese. Utvalget gjør oppmerksom på at de regionale- og sonevise beregningene må ses på som mindre sikre enn landstallene.

Rapporten inneholder også egne kapitler som presenterer henholdsvis reindrifftsavtalen, langsiktige utviklingstrekk for reindriften (fra 1997 til 2007), og husholdsinntekter for reindriftsfamilier.

I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2007/2008 gav avtalepartene sin tilslutning til forslaget fra Økonomisk utvalg om at det gjennomføres en ny utvalgsundersøkelse som skal danne grunnlag for en ny årsverksberegning i reindriften. Med bakgrunn i ressursituasjonen ved Reindrifftsforvaltningen ble dette arbeidet ikke påbegynt i 2007. Det tas sikte på at dette arbeidet påbegynnes i 2008.

2. Mål og virkemidler i reindriftspolitikken

De reindriftspolitiske målene bygger i dag i hovedsak på St.meld. nr. 28 (1991-1992) – *En bærekraftig reindrift*. De økonomiske virkemidlene fremgår av de årlige reindriftsavtalene (Hovedavtale for reindriften (St.prp. nr. 66 (1992-1993))), mens de juridiske virkemidlene er gitt i Lov om reindrift (reindriftsloven) av 15. juni 2007 nr. 40.

2.1 Reindriftspolitiske mål

De mål og retningslinjer som ligger til grunn for reindriftspolitikken er trukket opp av Regjeringen i St.meld. nr. 28 (1991-1992) – *En bærekraftig reindrift*, og av Stortinget i Innst. S. nr. 167 (1991-1992). I innstillingen konkretiseres ”En bærekraftig reindrift” gjennom følgende tre mål:

- Økologisk bærekraft
- Økonomisk bærekraft
- Kulturell bærekraft

Disse tre målene står i en innbyrdes sammenheng; økologisk bærekraft gir grunnlag for økonomisk bærekraft, og sammen gir økologisk og økonomisk bærekraft mulighet for å ivareta og utvikle kulturell bærekraft.

Økologisk bærekraft forutsetter at det legges avgjørende vekt på å forvalte beitegrunnet slik at beitebalansen sikres. Dette oppnås ved regulering av reintallet og ved reduksjon av inngrep i ressursgrunnet. Inngrep i ressursgrunnet kan være ulike typer utbygginger, forurensninger og menneskelige inngrep – inkludert næringens egen utøvelse i form av barmarkskjøring, gjerdebygging o.l. Målsettingen forutsetter videre at det ut fra overordnede nasjonale mål om en bærekraftig utvikling gjennomføres en beitebruk og driftsmessig tilpasning i reindriften som skjer på naturens premisser, og som bevarer og utvikler miljøkvalitet i vid forstand.

Økonomisk bærekraft forutsetter at det legges vekt på produktivitet, kostnadseffektivitet, inntektsnivå og inntjeningssevne. Det forutsetter videre at det er et rimelig forhold mellom næringens ressursgrunnlag og det antall mennesker som skal finne innteks- og sysselsettingsmuligheter i reindriften, med de markeds- og inntektsmuligheter som er til stede. En bedre utnyttelse av verdiskapingspotensialet er sentral i denne sammenheng. Næringen har stor betydning for opprettholdelse og utvikling av et levende samisk samfunn – økonomisk, sosialt og kulturelt. Stabil sysselsetting og klare rammebetingelser for den enkelte næringsutøver bidrar til at reindriften kan stå frem som sentral bærer av samisk kultur.

Målsettingen om *kulturell bærekraft* forutsetter at reindriftspolitikken også ses i en samepolitisk sammenheng. Sikring av næringens materielle grunnlag blir i en slik sammenheng en nødvendig del av en kulturell bærekraft.

I etterkant av behandlingen av St meld. nr. 28 (1991-1992) har Stortinget to ganger i året behandlet reindriftspolitikken – ved den årlige reindrifftsavtaleproposisjonen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet. Regjeringen og Stortinget har videreført hovedlinjene i meldingen, men det påpekes at det hvert år er foretatt justeringer, og at nye momenter i forvaltningen av reindriften er blitt vektlagt.

I de fleste tilfeller etter behandling av meldingen har begrepet bærekraftig utvikling blitt knyttet til begrepet økologisk bærekraft. Med bakgrunn i Stortingets behandling av meldingen, påpekes det at begrepet har et bredere innhold ved at det også stilles krav til måloppnåelse i forhold til delmålene økonomisk- og kulturell bærekraft. Imidlertid har det vist seg å være en vanskelig oppgave å finne løsninger der hensynene til økologi, økonomi og kultur balanseres.

2.2 Reindriftspolitiske virkemidler

Reindriften er regulert gjennom en ny reindrifftslov som ble vedtatt av Stortinget 15. juni 2007, og trådte i kraft 1. juli 2007. Loven konstituerer ikke reindrifftsretten, men gir en nærmere definisjon av innholdet i disse rettighetene, samt en regulering og styring av utøvelsen. Dette innebærer at reindrifftsens rettstilling ikke er uttømmende regulert gjennom loven. Loven må suppleres med rettigheter ervervet gjennom sedvane, alders tids bruk m.v. I den nye reindrifftsloven legges det opp til en større grad av egenforvaltning av interne forhold i reindrifftsneringen. Det arbeidsmessige fellesskapet siida har fått en sentral plass, og utgjør et viktig element i bestemmelsene om intern organisering. Begrepet siidaandel erstatter driftenhetsbegrepet, og det er åpnet for adgang til å etablere sideordnet rekrutteringsandel for å gi mulighet for smidige generasjonsoverganger. Videre er det lagt vekt på å sikre et grunnlag for den enkelte reindrifftsutøvers rettssikkerhet. Ordningen med reinbeitedistrikter videreføres, men distriktsstyret rendyrkes som et privatrettslig organ. Utarbeidelse av bruksregler for distriktet blir en av distriktsstyrenes viktigste oppgaver. Bruksreglene skal gi nærmere bestemmelser om forvaltning av distriktets ressurser hvor bestemmelser om beitebruk og reintall vil være særlig viktig.

Formålet med den nye reindrifftsloven (§ 1) er å legge til rette for en økologisk, økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift med basis i samisk kultur, tradisjon og sedvane til gagn for reindrifftsbefolkningen selv og samfunnet for øvrig. For å nå disse mål skal loven gi grunnlag for en hensiktsmessig organisering og forvaltning av reindriften. Reindriften skal bevares som et viktig grunnlag for samisk kultur og samfunnsliv i samsvar med Grunnloven § 110 a og folkerettens regler om urbefolkning og minoriteter. Loven skal videre bidra til sikring av reindrifftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindrifftsens viktigste ressursgrunnlag. Ansvaret for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindrifftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene. Utenfor det samiske reinbeiteområdet skal loven legge forholdene til rette for en økologisk og økonomisk bærekraftig utnyttning av reinbeiteressursene i de områder der reindrift foregår. Det påpekes for øvrig at det er en rekke juridiske styringsverktøy ved siden av reindrifftsloven som har betydning for reindriften. Herunder nevnes blant annet plan- og bygningsloven, naturvernloven, energiloven, fjelloven og finnmarksloven.

Historisk har man omtalt reindrifftsretten som en kollektiv rett. Dette innebærer at det er samene som sådan som har ervervet en rett til å drive reindrift på de arealer hvor det fra gammelt av har vært utøvet slik bruk. Det er reindriftssamene som etnisk gruppe som er bærere av denne rettigheten, og ikke enkeltpersoner eller mindre grupperinger innenfor dette

kollektivet. Den enkelte har en andel i den kollektive rett, og ikke eksklusive rettigheter som nyter særskilt vern internt.

Dette utgangspunktet vil i dag måtte nyanseres. I den senere tid har det innenfor reindriftrretten skjedd en relativt stor rettsutvikling knyttet til rettigheter. Både rettspraksis, arbeidet med rammebetingelser i reindriften og arbeidet frem mot en ny lov viser klart at siidaer kan etablere særskilte rettigheter over den grunn de disponerer. Den nye reindriffløven har en rekke bestemmelser som klargjør og fremhever at det skal tas hensyn til etablerte rettigheter. For næringen vil det være viktig å ta lovens virkemidler i bruk, og herunder vil distriktenes arbeide med å avklare og sikre siidaenes beitebruk være sentralt.

Stortinget godkjente 1. juni 1993 Hovedavtalen for reindrift (St.prp. nr. 66 (1992-1993)), og ga Landbruksdepartementet fullmakt til å forhandle med Norske Reindrifsamers Landsforbund (NRL) om ettårige avtaler for reindriftnæringen. Reindriftsavtalen er, ved siden av reindriftsloven, det viktigste operative redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindriftpolitikken. Gjennom reindriftsavtalen bestemmes bruken av de *økonomiske virkemidlene*, bl.a. ut fra reindriftslovens intensjon og bestemmelser. Dette skal bidra til at utviklingen går i retning av de målene som Stortinget har fastsatt.

Det vises til kapittel 5 for nærmere omtale av reindriftsavtalen.

3. Grunnlag og forutsetninger

3.1 Prinsipper

Totalregnskapet for reindriften viser en oversikt over verdiene som skapes i næringen ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital. Kalenderåret er utgangspunkt for beregningene. På grunn av ulik periodisering er opplysninger om slakteuttak i totalregnskapet ikke direkte sammenlignbare med tilsvarende opplysninger i ressursregnskap for reindriftsnæringen som tar utgangspunkt i driftsår.

Publikasjonen er inndelt i ni kapitler. Hovedoversikten er regnskap for 2007 i kapittel 4, der regnskapet for 2007 sammenlignes med regnskapene for de fire foregående år. Budsjett for 2008 presenteres i kapittel 4.8. Kapittel 5 omhandler reindriftsavtalen, med spesiell vekt på tilskuddsordningene. I kapittel 6 presenteres langsiktige utviklingstrekk for reindriften (fra 1997 til 2007). Kapittel 7 omhandler husholdsinntekter og strukturelle forhold, mens kapittel 8 gir en vurdering av utviklingen både totalt og i de ulike reinbeiteområdene – i hovedsak på bakgrunn av nøkkeltall fra kapitlene 4, 6 og 7.

I den nye reindriftsloven er begrepet driftsenhet byttet med siidaandel. Av den grunn legges tallmaterialet fra og med 2007 fram per siidaandel. Disse tallene vil være direkte sammenlignbare med tall knyttet til det tidligere begrepet driftsenhet.

Næringens kjøttinntekter omfatter førstehåndssalg og hjemmeforbruk av ikke foredlede produkter av rein – slik som kjøtt, innmat, skinn og gevir. Inntektene korrigeres for endringer i reinhjordverdien. I tillegg til inntektene fra salg av ikke foredlede reinprodukter, er binæringsinntekter, andre produksjonsbaserte inntekter, statstilskudd og erstatninger med på inntektssiden i totalregnskapet.

På kostnadssiden inngår næringens bruk av varer og tjenester fra andre sektorer. Posten er inndelt i siidaandelens kostnader, felleskostnader og kostnader i tamreinlag.

Resultatmålet som beregnes viser vederlag for arbeid og kapital. Arbeid består av næringsutøvernes egen arbeidskraft og leid arbeid. Utgifter til leid arbeid tas derfor ikke med under kostnader. Ved å gjøre fradrag for renter på lånt kapital, fremkommer vederlag for arbeid og egenkapital. Resultatet beregnes samlet for næringen, per årsverk og per siidaandel.

Som hovedregel er alle beregninger som ligger til grunn for fremstillingen gjort uten forkortelser og med flere desimaler enn det som fremkommer i tabellene. Dette innebærer at det i enkelte tabeller ikke er nøyaktig samsvar mellom del- og totalsummer. Totaltallene er basert på originaldata og er således korrekte.

3.2 Materiale og metode

Generelt

Gruppering av tallmaterialet

Datamaterialet er i hovedsak gruppert etter reinbeiteområder. Som følge av ulike driftsforhold er imidlertid Øst-Finnmark reinbeiteområde oppsplittet i Polmak/Varanger og Karasjok. Polmak/Varanger er ikke et ensartet sogn. Delingen er først og fremst begrunnet med et ønske om å skille ut Karasjok, slik at dette sognet kan sammenlignes med Vest-Finnmark reinbeiteområde. Fra og med 2006 har Økonomisk utvalg splittet opp resultatene fra Karasjok i to soner; Karasjok øst og Karasjok vest, samt Vest-Finnmark i tre soner; Kautokeino øst, Kautokeino midt og Kautokeino vest. Denne splittingen er gjort i kapittel 4 og kapittel 5.5. Årsaken til dette er ønske om å fremstille sammenlignbare resultater over tid i allerede eksisterende soner innenfor disse områdene som er store og har ulik driftsformer.

Tidsangivelse

Datamaterialet i totalregnskapet er i hovedsak knyttet til kalenderår, men tallmateriale som er hentet fra reiseiernes Melding om reindrift (ressursregnskapet) gjelder for driftsåret. Et driftsår varer fra 1. april (inngående beholdning) til 31. mars påfølgende år (utgående beholdning). I totalregnskapet brukes foregående driftsårs korrigerede utgående beholdning som utgangspunkt når det gjelder fastsettelse av antall aktive siidaandeler og reintall i kalenderåret. Dette betyr at antall aktive siidaandeler og korrigert reintall per 31. mars i driftsåret 2006/07 gir henholdsvis antall aktive siidaandeler og reintall i kalenderåret 2007. Det er gjort tilbakeregninger i forhold til tidligere publisert materiale for faktiske korreksjoner i reintallet.

Aktive siidaandeler

Formelt sett består antall siidaandeler av både aktive og inaktive andeler. Det er imidlertid bare de *aktive siidaandelene* som er utgangspunkt for beregningene i totalregnskapet. Med aktive siidaandeler menes andeler som i reiseiernes Melding om reindrift står oppført med rein i utgående beholdning (per 31. mars). Dette inkluderer også tidsbegrensede siidaandeler og uoppgjorte dødsbo. Med inaktive siidaandeler menes andeler som står uten rein i utgående beholdning, men som ikke er formelt avviklet. Disse omfatter andeler som er gått ut i omstilling, dødsbo uten rein og andre andeler uten rein.

Produksjonsbaserte inntekter

Kjøttinntekter

Ut fra de data Økonomisk utvalg har tilgang til, er det ikke mulig å skille ut inntekter fra kjøtt og inntekter fra biprodukter fra de totale kjøttinntektene. Dette innebærer at betegnelsen kjøttinntekter omfatter inntektene av kjøtt og biprodukter *til sammen*. Slakterapporter fra registrerte slakteribedrifter danner grunnlag for beregning av offentlig godkjente slakt. Fra og med kalenderåret 1999 er disse opplysningene hentet fra Reindriftsforvaltningens database "Basis". Her er alt slakt fra slakteriene registrert på eiernivå med opplysninger om vekt, pris, alder og kjønn for hvert enkelt slaktedyr.

Utgangspunktet for beregning av privat forbruk og omsetning er satt til 20 dyr per siidaandel. For tamreinlagene er privat forbruk og omsetning satt til 50 dyr til sammen. For regnskapsåret

2007 har man valgt å holde fast ved forutsetningen om et gjennomsnittlig uttak på 20/50 dyr. Dette gjøres for å sikre et sammenlignbart datagrunnlag fra år til år. Det understrekes at utvalget fortløpende vurderer grunnlaget for beregning av privat forbruk og omsetning med utgangspunkt i gjeldende forskrifter og data fra Melding om reindrift.

Privat forbruk og omsetning regnes å ha samme verdi per kg som slakt (voksne dyr) ved registrerte slakterier. Samlet for hele reindriften beregnes gjennomsnittspris ved å veie den totale prisen i det enkelte reinbeiteområde i forhold til områdets totale kvantum.

For øvrig bemerkes det at fra og med 2003 har flere av slakteriene innrapportert betydelig høyere priser. Dette har sammenheng med endringene i tilskuddsordningene over Reindriftsavtalen fra og med driftsåret 2003/04 – herunder særlig innføringen av produksjonspremien og minimumskravet på 50.000 kr i avgiftspliktig inntekt fra salg av rein i siidaandelinnehaber(ne)s merke for å være tilskuddsberettiget.

Verdi av endring i reinhjorden

Ved å korrigere kjøttinntektene for endringer i reinhjordverdien, fremkommer næringens *produksjonsinntekter*. Endringer i reinhjordverdien er et uttrykk for verdien av bestandsendringer – dvs. *endringer i reintall, flokksammensetning og dyrevekter* – i løpet av en periode. Siden kalenderåret er utgangspunkt for beregningene i totalregnskapet, er det verdien av endringene i reinhjorden fra 1. januar til 31. desember som er interessant.

Reintall per 1. januar 2007 beregnes på grunnlag av korrigert reintall per 31. mars 2007 (korrigert utgående beholdning i driftsåret 2006/07) og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars 2007. Reintall per 31. desember 2007 estimeres med utgangspunkt i *beregnet korrigert reintall*¹ per 31. mars 2008 (beregnet korrigert utgående beholdning i driftsåret 2007/08) og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars 2008. Endringer i antall og vekt for voksen rein og kalv beregnes separat.

Reintallet per 1. januar varierer fra år til år, både på grunn av reelle endringer i reintallet og på grunn av forskyvning i slaktetidspunkt. Bestandsendringer fra 1. januar til 31. desember i kalenderåret verdsettes til full slakteverdi. Verdiøkning inntektsføres, mens verdinedgang føres til fradrag. Verdiendringer som følge av endret prisnivå påvirker ikke inntektsnivået, da det tas utgangspunkt i samme pris for inngående og utgående beholdning.

Binæringsinntekter

Binæringsinntektene omfatter inntekter fra duodji og utmarksnæringer, og er en integrert del av den samiske reindriftsøkonomien. Et helhetlig bilde av økonomien forutsetter derfor en synliggjøring av disse inntektene.

Binæringsinntektene beregnes på grunnlag av det samme materialet som siidaandelens kostnader beregnes ut fra (utvalgsundersøkelsen).

Andre produksjonsbaserte inntekter

Posten ”Andre produksjonsbaserte inntekter” omfatter arbeidsinntekter, leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter. Arbeidsinntektene beregnes med utgangspunkt i

¹ Korrigert reintall per 31. mars 2008 beregnes på grunnlag av ukorrigert reintall per 31. mars 2008 (ukorrigert utgående beholdning i driftsåret 2007/08) og en kalkulert korreksjonsfaktor basert på faktiske reintallskorleksjoner de fire foregående driftsårene.

Reindriftsforvaltningens regnskapstall over utbetalinger til reindriftsutøvere på postene ressurovervåking (veing, telling, beitekartlegging og beiteovervåking) og måling av radioaktivitet. De øvrige postene beregnes på grunnlag av det samme materialet som siidaandelens kostnader beregnes ut fra (utvalgsundersøkelsen).

Statstilskudd, tiltak mot radioaktivitet og forebyggende tiltak i forhold til rovviltskader

Tilskudd med inntektsvirkning

Tilskudd med inntektsvirkning for reindriftsnæringen er med i totalregnskapet under betegnelsen inntektsoverføringer. Posten er inndelt i direkte tilskudd, andre tilskudd og ekstraordinære tilskudd.

De direkte tilskuddene omfatter distriktstilskudd, produksjonstilskudd/-premie, driftstilskudd, kalveslaktetilskudd, tidligslaktetilskudd og ektefelle tillegg. Som følge av endringer i Reindriftsavtalen fra og med 2003/04, er ikke postene produksjonstilskudd, de ulike typer driftstilskudd og ektefelle tillegg fra og med 2004 direkte sammenlignbare med tilsvarende tilskudd for tidligere år.

Andre tilskudd omfatter tilskudd til investeringer (gjerder, bygninger, anlegg og livdyrlån) og pramming/transport, samt utdanningsstipend, fagbrevordning i reindriften, tilskudd til barnehager, tiltak konvensjonsbeiter, avviklingslønn og tilskudd til innløsning av siidaandel. Fra og med 2004 er avviklingsbonus i forbindelse med reintallstilpasningen i Vest-Finnmark tatt med under innløsning av siidaandel.

Posten ekstraordinære tilskudd har rommet ulike ordninger over tid. Eksemplene i denne sammenheng er ekstraordinært administrasjonstilskudd (2003) og juridisk bistand (2004).

Utbetalte erstatninger over reindriftsavtalen tas med under erstatninger.

Tilskudd til næringskombinasjoner

Tilskudd til næringskombinasjoner omfatter midler til etablererstipend, investeringstilskudd og driftsstøtte til næringskombinasjoner, administrert av Sametinget.

Sametinget endret retningslinjene for driftsstøtte til næringskombinasjoner i 2004. Prosentatsen ble redusert fra 50 % til 25 % av omsetningen fra kombinasjonsnæringene – inntil maksimalt 25.000 kr. Støtteordningen ble avviklet i 2005.

Sametinget har opprettet en egen næringsavtale for duodji som trådte i kraft 1. januar 2006. Innføringen av denne næringsavtalen innebærer endringer i tilskuddsordningene. Fra og med 2006 kan det over Samisk utviklingsfond gis støtte til forprosjekter, produktutvikling, markedsføring og investeringer. Over fondet kan det også gis etablererstipend, tilskudd til utnyttelse av utmarksressurser og kompetanseheving for å utvikle næringsvirksomheter. Over næringsavtalen for duodji kan det gis støtte til henholdsvis utviklings- og investeringstiltak, drift og velferdsordninger.

Verdiskapingsprogram

I 2001 ble Verdiskapingsprogram for reindrift etablert. Programmet har som formål å øke verdiskapingen i reindriftsnæringen på en slik måte at det kommer reieneierne til gode. Administrasjon av programmet er lagt til Innovasjon Norge, avdeling Troms. Tilskudd over

verdiskapingsprogrammet er med i totalregnskapet som egen post under statstilskudd. Utbetalingene fra Verdiskapingsprogrammet direkte til reineier varierer noe fra år til år.

Tiltak mot radioaktivitet

Etter Tsjernobyl-ulykken ble det satt i verk tiltak for å holde reindriftsutøverne økonomisk skadesløse, og for å kunne nytte en så stor del som mulig av reinen som mat. For å få tatt ut slaktedyrene når radioaktiviteten er lavest, og før det er nødvendig å sette inn mer kostnadskrevende tiltak som føring eller kassasjon, gis det kompensasjon for vekttap og merkostnader ved tidlig- og fremskyndet slakting. Det gis også tilskudd til nedføring av slaktedyrr. Refusjoner i forbindelse med kassasjon av slakt inngår i verdien av kjøtt og biprodukter. Kostnader for reinbeitedistrikter og reineiere er inkludert i næringens totale kostnader. Økt arbeidsforbruk og eventuelle inntektsvirkninger som følge av dette er inkludert, men ikke spesifisert. Tilskudd til tiltak mot radioaktivitet er med som egen post under statstilskudd.

Forebyggende og konfliktdepende tiltak i forhold til rovvilt

Dagens rovviltforvaltning baserer seg på Stortingsmelding nr.15 (2003-2004), hvor anbefalingene var at landet skulle deles inn i nye og større forvaltningsregioner uavhengig av fylkes- og kommunegrenser. De fylkesvise rovviltutvalgene ble med bakgrunn i dette erstattet av rovviltnemnder i hver region. For å sikre at det nasjonale ansvaret for levedyktige bestander av rovviltartene blir ivarettatt har regjeringen fastsatt minimumstall for årlige ynglinger av hver art i den enkelte region. Nærmere om regionsinndeling og bestandsmål finnes i rovviltforskriften. De regionsvise rovviltnemndene forvalter i dag midler som de utbetaler Fylkesmannskontorene. Disse tilskuddene skal benyttes til forebyggende- og konfliktdepende tiltak. De mest aktuelle tiltakene er intensiv gjeting i kalveperioden/under flytting og foring/kalving på inngjerdet område. Tilskudd til tiltak ytes både forskuddsvis etter søknad og etterskuddsvis etter mottakers dokumenterte forbruk.

Erstatninger

Erstatninger regnes også som inntekter til næringen. De ordningene som er med i totalregnskapet er erstatninger fra Direktoratet for Naturforvaltning (DN) ved rovvilttap, erstatninger over reindriftsavtalen ved omfattende tap av rein, erstatninger fra Jernbaneverket for rein drept av tog og erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept av bil.

Erstatningsbeløpene for rein drept av bil beregnes med utgangspunkt i erstatningssatsene fra DN og oppgitte trafikktap fra Melding om reindrift² – fratrukket det antall rein som er drept av tog og erstattet av Jernbaneverket. Årsaken til at erstatningssatsene fra DN legges til grunn, er at forsikringsselskapene og Jernbaneverket oppgir at de bruker disse satsene ved beregning av erstatningsbeløp.

Erstatninger for arealinngrep anvendes i hovedsak til dekning av felles kostnader, og beregnes ut fra regnskaper for reinbeitedistrikter og reindriftsfond. Disse erstatningene inntektsføres i en egen post, som omfatter årlige erstatninger, engangserstatninger og renteavkastning fra tidligere innvilgede erstatninger. I de tilfeller distrikter faller utenfor tilskuddsordningene som følge av de krav som er satt av avtalepartene og hvor distriktene ikke har søkt om tilskudd, har ikke Økonomisk utvalg oversikt over disse distriktenes regnskap og erstatninger.

² Melding om reindrift post 2.3.1 (tidligere post 3.2.1) "Trafikkdrept rein".

Kostnader

Siidaandelenes kostnader

Siidaandelenes kostnader beregnes på grunnlag av et *utvalg* av skatteregnskaper, det vil si næringsoppgaver og selvangivelser (utvalgsundersøkelsen). Antall regnskap i utvalget utgjør rundt 75 % av samtlige siidaandeler³ regnskaper.

Ved trekking av nye siidaandeler til utvalget er det, som tidligere, lagt vekt på å få et proporsjonalt forhold til den eksisterende kjønns-, alders- og reintallsfordelingen blant utøverne i de ulike sonene i Karasjok og Vest-Finnmark. For de øvrige reinbeiteområdene er samtlige siidaandeler med i utvalget.

Felleskostnader

Felleskostnader beregnes på grunnlag av regnskaper fra reinbeitedistrikter og reindriftsfond. For distrikter der regnskap mangler, beregnes totaltallene med utgangspunkt i gjennomsnittskostnader per rein i de øvrige distriktene, og antall rein i de distriktene der regnskap mangler. I tilfeller der dette gir et åpenbart feilaktig bilde av kostnadene, legges tall fra tidligere års regnskap til grunn for de aktuelle distriktene.

I tillegg til distrikts- og fondskostnadene er overføringer i forbindelse med pramming av rein tatt med under felleskostnadene.

Tamreinlagenes kostnader

Tamreinlagenes kostnader beregnes med utgangspunkt i samtlige lags regnskaper. Som ellers i totalregnskapet holdes lønnsutgiftene utenfor. Dette har sammenheng med at vederlag for arbeid og egenkapital skal omfatte godtgjørelse for egen og leid arbeidskraft. Som følge av organisasjonsformen, gir dette særlig utslag for tamreinlagene, der lønnsutgiftene er en betydelig kostnadspost.

Kapitalforhold

Reindriftsnæringens kapital domineres av en hovedverdi – reinen. Balanseverdi beregnes med utgangspunkt i reintall, flokksammensetning og livdyrverdi. Sistnevnte beregnes på grunnlag av gjennomsnittlige priser og slaktevekter – i samsvar med metode for beregning av livdyrverdi vedtatt av styret i Reindriftens Utviklingsfond (sak 29/2000).

Andre eiendeler (balanseverdi på driftsbygninger, private reindriftsanlegg og maskinelle hjelpemidler) og gjeld beregnes på grunnlag av det samme materialet som siidaandel kostnader beregnes ut fra (utvalgsundersøkelsen). Som gjeld regnes siidaandelens lån, avbetalingsgjeld og ikke innbetalt merverdi- og arbeidsgiveravgift. Kapitalberegningene omfatter ikke eiendeler og gjeld i reinbeitedistrikter, samt i private og offentlige fond. Dette har sammenheng med manglende balanseføring i fellesregnskapene.

Sammendrag av totalregnskapet og årsverksberegninger

Sammendrag av totalregnskapet viser sum inntekter, sum kostnader, renter på lånt kapital, antall siidaandeler og antall årsverk. Det beregnes vederlag for arbeid og kapital, og vederlag

³ Med siidaandel menes her siidaandelsinnehaver og eventuelt ektefelle/samboer.

for arbeid og egenkapital. Disse resultatmålene beregnes både totalt, per siidaandel og per årsverk. Renter på lånt kapital omfatter både næringsgjeld og privatgjeld i siidaandelene.

Metode for beregning av arbeidsforbruk i reindriften bygger på en utvalgsundersøkelse basert på registrerte arbeidsregnskap fra 1987 til 1989. På bakgrunn av dette materialet ble det utarbeidet en generell modell for beregning av årsverk i reindriftsnæringen, hvor det tas hensyn til antall siidaandeler, reintall, utøvers alder, driftsforhold, antall siidaandeler i sommer- og vintersiida og tilgangen på familiearbeidskraft. Metoden gir et tilnærmet reelt uttrykk for det arbeidsforbruket som faktisk er bundet i reindriftsnæringen, men Økonomisk utvalg ser at metoden skaper variasjoner mellom reinbeiteområder som kan synes urimelige. Utvalget ønsker også et datagrunnlag som i sterkere grad synliggjør kvinnenenes arbeidsinnsats.

Reindrifftsfradraget

Fra og med skatteåret 2003 er det innført et fradrag i alminnelig inntekt for skattytere med positiv næringsinntekt fra reindriften. Hensikten med innføringen er å legge til rette for økt produksjon og verdiskaping i næringen. Totalregnskapet er, i likhet med Totalkalkylen for jordbruket, et sektorregnskap hvor resultatmålet er på nivå *før* skatt. Som følge av dette, og som følge av at den skattemessige virkningen av reindrifftsfradraget er svært vanskelig å beregne, er virkningen av reindrifftsfradraget ikke innarbeidet i totalregnskapet. Av tilsvarende årsaker er virkningen av jordbruksfradraget ikke innarbeidet i Totalkalkylen for jordbruket.

For inntektsåret 2007 utgjør fradraget inntil kr 36.000 pluss 19 % av inntekt i reindriftsnæring som overstiger kr 36.000 opp til et maksimalt fradrag på kr 71.500 per skattyter. Dette innebærer at næringsinntekt mellom 0 og 36.000 gir reindrifftsfradrag lik inntekten. Dersom næringsinntekten er mellom 36.000 og 186.840 er fradraget kr. 36.000 pluss 19 % av næringsinntekt over kr. 36.000. Når næringsinntekten er 186.840 eller høyere får man maksimalt fradrag på kr. 71.500. Reindrifftsfradraget vil fra inntektsåret 2009 øke til samme nivå som jordbruksfradraget og det særskilte fradraget for skiferproduksjon.

Tabell 3.2.1 viser den områdevisse fordelingen av antall reindrifftsfradrag for regnskapsåret 2007. Tabellen er basert på opplysninger fra utvalgsundersøkelsen. Dette innebærer at oversikten ikke er fullstendig, men gjelder for et utvalg av siidaandelsinnehavere. Det henvises for øvrig til avsnittet om siidaandelenes kostnader for nærmere omtale av utvalgsundersøkelsen.

Tabell 3.2.1 Prosentvis fordeling av antall oppnådde reindrifftsfradrag for 2007, etter fradragenes størrelse

Reinbeite- område	Fordeling av antall reindrifftsfradrag (%)		
	< 36.000 kr	[36.000 kr, 71.500 >	71.500 kr
Polmak/Varanger	10 %	24 %	66 %
Karasjok øst	8 %	54 %	38 %
Karasjok vest	33 %	62 %	4 %
Øst-Finnmark	19 %	46 %	35 %
Kautokenio øst	29 %	63 %	9 %
Kautokeino midt	37 %	63 %	0 %
Kautokeino vest	38 %	59 %	3 %
Vest-Finnmark	33 %	63 %	4 %
Troms	32 %	65 %	3 %
Nordland	6 %	55 %	39 %
Nord-Tr.lag	0 %	31 %	69 %
Sør-Tr./Hedmark	0 %	17 %	83 %
Totalt 2007	21 %	51 %	28 %

Det fremgår av tabell 3.2.1 at i alt 28 % av siidaandelsinnehaverne i utvalget oppnådde fullt reindrifftsfradrag på 71.500 kr for regnskapsåret 2007. Andelen siidaandelsinnehavere som oppnådde fullt reindrifftsfradrag var høyest i Sør-Tr.lag/Hedmark (83 %) og Nord-Trøndelag (69 %), og lavest i Kautokeino Midt (0 %). Fra utvalgsundersøkelsen fremkommer det at det ikke er mange ektefeller som benytter seg av muligheten til å dele fradraget mellom seg.

Langsiktige utviklingstrekk

Grunnlagsmaterialet for de langsiktige totaløkonomiske tendensene er tidligere publisert av Økonomisk utvalg som deler av de årlige totalregnskapene. Sammenligning av tallmateriale over et lengre tidsrom skaper behov for omregning til faste priser. Da det ikke er utarbeidet egne indekser spesielt tilpasset reindriften, er konsumprisindeksen nyttet ved alle beregningene.

4. Totalregnskap 2007 og budsjett 2008

Inntektssiden i totalregnskapet består av produksjonsbaserte inntekter, statstilskudd og erstatninger. Under posten produksjonsbaserte inntekter inngår henholdsvis kjøttinntekter, endringer i reinhjordverdien, binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter. Kostnadssiden består av siidaandelenes kostnader, felleskostnader og kostnader i tamreinlag. I tillegg inngår kapitalkostnader og sysselsetting (antall årsverk og siidaandeler) i totalregnskapet. I det følgende omtales de ulike postene hver for seg. Deretter oppsummeres totalregnskapet for 2007 i kapittel 4.7, mens kapittel 4.8 viser budsjettet for 2008.

4.1 Produksjonsbaserte inntekter

Kjøttinntekter

Samlet slaktekvantum, gjennomsnittspris og verdi for 2007, samt gjennomsnittspris og verdi for 2006, er vist i tabell 4.1.1. For ytterligere omtale av prisutviklingen i kr per kg henvises det til tabell 4.1.5. Flere detaljer om kjøttinntektene er presentert i vedleggstabellene 1 og 2.

Tabell 4.1.1 Kjøttinntekter i 2007 og 2006 (1.000 kr)

Reinbeite- område	Tonn slakt i 2007			2007		2006		
	Slakteri	Privat ¹⁾	Totalt	Kr per kg	Verdi 1.000 kr	Tonn slakt	Kr per kg	Verdi 1.000 kr
Polmak/Varanger	248	28	276	67,81	18 705	276	60,75	16 781
Karasjok Øst	219	34	253	64,86	16 411	197	61,11	12 047
Karasjok Vest	157	47	204	63,52	12 930	184	59,50	10 922
Øst-Finnmark	623	109	732	65,71	48 047	657	60,60	39 750
Kautokeino Øst	137	38	174	64,90	11 304	163	59,18	9 619
Kautokeino Midt	189	53	242	62,74	15 188	208	55,96	11 641
Kautokeino Vest	153	31	184	62,57	11 504	186	57,83	10 744
Vest-Finnmark	479	119	598	62,15	37 195	556	57,56	31 985
Troms	51	41	92	68,35	6 267	94	60,97	5 728
Nordland	88	38	127	67,63	8 557	161	58,65	9 440
Nord-Trøndelag	88	26	114	70,08	7 985	121	60,19	7 302
Sør-Tr./Hedmark	202	21	224	66,36	14 836	183	61,74	11 320
Tamreinlag	180	2	182	63,41	11 536	218	55,47	12 100
Totalt i 2007	1 712	357	2 069	65,32	135 116			
Totalt i 2006	1 636	354	1 990			1 990	59,10	117 625

1) Beregnet privat forbruk og omsetning (20 dyr per siidaandel og 50 dyr totalt for tamreinlagene).

Tabell 4.1.1 viser en økning i de totale kjøttinntektene fra 117,6 mill. kr i 2006 til 135 mill. kr i 2007 (+17,5 mill. kr). Årsaken til økningen er både økte priser ved registrerte slakterier fra kr. 59,10/kg i 2006 til kr. 65,32/kg i 2007 (+kr. 6,22), og økt slaktekvantum fra 1.990 tonn i 2006 til 2.069 tonn i 2007.

Antall slakt

Tabell 4.1.2 viser fordelingen av antall dyr slaktet ved registrerte slakterier mellom ulike sesonger i kalenderårene 2005, 2006 og 2007, samt vinterslakt 2008.

Tabell 4.1.2 Fordeling av antall slakt til slakteri mellom ulike sesonger

Reinbeite- område	Kalenderår			Driftsår			Vinterslakt (januar-mars)		
	2005	2006	2007	2005/06	2006/07	2007/08	2006	2007	2008
Polmak/ Varanger	13 304	10 749	10 964	10 975	10 867	12 125	431	549	1 710
Karasjok Øst	13 334	7 218	10 168	12 334	8 857	8 028	560	2 199	59
Karasjok Vest		5 782	7 237		5 397	7 330	914	529	623
Øst-Finnmark	26 638	23 749	28 369	23 309	25 121	27 483	1 905	3 277	2 392
Kautokeino Øst		5 982	6 586		5 263	6 776	1 227	508	698
Kautokeino Midt		7 618	8 745		7 479	8 239	1 399	1 260	754
Kautokeino Vest		7 245	7 282		7 308	6 368	3 530	3 631	1 643
Vest-Finnmark	23 590	20 845	22 613	16 943	20 050	21 383	6 156	5 399	3 095
Troms	1 395	1 667	1 563	1 399	1 664	1 841	5	2	280
Nordland	3 323	4 102	2 988	3 500	3 481	3 101	698	77	190
Nord-Trøndelag	4 628	4 096	3 727	4 112	3 750	3 878	1 655	1 309	1 460
Sør-Tr./ Hedmark	6 936	6 623	8 185	6 941	7 400	7 962	1 491	2 268	2 045
Tamreinlag	5 153	7 753	6 445	6 258	6 648	6 445	1 105		
Totalt	71 663	68 835	73 890	62 462	68 114	72 093	13 015	12 332	9 462

Av tabell 4.1.2 fremgår det at det totale antallet dyr slaktet ved registrerte slakterier øker fra 68.835 i kalenderåret 2006 til 73.890 i kalenderåret 2007 (+5.055 dyr). Størst er økningen i Karasjok Øst med 2.950 dyr, mens Sør-Tr.lag/Hedmark følger med en økning på 1.562 dyr. Totalt øker Øst-Finnmark med 4.620 dyr. I Vest-Finnmark er det Kautokeino Midt som har økt uttaket mest med 1.127 dyr. Totalt øker Vest-Finnmark slakteuttaket med 1.768 dyr. Ellers i landet ser vi en reduksjon, Troms (-104 dyr), Nordland (-1.114 dyr), Nord-Trøndelag (-369 dyr), og Tamreinlagene (-1.308 dyr). Antall slakt i Finnmark utgjør for kalenderåret 2007 69% av det totale slaktevolumet. Tilsvarende tall for 2006, 2005 og 2004 er hhv. 65%, 70% og 67%.

Tabell 4.1.2 viser også en økning i antallet slaktedyr mellom driftsårene 2006/07 og 2007/08. Totalt er økningen på 3.979 dyr, fra 68.114 til 72.093 dyr. Vinterslaktet utgjør i 2007 13% av det totale uttaket, tilsvarende tall for 2006 og 2005 var hhv. 18,6% og 31%. Karasjok Øst og Sør-Tr.lag/Hedmark øker betydelig andelen vinterslakt fra 2006 til 2007 med hhv. +1.639 dyr og +777 dyr. Tallene tyder ellers på en trend i retning av mer uttak i høstsesongen enn tidligere år. Andelen vinterslakt har vært synkende siden 2005. Det er flere årsaker til denne utviklingen. Økonomisk utvalg peker her på den gode markedssituasjonen for reinsdyrkjøtt de siste år, tilpassing til reindriftsavtalens virkemiddelsystem som bl.a. stimulerer til økt slakteuttak på høsten, klimatiske forhold og en endring av flokkstrukturen som medfører økt uttak av kalv.

Vekter

Tabell 4.1.3 viser utviklingen i gjennomsnittlige slaktevekter for slakt til slakteri, og andelen kalveslakt de fem siste årene. Samlet gjennomsnittsvekt i 2007 er 23,2 kg. For voksne rein er slaktevekten 31,5 kg i gjennomsnitt, og for kalv er slaktevekten 19,5 kg i gjennomsnitt. Tabellen viser en reduksjon i gjennomsnittlige slaktevekter fra 2003. Samtidig viser tabellen en økende andel kalveslakt noe som kan skyldes endret flokkstruktur, ønske om minimering av tap og tilpasning til de økonomiske virkemidlene over reindriftsavtalen. Reduksjonen i totale gjennomsnittlige slaktevekter bør derfor sees i sammenheng med det økte kalveuttaket. Videre viser utviklingen over tid at i de år Finnmarks andel av slakteuttaket øker, reduseres de gjennomsnittlige slaktevektene. Dette har sammenheng med at reinen i Finnmark gjennomgående har noe lavere vekt enn ellers i landet. I 2007 har Finnmark 69% av det totale slakteuttaket i landet, hvorav 68% av denne andelen er kalv.

**Tabell 4.1.3 Utvikling i gjennomsnittsvекter
(slakt til slakteri) i perioden 2003-07 (kg)**

Gj.sn.vekter	2003	2004	2005	2006	2007
Kalv	21,1	19,6	19,2	19,7	19,5
Voksne	34,1	31,1	30,8	32,3	31,5
Totalt	26,4	24,3	23,8	23,8	23,2
Andel kalv totalt	60 %	59 %	60 %	68 %	69 %
Andel kalv Finnmark	51 %	54 %	56 %	67 %	68 %

Tabell 4.1.4 gir en noe mer detaljert oversikt over slaktevektene for slakt levert til slakteri i 2006 og 2007. Det går frem av tabellen at det er en reduksjon i totale gjennomsnittlige slaktevekter på -0,6 kg. Av alle områder er det kun Kautokeino Midt (+1kg) og Sør-Tr.lag/Hedmark (+0,3kg) som har økning i den totale snittvekta på slakt. Tamreinlagene står uendret fra 2006.

**Tabell 4.1.4 Gjennomsnittlige slaktevekter (slakt til slakteri) for kalv,
voksne dyr og totalt i 2006 og 2007 (kg)**

Reinbeite- område	Gjennomsnittlige slaktevekter kalv			Gjennomsnittlige slaktevekter voksne dyr			Gjennomsnittlige slaktevekter totalt		
	2006	2007	Endring	2006	2007	Endring	2006	2007	Endring
Polmak/Varanger	20,0	20,3	0,3	33,4	32,1	-1,3	23,0	22,6	-0,4
Karasjok Øst	19,4	18,6	-0,8	32,5	31,8	-0,7	22,5	21,5	-1,0
Karasjok Vest	17,8	16,8	-1,0	28,5	27,9	-0,6	23,5	21,7	-1,8
Øst-Finnmark	19,5	19,0	-0,5	31,1	30,2	-0,9	23,0	22,0	-1,0
Kautokeino Øst	18,2	18,1	-0,1	29,7	30,3	0,6	21,0	20,7	-0,3
Kautokeino Midt	16,0	16,2	0,2	26,4	27,2	0,8	20,6	21,6	1,0
Kautokeino Vest	17,0	17,2	0,2	27,9	26,9	-1,0	21,2	21,0	-0,2
Vest-Finnmark	17,1	17,2	0,1	27,6	27,6	0,0	20,9	21,2	0,3
Troms	22,3	22,5	0,2	42,4	44,4	2,0	33,0	32,5	-0,5
Nordland	21,9	21,5	-0,4	41,9	43,7	1,8	30,2	29,5	-0,7
Nord-Trøndelag	21,1	20,1	-1,0	32,6	33,6	1,0	23,9	23,7	-0,2
Sør-Tr./ Hedmark	21,2	21,5	0,3	35,8	35,2	-0,6	24,4	24,7	0,3
Tamreinlag	23,2	24,1	0,9	38,0	37,2	-0,8	27,9	27,9	0,0
Totalt	19,7	19,5	-0,2	32,3	31,5	-0,8	23,8	23,2	-0,6

Tabellene 4.1.3 og 4.1.4 sier ikke noe om fordelingen og utviklingen av gjennomsnittlige slaktevekter for dyr innenfor ulike kjønns- og alderskategorier. For slike oversikter henvises det til ressursregnskapet.

Priser

Tabell 4.1.5 viser prisutviklingen i perioden 2003 til 2007. Det går frem av tabellen at den totale gjennomsnittsprisen øker med kr 6,22 per kg fra 2006 til 2007. Gjennomsnittsprisen økte i samtlige områder, og totalt har den økt med 10,5% fra 2006-07. Til sammenligning var prisøkningen fra 2005-06 på 10,1%. Prisøkningen de siste årene har sammenheng med økt etterspørsel, økt konkurranse gjennom flere aktører på markedet, og at det ikke har vært gitt adgang til import av reinsdyrkjøtt med redusert toll. Slakterier rapporterer slakt med bruttopris, dvs. før trekk av slakte- og eventuelle fraktkostnader. Slakt for tamreinlagene rapporteres med nettopris.

**Tabell 4.1.5 Prisutvikling i perioden 2003-07, og endring fra 2006 til 2007
(kr per kg kjøtt omsatt via slakteri)**

Reinbeite- område	Pris 2003	Pris 2004	Pris 2005	Pris 2006	Pris 2007	Endring 2006-2007	
Polmak/ Varanger	56,57	54,41	54,14	60,75	67,81	7,06	11,6 %
Karasjok Øst ¹⁾	56,20	54,95	53,70	61,11	64,86	3,75	6,1 %
Karasjok Vest				59,50	63,52	4,02	6,8 %
Øst-Finnmark	56,37	54,74	53,80	60,60	65,71	5,11	8,4 %
Kautokeino Øst				59,18	64,90	5,72	9,7 %
Kautokeino Midt				55,96	62,74	6,78	12,1 %
Kautokeino Vest				57,83	62,57	4,74	8,2 %
Vest-Finnmark	52,05	50,50	51,88	57,56	63,31	5,75	10,0 %
Troms	54,78	56,11	55,32	60,97	68,35	7,38	12,1 %
Nordland	57,77	55,21	53,54	58,65	67,63	8,98	15,3 %
Nord-Trøndelag	52,48	55,33	56,39	60,19	70,08	9,89	16,4 %
Sør-Tr./ Hedmark	57,63	58,30	57,87	61,74	66,36	4,62	7,5 %
Tamreinlag ²⁾	50,09	47,42	51,87	55,47	63,41	7,94	14,3 %
Totalt	54,34	53,16	53,69	59,10	65,32	6,22	10,5 %

1) For årene 2003, 2004 og 2005 er tall for hele Karasjok lagt til Karasjok Øst. Inndelingen i soner er foretatt fra og med 2006.

2) Tamreinlagene opererer med nettopris.

Verdi av kjøttproduksjonen

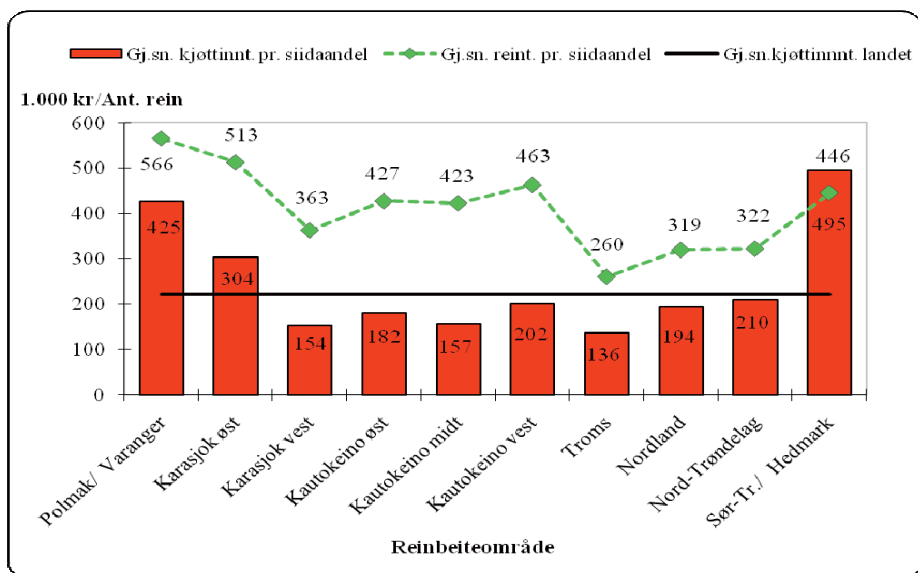
Utviklingen i verdien av den totale kjøttproduksjonen de fire siste årene fremgår av tabell 4.1.6.

Tabell 4.1.6. Utvikling i verdien av den totale kjøttproduksjonen i perioden 2003-07 (1.000 kr)

Reinbeite- område	2003	2004	2005	2006	2007	Endring 2006-07	
						Beløp	%
Polmak/ Varanger	11 639	15 313	17 136	16 781	18 705	1 925	11,5 %
Karasjok øst 1)	17 397	26 918	21 648	12 047	16 411	4 364	36,2 %
Karasjok vest				10 922	12 930	2 008	18,4 %
Øst-Finnmark	29 036	42 231	38 785	39 750	48 047	8 296	20,9 %
Kautokeino øst				9 619	11 304	1 685	17,5 %
Kautokeino midt				11 641	15 188	3 546	30,5 %
Kautokeino vest				10 744	11 504	761	7,1 %
Vest-Finnmark	23 994	37 068	33 965	31 985	37 195	5 210	16,3 %
Troms	3 154	3 954	5 031	5 728	6 267	539	9,4 %
Nordland	8 407	8 429	7 108	9 440	8 557	-883	-9,4 %
Nord-Trøndelag	8 233	8 663	7 685	7 302	7 985	683	9,3 %
Sør-Tr./ Hedmark	10 641	11 683	10 977	11 320	14 836	3 516	31,1 %
Tamreinlag	9 741	9 679	7 290	12 100	11 536	-564	-4,7 %
Totalt	93 207	121 708	110 841	117 625	135 116	17 490	14,9 %

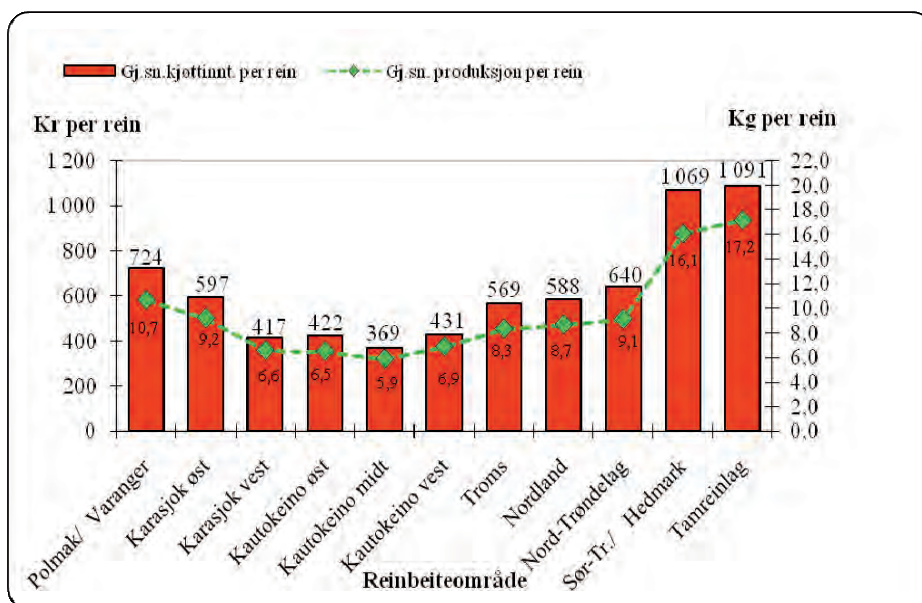
1) For årene 2003, 2004 og 2005 er tall for hele Karasjok lagt til Karasjok øst. Inndelingen i soner er foretatt fra og med 2006.

Tabell 4.1.6 viser at verdien av kjøttproduksjonen øker fra 93,2 mill. kr i 2003 til 135 mill. kr i 2007. Etter et fall i kiloprisen i 2004/05 økte den totale verdien av kjøttproduksjonen igjen etter 2005. Fra 2006 til 2007 er det kun Nordland og Tamreinlagene som har reduksjon på hhv. 0,8 mill. kr og 0,5 mill. kr, dette til tross for at de har den høyeste prisøkningen per kg. kjøtt etter Nord-Tr.lag. Nordland og Tamreinlagene reduserer imidlertid slaktekvantum med 36 tonn hver fra 2006 til 2007. Den totale økningen i verdi av kjøttproduksjon på 17,5 mill. kr må sees i sammenheng med det økte totale slakteuttaket og prisøkningen/kg kjøtt.

Figur 4.1.1 Gjennomsnittlige kjøttinntekter pr. siidaandel (samisk reindrift) i 2007 (1.000 kr). Kurven viser gjennomsnittlig reinntall pr. siidaandel. Linjen viser gjennomsnittlig kjøttinntekt for den samiske reindriften i hele landet.

Figur 4.1.1 viser variasjonen i gjennomsnittlige kjøttinntekter per sidaandel mellom de ulike reinbeiteområdene/sonene. Av områdene er det Polmak/Varanger, Karasjok Øst og Sør-Tr.lag/Hedmark som ligger over landsgjennomsnittet på kr 222.266. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel øker fra 2006 til 2007 i samtlige områder unntatt Nordland (- kr 20.000). I området for samisk reindrift er det for 2007 registrert 556 aktive siidaandeler, dette er en økning på 2 andeler fra 2006. Polmak/Varanger og Karasjok Vest har økt med 1 andel hver, mens Nord-Trøndelag har økt med 2 andeler. Karasjok Øst og Kautokeino Vest har redusert med 1 andel hver. Gjennomsnittlig reintall per siidaandel øker totalt med 11 dyr fra 400 i 2006 til 411 dyr i 2007. Økningen er størst i Kautokeino Midt (+27 dyr), Karasjok Øst (+24 dyr) og Kautokeino Vest (+21 dyr). Sør-Tr.lag/Hedmark, Polmak/Varanger og Nord-Trøndelag reduserer imidlertid med hhv. -19 dyr, -18 dyr og -4 dyr.

Figur 4.1.2 Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein i vårflokk i 2007 (kr per rein).
Kurven viser produksjon per rein i vårflokk (kg per rein).

Figur 4.1.2 viser gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein, som varierer mellom kr 370 i Kautokeino Midt og kr 1.109 i Sør-Tr.lag/Hedmark. Gjennomsnittlig kjøttinntekt per rein for landet er kr 560. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein øker fra 2006 til 2007 i alle områder unntatt Nordland og Tamreinlagene som har reduksjon. Sør-Tr.lag/Hedmark og Karasjok Øst har den største økningen.

Gjennomsnittlig produksjon per rein i vårflokk er 8,6 kg i 2007, dette er uendret siden 2006 (2005: 8,9 kg). Det er store variasjoner mellom områdene, Kautokeino Midt, Kautokeino Øst og Karasjok Vest skiller seg ut med en gjennomsnittlig produksjon per rein i vårflokk på henholdsvis 5,9 kg, 6,6 kg, 6,7 kg. Dette er en økning siden 2006. På den andre enden av skalaen finner vi Sør-Tr.lag/Hedmark, Tamreinlagene og Polmak/Varanger som har en gjennomsnittlig produksjon per rein på hhv. 16,7 kg, 14,5 kg og 11,1 kg. Med produksjon menes her summen av slakt til slakteri og beregnet privat forbruk og omsetning. For nærmere omtale av produksjon vises det til Ressursregnskap for reindriftsnæringen.

Verdi av endring i reinhjorden

Tabell 4.1.7 viser korrigererte reintall per 31. mars i perioden fra 2003 til 2007, og beregnet korrigerert reintall per 31. mars 2008. Tallene er avrundet til nærmeste hundre. Tabellen bygger på opplysninger fra Melding om reindrift. Det vises for øvrig til Ressursregnskap for reindriftsnæringen når det gjelder oversikter over reintall.

Tabell 4.1.7 Korrigerert reintall per 31. mars i perioden 2003-07, og beregnet korrigerert reintall per 31. mars 2008

Reinbeite- Område	2003	2004	2005	2006	2007	Beregnet 2008
Polmak/Varanger	21 600	24 200	24 500	25 100	25 800	26 800
Karasjok Øst ¹⁾	41 800	49 500	53 600	26 400	27 500	28 400
Karasjok Vest				29 600	31 000	32 700
Øst-Finnmark	63 400	73 700	78 200	81 100	84 300	87 900
Kautokeino Øst				25 200	26 800	28 000
Kautokeino Midt				38 300	41 100	42 300
Kautokeino Vest				25 500	27 500	27 500
Vest-Finnmark	84 200	96 500	92 600	89 000	94 600	97 800
Troms	9 900	10 600	11 300	11 100	11 000	11 200
Nordland	14 100	14 300	14 100	14 000	14 600	14 700
Nord-Trøndelag	12 900	12 300	12 100	11 700	12 500	12 500
Sør-Tr./Hedmark	13 400	13 300	13 600	14 000	13 900	13 600
Tamreinlag	10 600	10 600	10 500	10 400	10 600	10 700
Totalt	208 600	231 300	232 400	231 300	241 500	248 400

1) For 2003 til 2005 er reintallet for Karasjok lagt til Karasjok Øst pga. at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

Tabell 4.1.7 viser en økning i reintallet fra 208.600 dyr i 2003 til 241.500 dyr i 2007 (+32.900 dyr). Utviklingen med en økning av reintallet fortsetter ved at beregnet reintall for 2008 viser en ytterligere økning på 6.900 rein. Sammenstillt man økningen i reintallet mot det økte slakteuttaket tyder det på at man har vært inne i en god produksjonsperiode med potensial for ytterligere økning i slakteuttak, dette gjenspeiler seg også i økningen i reinhjordverdien, tabell 4.1.8. Ellers i landet er reintallene stabile for sammenligningsperioden.

Tabellene 4.1.8 og 4.1.9 viser verdi- og mengdeberegninger for endringer i reinhjorden. Reintall per 31. mars ligger til grunn for beregningene. Siden totalregnskapet periodiseres etter kalenderår, er det imidlertid endringene i reinhjorden fra 1. januar til 31. desember som er interessant. Reintall per 1. januar beregnes på grunnlag av henholdsvis korrigerert reintall per 31. mars og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars *gjeldende kalenderår*. Reintall per 31. desember estimeres på grunnlag av henholdsvis (beregnet) korrigerert reintall per 31. mars og slakteuttak fra 1. januar til 31. mars *påfølgende kalenderår*. Det henvises for øvrig til kapittel 3.2 for nærmere metodebeskrivelse. Det gjøres oppmerksom på at enkelte av tallene for 2006 i tabellene 4.1.8 og 4.1.9 er endret i forhold til tidligere publisert materiale. Dette skyldes justeringer for faktiske reintallskorrekasjoner.

Tabell 4.1.8 Produksjon, bestand og verdi i perioden 2003-07

	2003	2004	2005	2006	2007
<i>Slakteuttak (Ant.)</i>					
- Slakteri	49 875	79 131	71 663	68 835	73 890
- Privat	11 710	11 730	11 430	11 130	11 170
- Totalt	61 585	90 861	83 093	79 965	85 060
<i>Lagerendring</i>	34 374	-377	-9 920	8 440	4 271
Totalt antall	95 959	90 484	76 608	88 405	89 331
Tonn slakt	1 715	2 290	2 065	1 990	2 069
<i>Lagerendring</i>	968	49	-132	110	153
Totalt tonn	2 683	2 338	2 029	2 100	2 221
Verdi slakt 1.000 kr	93 207	121 708	110 841	117 625	135 116
<i>Lagerendring</i>	52 529	2 603	-6 795	11 220	10 155
Tot. verdi 1.000 kr	145 736	124 311	109 173	128 846	145 271

Tabell 4.1.8 viser at endringene i reinhjorden i 2007 utgjør en økning på 4.271 dyr. Målt i slaktekvantum og verdi utgjør endringen en økning på henholdsvis 153 tonn og 10 mill. kr. Sammenligningsperioden karakteriseres av en reduksjon i reinjordverdien på 36,5 mill. kr fra 2003 til 2005, deretter øker verdien igjen fram til 2007 med 36 mill. kr. Økningen skyldes økte slakteuttak, høyere priser og økt produksjon i enkelte områder.

Tabell 4.1.9 Verdi av endring i reinhjorden for perioden 1. januar - 31. desember i 2007 og 2006

Reinbeite- område	Antall rein	Tonn	Kr per kg	2007	2006
				Verdi 1.000 kr	Verdi 1.000 kr
Polmak/Varanger	2 174	56	67,81	3 781	1 465
Karasjok Øst	-1 170	-15	64,86	-984	3 639
Karasjok Vest	1 777	49	63,52	3 088	1 315
Øst-Finnmark	2 781	89	65,71	5 885	6 418
Kautokeino Øst	1 452	38	64,90	2 454	699
Kautokeino Midt	603	19	62,74	1 193	2 772
Kautokeino Vest	-1 150	-23	62,57	-1 455	1 660
Vest-Finnmark	905	34	63,31	2 192	5 131
Troms	490	23	68,35	1 568	-469
Nordland	266	14	67,63	916	-139
Nord-Trøndelag	202	7	70,08	476	437
Sør-Tr./Hedmark	-542	-17	66,36	-1 102	1 370
Tamreinlag	169	3	63,41	221	-1 528
Totalt	4 271	153	65,32	10 155	11 220

Det går frem av tabell 4.1.9 at den totale verdien av reinhjorden er økt med 10,1 mill. kr i løpet av 2007. Økningen er størst i Polmak/Varanger med 3,7 mill kr, mens områdene Kautokeino Vest, Sør-Tr.lag/Hedmark og Karasjok Øst har reduksjon i sine reinjordverdier, dette ansees å ha sammenheng med det store uttaket vinterslakt som ble gjort i disse områdene i 2007.

Binæringsinntekter

Duodji, jakt, fiske, bærplukking ol. er integrerte deler av den samiske reindriften. Et helhetlig bilde av økonomien forutsetter derfor en synliggjøring også av denne delen av næringen.

Tabell 4.1.10 viser samlede binæringsinntekter i samisk reindrift i perioden 2003 til 2007. Tabellen bygger på opplysninger fra utvalgsundersøkelsen.

Tabell 4.1.10 Binæringsinntekter i perioden 2003-07 (1.000 kr)

Reinbeiteområder	2003	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	99	212	51	142	266
Karasjok Øst 1)	1 124	939	1 281	432	129
Karasjok Vest				477	627
Øst-Finnmark	1 224	1 151	1 332	1 051	1 022
Kautokeino Øst				134	274
Kautokeino Midt				1 831	1 414
Kautokeino Vest				476	291
Vest-Finnmark	3 526	3 578	3 340	2 442	1 978
Troms	330	357	206	902	546
Nordland	84	65	772	1 319	1 441
Nord-Trøndelag	166	615	63	134	148
Sør-Tr.lag/Hedmark	25	470	45	28	26
Totalt:	5 355	6 235	5 758	5 875	5 160

1) Binæringsinntektene i Karasjok for 2003-2005 er lagt til Karasjok øst pga. at soneinndelingen gjort først fra 2006.

Det går frem av tabellen at de totale binæringsinntektene reduseres fra 2006 til 2007 med 0,7 mill. kr. Tabellen viser videre at Vest-Finnmark reinbeiteområde står for hoveddelen av binæringsinntektene i 2006 (38 %). Den største reduksjonen av binæringsinntektene er i Kautokeino Midt med 0,4 mill. kr, fulgt av Troms (-0,3 mill. kr) og Karasjok Øst (-0,3 mill. kr)..

Andre produksjonsbaserte inntekter

Under posten andre produksjonsbaserte inntekter inngår arbeidsinntekter, leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter. Tabell 4.1.11 gir en oversikt over andre produksjonsbaserte inntekter i 2007, fordelt etter type inntekt.

Tabell 4.1.11 Andre produksjonsbaserte inntekter i 2007 (1.000 kr)

Reinbeite- område	Arbeids- inntekter	Leie- inntekter	Andre	Totalt 2007
Polmak/Varanger	117	358	2 147	2 621
Karasjok Øst	92	0	678	770
Karasjok Vest	468	128	401	997
Øst-Finmark	676	486	3 226	4 388
Kautokeino Øst	239	34	165	438
Kautokeino Midt	879	98	2 494	3 472
Kautokeino Vest	85	4	274	363
Vest-Finmark	1 204	136	2 933	4 273
Troms	26	32	512	570
Nordland	40	43	1 959	2 042
Nord-Trøndelag	148	3	1 730	1 881
Sør-Tr./Hedmark	8	0	1 540	1 548
Totalt	2 101	701	11 901	14 703

Tabellen viser at andre produksjonsbaserte inntekter utgjør til sammen 14,7 mill. kr i 2007. Det fremgår av tabellen at arbeidsinntektene utgjør en betydelig større andel i Finnmark enn i de øvrige områdene. For nærmere omtale av inntektene henvises det til kapittel 3.2.

4.2 Statstilskudd, tiltak mot radioaktivitet og forebyggende tiltak i forhold til rovviltskader

Tilskudd med inntektsvirkning

Direkte tilskudd og andre tilskudd

Tilskudd med inntektsvirkning tas med i totalregnskapet under betegnelsen inntektsoverføringer. Inntektsoverføringene er fordelt i hovedgruppene direkte tilskudd og andre tilskudd. Til de direkte tilskuddene hører distriktstilskudd, produksjonstilskudd/premie, driftstilskudd, kalvelaktetilskudd, tidligslaktetilskudd og ektefelle tillegg.

Andre tilskudd omfatter ordningene med tilskudd til investeringer (sperre- og arbeidsgjerder, slakteanlegg, gjeterhytter og livdyrlån), tilskudd til pramming/flytting, utdanningsstipend, fagbrevordning i reindriften, tilskudd til barnehager, tiltak konvensjonsbeiter, avviklingslønn og tilskudd til innløsning av siidaandel. Begrunnelsen for å ta med tilskudd til innløsning i totalregnskapet, er et ønske om å synliggjøre de totale inntektsoverføringene til næringen.

Inntektsoverføringer i perioden 2003-07 etter inntektspost, og inntektsoverføringer i 2007 etter inntektspost og reinbeiteområde er vist i tabellene 4.2.1 og 4.2.2. Totale tilskudd i perioden 2003-07 er presentert i figur 4.2.1. Figurene 4.2.2 og 4.2.3 viser henholdsvis inntektsoverføringer per siidaandel og inntektsoverføringer per kg.

Tabell 4.2.1 Inntektsoverføringer i perioden 2003-07 (1.000 kr)

Post	2003	2004	2005	2006	2007
Distriktstilskudd	10 212	9 629	8 667	7 735	8 358
Produksjonstilskudd	21 261	18 770	18 320	18 926	19 432
Driftstilskudd 1)	5 760	10 381	11 395	6 290	6 270
Kalvetilskudd	6 614	4 840	6 284	4 538	5 559
Tidligslaktetilskudd	4 611	3 975	5 641	4 983	5 354
Ektefelletillegg	4 835	2 386	2 150	2 050	2 580
Sum direkte tilskudd:	53 293	49 981	52 457	44 523	47 554
Investeringer 2)	4 338	9 393	4 853	7 287	4 455
Pramming/transport	2 964	3 833	3 101	4 678	4 676
Tiltak konvensjonsbeiter 3)	-223	-359	57		
Utdanningsstipend	3 134	3 108	2 711	1 757	1 780
Lærlingeordning duodji	0				
Fagbrevordning i reindriften	904	1 024	1 393	1 559	1 403
Barnehager	480	625	555	435	538
Avviklingslønn	189	118	87	61	50
Innløsning av driftsenhet 4)	2 720	5 080	11 330	2 891	
Sum andre tilskudd:	14 506	22 822	24 087	18 668	12 902
Totalt:	67 799	72 803	76 544	63 191	60 456

- 1) *Særskilt driftstilskudd til ungdom er inkludert i driftstilskuddet fra 2004 til 2007.*
- 2) *Investeringer i 2004 omfatter et rente- og avdragsfritt lån på 3 mill. kr til konsortiet Boalvvir BA. Investeringer i 2005 omfatter tilskudd på henholdsvis 750.000 kr til North Cape Rein BA, 990.000 kr til Lierne Viltforedling og 1,2 mill kr til Femundsmarka Vilt og Mobilslakt. Investeringer i 2006 omfatter tilskudd på 1,2 mill. kr til Northcape Rein BA, 0,9 mill. kr til Lierne Viltforedling, 2,5 mill. kr til Boalvvir BA og 2 mill. kr til Arctic Rein og Vilt. Investeringer i 2007 omfatter tilskudd på 1,1 mill. kr til North Cape Rein BA*
- 3) *Tiltak konvensjonsbeiter i 2004 gjelder tilbakebetaling av ubenyttet andel av tilskudd.*
- 4) *Innløsning av driftsenhet omfatter avviklingsbonus på henholdsvis 2,4 mill kr i 2004, 3,7 mill. kr i 2005 og 1,5 mill. kr i 2006.*

Tabell 4.2.1 viser en økning i de direkte tilskuddene på 3 mill. kr, og en reduksjon i andre tilskudd på 5,8 mill. kr fra 2006 til 2007. Totalt er dette en reduksjon i de totale inntektsoverføringene på 2,7 mill. kr fra 2006 til 2007 (-4%). Økningen i de direkte tilskuddene kan delvis forklares med en økning i antall siidaandeler som har tilpasset seg forskriftene for tilskuddordninger (2% økning i tilslagsprosent fra 2006-2007), men hovedårsaken er det økte slakteuttaket i 2007. Ektefelletillegget er økt fra kr 25.000 til kr 35.000, og kalveslaktetilskuddet er økt fra kr 150 til kr 180 per dyr. Årsaken til at utdanningsstipend har en betydelig nedgang i 2006 i forhold til de foregående år, er at avtalepartene i reindriftsforhandlingene for 2005/06 reduserte de søknadsberettigete til kun å omfatte innehavere av siidaandel, ektefelle og deres barn.

Det henvises for øvrig til vedleggstabell 3 for fordeling av ordinære inntektsoverføringer mellom reinbeiteområdene i perioden 2004-07, og til vedleggstabell 4 for fordeling av inntektsoverføringer per siidaandel i 2006.

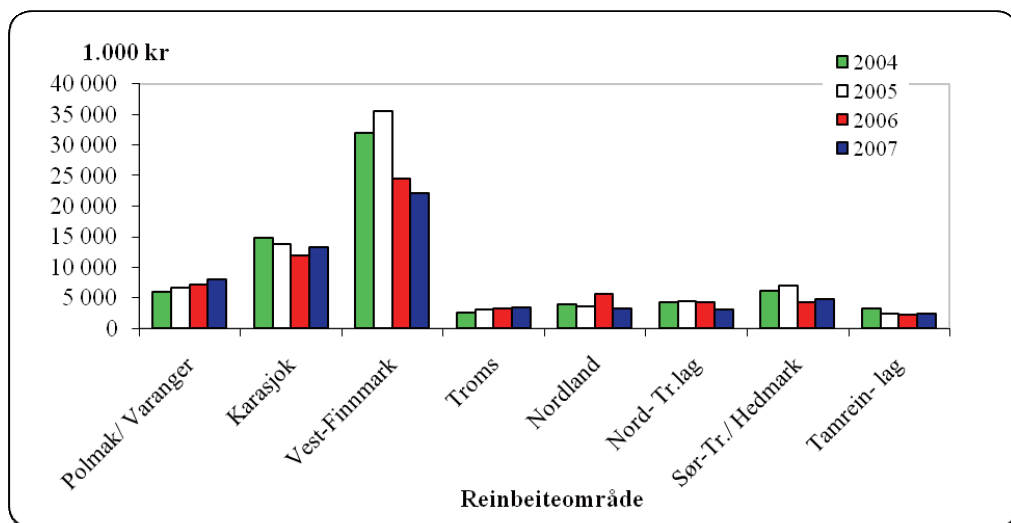
Tabell 4.2.2 Inntektsoverføringer i 2007 etter inntektspost (1.000 kr)

Post	Øst-Finm.	Vest-Finm.	Troms	Nordland	Nord-Tr.lag	Sør-Tr./Hedmark	Tamreinlagene	Totalt
Distriktstilskudd	2 343	2 423	772	598	588	1 035	600	8 358
Produksjonstilskudd	6 618	5 843	860	1 422	1 253	2 436	1 000	19 432
Driftstilskudd	2 075	2 655	450	345	365	380	0	6 270
Kalvetilskudd	2 198	1 445	93	257	290	568	707	5 559
Tidligslaktetilskudd	3 440	1 607	308	0	0	0	0	5 354
Ektefelletillegg	525	1 145	140	245	280	245	0	2 580
Totalt direkte tilskudd	17 198	15 118	2 623	2 867	2 776	4 664	2 307	47 554
Investeringer	2 313	1 718	88	157	59	0	120	4 455
Pramming/transport	543	3 686	425	23	0	0	0	4 676
Tiltak konvensjonsbeiter	0	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsstipend	388	823	130	110	180	150	0	1 780
Fagbrevordning	620	491	168	16	108	0	0	1 403
Barnehager	213	303	0	0	23	0	0	538
Avviklingslønn	8	42	0	0	0	0	0	50
Innløsning av driftsenhet	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt andre tilskudd	4 084	7 062	810	306	370	150	120	12 902
Totalt tilskudd 2007	21 283	22 180	3 433	3 173	3 146	4 814	2 427	60 456
Direkte tilskudd i 2006	15 880	14 286	2 325	2 656	2 990	4 185	2 201	44 523
Andre tilskudd i 2006	3 213	10 273	877	2 878	1 297	130	0	18 668
Totalt tilskudd i 2006	19 093	24 559	3 203	5 534	4 287	4 315	2 201	63 191

Tabell 4.2.2 forts. Inntektsoverføringer i 2007 etter inntektspost (1.000 kr)
fordelt på soner

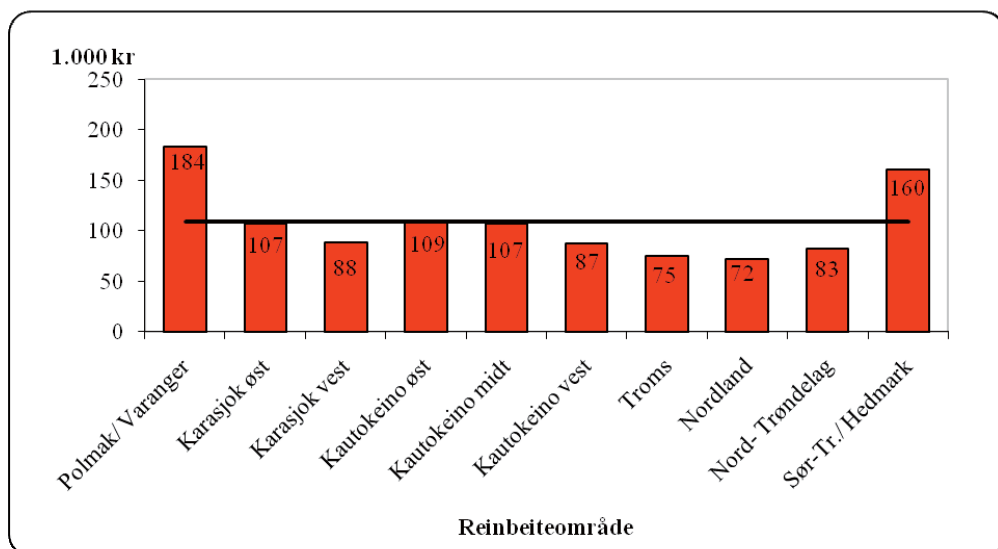
Tilskudd	Polmak/Varanger	Karasjok Øst	Karasjok Vest	Øst-Finmark	Kautok. Øst	Kautok. Midt	Kautok. Vest	Vest-Finmark
Distriktstilskudd	636	359	1 348	2 343	480	1 344	599	2 423
Produksjonstilskudd	2 870	1 699	2 048	6 618	1 642	2 432	1 769	5 843
Driftstilskudd	555	405	1 115	2 075	800	1 188	668	2 655
Kalvetilskudd	1 228	591	380	2 198	545	598	302	1 445
Tidligslaktetilskudd	1 897	857	686	3 440	723	662	222	1 607
Ektefelletillegg	140	35	350	525	340	595	210	1 145
Totalt direkte tilskudd	7 326	3 946	5 927	17 198	4 531	6 818	3 769	15 118
Investeringer	318	1 320	675	2 313	375	860	483	1 718
Pramming/transport	0	0	543	543	1 484	1 813	389	3 686
Tiltak konvensjonsbeiter	0	0	0	0	0	0	0	0
Utdanningsstipend	130	95	163	388	210	446	167	823
Fagbrevordning	280	236	104	620	56	359	76	491
Barnehager	23	190	0	213	101	101	101	303
Avviklingslønn	0	0	8	8	31	10	0	42
Innløsning av driftsenhet	0	0	0	0	0	0	0	0
Totalt andre tilskudd	751	1 841	1 493	4 084	2 257	3 589	1 215	7 062
Totalt tilskudd 2007	8 077	5 787	7 419	21 283	6 788	10 408	4 985	22 180

Det fremgår av tabell 4.2.2 at Nord-Trøndelag som eneste område får reduserte overføringer på posten direkte tilskudd, herav er hovedårsaken reduksjon i produksjonspremien (- 0,2 mill. kr), ellers øker alle områder sine direkte tilskudd. Posten andre tilskudd øker i Øst-Finmark, Sør-Tr.lag/Hedmark og Tamreinlagene, de største reduksjonene i andre tilskudd gjør Vest-Finmark og Nordland (- 2,5 mill. kr) og Nord-Trøndelag (-0,8 mill. kr). Reduksjonene kan i hovedsak forklares med reduserte overføringer til innløsning av siidaandeler i Vest-Finmark og Nordland, og reduserte investeringer i Nord-Trøndelag.

Figur 4.2.1 Inntektsoverføringer i perioden 2004-07 (1.000 kr)

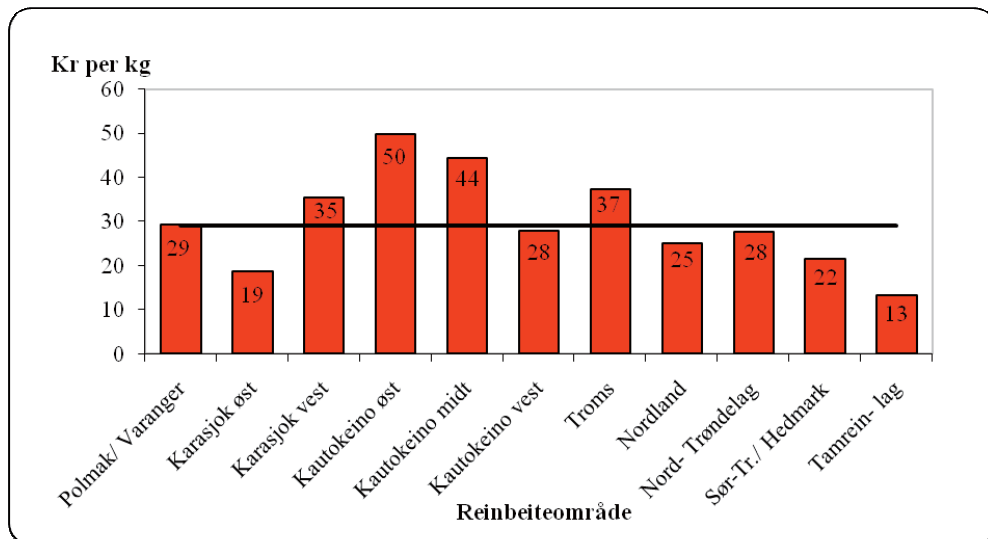
Av figur 4.2.1 går det fram at de totale inntektsoverføringene er relativt stabile i de fleste områder og noe stigende i Polmak/Varanger. I Vest-Finmark ser man en kraftig reduksjon i inntektsoverføringene fra 2005-2007. Dette kan i hovedsak forklares med posten innløsning av siidaandel som i 2005 var 11 mill. kr mens det i 2007 ikke er gjort noen utbetalinger over denne posten.

Figur 4.2.2 Gjennomsnittlige inntektsoverføringer per siidaandel og gjennomsnitt for alle områder i 2007 (1.000 kr)

Figur 4.2.2 viser at det er betydelige forskjeller mellom reinbeiteområdene når det gjelder overføringer per siidaandel. Gjennomsnittet for alle områder er kr 109.000 per siidaandel, mens figuren viser at Polmak/Varanger er oppe i et gjennomsnitt på kr 184.000 per andel og

Nordland er nede i et gjennomsnitt på kr 72.000 per andel. Reintall, flokkstruktur, slakteuttak og kravene avtalepartene setter vil være styrende for uttellingen de enkelte områder får i form utbetalinger per siidaandel. Dette gjelder i hovedsak de produksjonsavhengige tilskuddene samt enkelte ordninger over RUF.

Figur 4.2.3 Gjennomsnittlige inntektsoverføringer per kg kjøtt i 2006

Dersom inntektsoverføringene relateres til produsert kvantum, ser situasjonen noe annerledes ut (jf. figur 4.2.3). Gjennomsnittet for landet er kr 29 per kg produsert kjøtt, men de områdene som ligger høyt i overføringer per siidaandel ligger lavere når overføringene relateres til kg produsert kjøtt. Kautokeino Øst og Kautokeino Midt ligger høyest med hhv. kr 50 og kr 44 per kg produsert kjøtt.

Ekstraordinære tilskudd

Ekstraordinære tilskudd føres som egen post under statstilskudd. Posten har i sammenligningsperioden rommet flere ulike tiltak:

- I 2003 omfattet posten henholdsvis tilskudd til føring, tilskudd til transport og bevilgning til bro i Nordland, bistand til rettssak og ekstraordinært administrasjonstilskudd til Vest-Finnmark og dekning av saksomkostninger og midler til prosjekt i Karasjok.
- I 2004 omfatter posten støtte til juridisk bistand i Vest-Finnmark og Troms, samt støtte til slaktekurs i Vest-Finnmark.
- I 2005 er det ikke utbetalt noen ekstraordinære tilskudd.
- I 2006 omfatter posten tap ved ulykker i Nord-Trøndelag og tapsforebyggende tiltak i Troms og Sør-Trøndelag/Hedmark.
- I 2007 er det gjort en utbetaling over posten tap ved ulykker i Nord-Trøndelag.

Tilskudd til næringskombinasjoner

Tilskudd til næringskombinasjoner omfatter etablererstipend, investeringstilskudd og driftstilskudd til næringskombinasjoner⁴, som er administrert av Sametinget. Tabell 4.2.4 viser utbetalingene av tilskudd til næringskombinasjoner i perioden 2003-07.

Tabell 4.2.3 Tilskudd til næringskombinasjoner i perioden 2003-07 (1.000 kr)

Reinbeite- område	Etablerer- stipend	Invest. tilskudd	Driftstilskudd		Totalt				
			Duodji	Annet	2007	2006	2005	2004	2003
Polmak/Varanger	0	0	50	65	115	99	50	74	200
Karasjok Øst	0	0	61	0	61	264	317	789	1 474
Karasjok Vest	0	60	231	0	291	686			
Øst-Finnmark	0	60	342	65	467	1 049	367	863	1 674
Kautokeino Øst	75	0	30	165	270	271			
Kautokeino Midt	216	117	629	0	962	584			
Kautokeino Vest	81	0	285	0	366	213			
Vest-Finnmark	372	117	944	165	1 598	2 423	2 423	2 647	5 820
Troms	0	0	0	0	0	0	125	189	164
Nordland	0	40	0	0	40	71	0	0	0
Nord-Tr.lag	0	0	0	100	100	0	170	113	335
Sør-Tr./Hedmark	0	0	0	0	0	24	0	0	155
Totalt	372	217	1 286	330	2 205	3 567	3 085	3 812	8 148

1) For 2003 til 2005 er tilskuddet for Karasjok lagt til Karasjok Øst pga. at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

De totale tilskuddene med inntektsvirkning til næringskombinasjoner reduseres fra 3,6 mill. kr i 2006 til 2,2 mill. kr i 2007 (-1,4 mill. kr). Hoveddelen (73 %) av midlene i 2007 er driftstilskudd over duodjiavtalen som ble innført i 2006. Reduksjonen fra 2003 til 2007 har sammenheng med at Sametinget endret retningslinjene for driftsstøtte til næringskombinasjoner i 2004. Prosentatsen ble redusert fra 50 % til 25 % av omsetningen fra kombinasjonsnæringene – inntil maksimalt kr 25.000. Avtalepartene setter av 2 mill. kr over reindriftsavtalen til næringskombinasjoner som forvaltes av Sametinget.

Verdiskapingsprogram for reindrift

Tabell 4.2.4 Utbetalinger over Verdiskapingsprogram (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Totalt
Polmak/Varanger	307	1 229	434	876	0	420	80	3 346
Karasjok øst	138	332	1 738	462	279	0	0	2 949
Karasjok vest						0	800	800
Øst-Finnmark	445	1 561	2 172	1 338	279	420	880	7 095
Kautokeino øst						368	182	550
Kautokeino midt						115	77	192
Kautokeino vest						75	36	111
Vest-Finnmark	99	1 402	1 053	4 206	2 256	558	295	9 869
Troms		485	394	1 789	0	78	118	2 864
Nordland		1 778	99	1 032	0	367	80	3 356
Nord-Trøndelag			229	2 064	78	0	0	2 371
Sør-Tr./Hedmark			590	175	108	0	0	873
Tamreinlag			198	450	0	0	0	648
Totalt	544	5 226	4 735	11 053	2 721	1 423	1 372	27 074

1) Utbetalingene til Karasjok fra 2001 til 2005 er lagt til Karasjok Øst pga at soneinndelingen ikke ble foretatt før fra 2006.

Tabell 4.2.5 viser at utbetalingene til reindriftsutøvere over programmet reduseres fra 2,7 mill. kr i 2005 til 1,4 mill kr i 2006 (-1,3 mill. kr). Totalt er det utbetalt 27 mill. kr over programmet siden oppstarten i 2001. Det understrekes at tabellen ikke gir en fullstendig oversikt over utbetalingene, ved at det kun er midler til reindriftsutøvere som er med her. Det bevilges også midler til bedrifter o.l som har som formål å øke verdiskapingen i reindriftsnæringen. Det vises til kapittel 5.4 for nærmere omtale av programmet, og for en total oversikt over utbetalingene.

Tiltak mot radioaktiv forurensing

Midler til ulike tiltak mot radioaktivitet i 2007 er vist i tabell 4.2.6. Vedleggstabell 5 viser de årlige utbetalingene fra 1987-2007. For nærmere omtale av radioaktiv forurensing og økologi vises det til kapittel 6 og til Ressursregnskap for reindriftsnæringen.

Tabell 4.2.5 Tiltak mot radioaktivitet i 2007 etter tiltakstype (1.000 kr)

Reinbeite-område	Anlegg/foring/tap	Tidlig slakt	Kostholds-komp.	Nedføring	Totalt
Nordland	333	12	0	0	346
Nord-Trøndelag	71	97	424	0	592
Sør-Tr./Hedmark	0	0	0	0	0
Tamreinlag	0	703	10	97	809
Totalt	404	812	434	97	1 746

Det går frem av tabell 4.2.6 at de samlede midlene til tiltak mot radioaktivitet i 2007 er 1,7 mill. kr. Dette er en økning på 0,5 mill. kr fra 2006. Tabellen 4.2.6 omfatter bare tiltak som er inntektsgivende for reieieren. De totale overføringene til tiltak mot radioaktivitet utbetalt i kalenderåret 2007 er 2,1 mill. kr (2006: 2,8 mill. kr). Disse midlene omfatter i tillegg måling av radioaktivitet som føres under arbeidsinntekter, kassasjon som inngår i kjøttinntektene og diverse utbetalinger til administrasjon etc.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovvilt

Tabell 4.2.7 viser utbetalinger fra fylkesmenn til ulike tiltak som skal virke forebyggende i forhold til rovviltskader i reindrifta. Økonomisk utvalg har valgt å presentere tallmateriale fra og med 2007. For nærmere omtale av tiltak og tap til rovvilt vises det til kapittel 6 og til Ressursregnskapet for reindriftsnæringen.

Tabell 4.2.6 Forebyggende tiltak mot rovvilt etter tiltakstype (1.000 kr)

Reinbeiteområde	Intensiv gjeting	Tiltak ved kalving	Foring	Flytting av rein	Annet	Totalt
Polmak/Varanger	60	59				119
Karasjok Øst		149				149
Karasjok Vest	159	79		10		248
Øst-Finnmark	219	287	0	10	0	515
Kautokeino Øst		225				225
Kautokeino Midt	30	162				192
Kautokeino Vest	20	126				146
Vest-Finnmark	50	512	0	0	0	563
Troms	115	300				415
Nordland	65	556	261	200	90 000	1 172
Nord-Trøndelag		419		145	100 000	564
Sør-Tr.lag/Hedmark		13				13
Totalt	449	2 088	261	355	190 000	3 242

Det fremgår av tabellen at de samlede bevilgede midlene til forebyggende og konfliktdempende tiltak mot rovviltskader er 3,2 mill.kr for 2007. Det gjøres oppmerksom på at tallene i tabellen omfatter tiltak som er øremerket reindriftsnæringen. I de fleste regionene er det også fellesmidler som deles mellom sauenæringen og reindriftsnæringen. Dette kan være midler som er satt av til akutte tiltak som ikke er spesifisert på næring, eller det kan være fellestilltak som kartlegging/ FOU, kursing o.a.

4.3 Erstatninger

Erstatninger er delt i to underposter; erstatning for tap av rein og erstatning for arealinngrep.

Erstatning for tap av rein

Under erstatninger for tap av rein inngår erstatninger fra Direktoratet for naturforvaltning for tap av rein til rovvilt, erstatninger over reindrifftsavtalen ved omfattende tap av rein, erstatninger fra Jernbaneverket for rein drept av tog og *beregnete* erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept i trafikken.

Tabell 4.3.1 Erstatning for tap av rein i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	1 366	1 802	3 019	5 742
Karasjok øst ¹⁾	1 745	2 844	2 041	2 633
Karasjok vest			2 712	4 529
Øst-Finnmark	3 111	4 646	7 772	12 905
Kautokeino øst			1 129	1 860
Kautokeino midt			2 466	2 966
Kautokeino vest			1 836	4 043
Vest-Finnmark	3 399	3 907	5 431	8 869
Troms	3 750	4 339	3 405	4 636
Nordland	5 204	6 335	7 559	6 929
Nord-Trøndelag	4 185	7 196	8 332	6 893
Sør-Tr./Hedmark	2 707	3 015	2 597	2 878
Tamreinlagene	57	36	37	91
Totalt	22 414	29 474	35 134	43 020

1) Erstatningene for Karasjok fra 2003 til 2005 er lagt til Karasjok øst pga at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

Tabell 4.3.1 viser at erstatningsutbetalingene er økt markant i perioden fra 2004 - 2007. Det gjøres oppmerksom på at fra 2006 er tapte produksjonspremie knyttet til erstattede rein tatt av rovvilt inkludert i erstatningsutbetalingene. Erstatningene for tap av rein til fredet rovvilt utgjør 91,8% av de samlede erstatningsutbetalingene i 2007. For ytterligere informasjon om fordelingen av tap av rein henvises det til vedleggstabell 6.

Erstatning for arealinngrep

Tabell 4.3.2 viser en oversikt over erstatningene for arealinngrep i perioden 2004-07.

Tabell 4.3.2 Erstatning for arealinngrep i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	140	139	140	975
Karasjok øst ¹⁾	593	576	878	8 294
Karasjok vest	0	0	0	897
Øst-Finnmark	734	714	1 018	10 166
Kautokeino øst	0	0	48	37
Kautokeino midt			48	1 116
Kautokeino vest			634	3 973
Vest-Finnmark	1 191	1 017	734	5 130
Troms	231	122	13 635	262
Nordland	626	626	668	863
Nord-Trøndelag	268	266	323	841
Sør-Trøndelag	2 395	2 395	646	998
Sum	5 447	5 143	17 023	18 259

1) Erstatningene for Karasjok fra 2003 til 2005 er lagt til Karasjok øst pga at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

Det går frem av tabell 4.3.2 at erstatningsutbetalingene viser en liten reduksjon fra 2004 til 2005 (-0,3 mill. kr), mens utbetalingene øker kraftig i perioden 2005 til 2007 (+13,1 mill. kr). Hovedårsakene til dette er store erstatningsutbetalinger i forbindelse med inngrep i

Mauken/Blåtind i Troms, inntektsført i 2006, og inngrep i Halkavarre (Karasjok Øst) og Abojohka (Kautokeino Vest), inntektsført i 2007.

Årlige erstatninger inntektsføres i sin helhet. Engangserstatninger inntektsføres i den grad kapitalen brukes i utbetalingsåret. Forrentningen av oppsparte erstatninger inntektsføres også. Grunnet manglende spesifisering i grunnlagsmaterialet kan også renter fra andre oppsparte fond inngå her. Så langt man kan se av regnskapene, brukes midlene i hovedsak til dekning av distriktenes kostnader, men det forekommer også tilfeller der erstatningene utbetales direkte til reineiere for å kompensere reduserte inntekter hos den enkelte.

Det påpekes at distrikts- og fondsregnskapene er bakgrunnsmateriell for arealerstatningene i totalregnskapet. Dette innebærer at eventuelle erstatninger utbetalt direkte til den enkelte ikke er med i oversikten. Det understrekes for øvrig at oversikten over erstatninger for arealinngrep er usikker. Dette skyldes manglende spesifisering i grunnlagsmaterialet.

4.4 Kostnader

Siidaandelenes kostnader

Siidaandelenes kostnader i perioden 2004-2007 er presentert i tabell 4.4.1. Tabell 4.4.2 viser siidaandelenes kostnader i 2007 fordelt etter kostnadsart.

Tabell 4.4.1 Siidaandelenes kostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007
Polmak/ Varanger	8 623	10 528	11 730	13 769
Karasjok Øst ¹⁾	23 426	22 924	9 143	10 606
Karasjok Vest			13 302	14 313
Øst-Finnmark	32 049	33 452	34 175	38 689
Kautokeino Øst			8 932	9 355
Kautokeino Midt			13 238	16 295
Kautokeino Vest			8 381	9 094
Vest-Finnmark	34 973	34 332	30 551	34 743
Troms	6 589	5 876	6 271	5 912
Nordland	8 894	7 813	9 785	9 217
Nord-Trøndelag	5 507	5 401	5 963	5 724
Sør-Tr./ Hedmark	7 376	6 329	6 462	6 011
Totalt	95 387	93 204	93 206	100 296

1) For 2003 til 2005 er tallene for Karasjok lagt til Karasjok Øst pga. at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

Det fremgår av tabell 4.4.1 at siidaandelenes samlede kostnader øker med 7 mill. kr i forhold til 2006, og det er i Finnmark økningen finner sted. Størst er økningen i Kautokeino Midt (+ 23 %) fulgt av Polmak/Varanger med en økning på (+ 17 %) og Karasjok Øst med (+16 %). I alle områdene sør for Finnmark er kostnadene stabile og reduseres noe.

Etter overgangen til bruttoføring, hvor slaktekostnader belastes utøver etter fakturering fra slakteri vil slaktekvantum også være avgjørende for områdenes totale kostnader.

Tabell 4.4.2 viser at Kjøretøyer og maskiner og Avskrivninger utgjør de klart største kostnadspostene i samtlige reinbeiteområder.

Totalt utgjør posten Kjøretøyer og maskiner 24 % av kostnadene, mens posten Avskrivninger utgjør 20 %. En sammenligning mellom tabell 4.4.2 og tilsvarende tabell i fjorårets publikasjon viser at postene Varekjøp (+ 2,4 mill. kr), Utstyr (+ 1,1 mill. kr), Avskrivninger (+ 1 mill. kr), Fremmedtjenester (+ 1,1 mill. kr) og Diverse (+ 1,5 mill. kr) er de postene som øker mest. Posten Kjøretøy reduseres med (- 2 mill. kr).

Tabell 4.4.2 Siidaandelens kostnader i 2007 etter kostnadsart (1.000 kr)

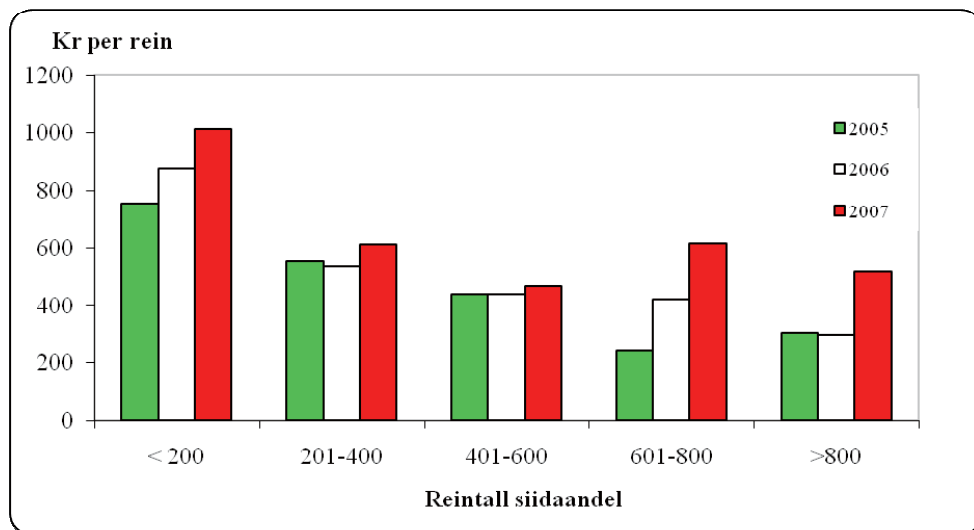
Kostnadsart	Øst-Finm.	Vest-Finm.	Troms	Nordland	Nord-Tr.lag	Sør-Tr./Hedm.	Totalt 2007
Frakt og transport	558	419	201	42	64	39	1 322
Varekjøp	6 927	2 454	219	1 216	251	746	11 812
Reiser	714	194	121	102	214	95	1 440
Utstyr	3 982	3 912	844	968	1 128	472	11 306
Kjøretøyer og maskiner	9 166	9 647	1 306	1 446	935	1 759	24 258
Bygninger og anlegg	1 912	851	83	366	130	154	3 496
Avskrivninger	7 171	7 772	1 356	1 734	1 060	1 195	20 287
Strøm, energi	1 205	1 511	178	350	112	111	3 468
Administrasjon	1 257	1 448	328	454	292	219	3 998
Leie	597	1 053	119	574	269	344	2 956
Forsikring	677	615	136	229	110	93	1 858
Salg og reklame	193	69	3	4	227	4	499
Fremmedtjenester	1 755	3 178	249	1 522	632	659	7 995
Provisjonskostnad	10	0	0	0	3	0	13
Diverse	2 565	1 622	768	211	297	122	5 586
Totalt	38 689	34 743	5 912	9 217	5 724	6 011	100 296

Tabell 4.4.2 forts Siidaandelenes kostnader i 2007 fordelt på soner i Finnmark

Kostnadsart	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest
Frakt og transport	124	94	341	55	289	76
Varekjøp	3 444	1 574	1 908	624	1 463	367
Reiser	108	471	136	78	27	89
Utstyr	1 573	1 282	1 127	1 107	1 625	1 181
Kjøretøyer og maskiner	1 877	2 326	4 962	2 757	4 804	2 086
Bygninger og anlegg	509	462	942	164	469	218
Avskrivninger	2 952	1 856	2 362	2 231	3 537	2 004
Strøm, energi	306	473	427	317	821	373
Administrasjon	435	295	526	445	547	456
Leie	124	38	435	151	785	116
Forsikring	306	175	196	242	253	120
Salg og reklame	101	29	63	2	50	16
Fremmedtjenester	472	819	463	1 092	1 005	1 081
Provisjonskostnad	0	9	0	0	0	0
Diverse	1 438	703	425	92	620	910
Totalt	13 769	10 606	14 313	9 355	16 295	9 094

Kostnadene i tabellene 4.4.1 og 4.4.2 er fordelt etter reinbeiteområder og soner. Denne grupperingen er hensiktsmessig ut fra en områdevis inndeling av regnskapet for øvrig, og ut fra ønsket om regionaliserte data. Bakgrunns materialet viser imidlertid at kostnadene kan variere mer innenfor det enkelte reinbeiteområde enn mellom reinbeiteområdene.

I tillegg til at kostnadene varierer innen og mellom beiteområder, er det også til dels betydelige kostnadsvariasjoner mellom reindriftsutøvere i ulike reintallsgrupper. Figur 4.4.1 gir en oversikt over variasjonen i gjennomsnittlige kostnader per rein fordelt etter siidaandelens reintall.

Figur 4.4.1. Gjennomsnittlige kostnader (kr per rein) i perioden 2005-07, etter siidaandelens reintall.

Det går frem av figur 4.4.1 at siidaandeler som har under 200 rein har de klart høyeste kostnadene per rein, i utvalgene mellom 201 – 600 dyr er gjennomsnittskostnadene per rein stabile, mens i utvalgene over 601 rein er kostnadene mer varierende. Årsaken til dette kan være årvisse variasjoner i populasjonen med eiere over 600 dyr, disse har gjerne ansatte gjetere med de lønnskostnadene det medfører. En annen årsak kan være større slakteuttak fra utøvere med over 600 dyr, et høyt slakteuttak medfører høyere slaktekostnad som belastes utøver.

Engangsavgift, merverdiavgift og bensinavgift i samisk reindrift

En del av kostnadene i reindriften er avgifter til staten. Hoveddelen av kjøretøyene som brukes i reindriftnæringen anses som personkjøretøy, og behandles avgiftsmessig som det. Nedenfor er det gjort anslag på årlig avgiftsbelastning knyttet til bensinavgift og engangsavgift ved innkjøp av maskiner og kjøretøy. Disse er avgiftsmessig behandlet som snøscooter og ATV/firehjuling, da disse er dominerende for denne kostnadsgruppen. Det er også tatt hensyn til ikke fradragsberettiget merverdiavgift knyttet til disse transportmidlene. Det foreligger ikke datamateriale som angir innkjøpshyppighet for snøscooter/ATV til næringsmessig bruk i reindriften. Men med utgangspunkt i investeringstall og regnskapsførte kostnader i totalregnskapet, kan det gjøres anslag på årlig avgiftsbelastning som vist i tabell 4.4.3:

Tabell 4.4.3 Avgifter i reindriften 2004-2007 (1.000 kr)

	2004	2005	2006	2007
Engangsavgift og mva på snøscootere og ATV				
<i>Nettoinvestering maskin og kjøretøy</i>	16 200	16 900	21 600	17 900
<i>Gjennomsnittlig engangsavgift</i>	22 %	22 %	22 %	22 %
Sum engangsavgift	3 564	3 718	4 752	3 938
Bensinavgift				
Kostnadsført	15 000	17 200	15 600	16 000
Andel avgift (bensinavgift og CO2-avgift)	59 %	55 %	55 %	55 %
Sum bensinavgift	8 850	9 460	8 580	8 800
Sum betalte avgifter	12 414	13 178	13 332	12 738

Som det fremgår av tabell 4.4.3 har sum betalte avgifter økt jevnt fra 2004 til 2006. Toppen i 2006 antas i hovedsak å komme av den forventede avgiftsomleggingen på ATV. Fra og med 01.01.2008 er det ikke lenger tillatt å selge ATV'er med typegodkjenning før 01.07.2005, noe som betyr at reindriften ikke lenger får fradrag for merverdiavgift ved kjøp av ATV. Uten avgiftsfritak vil avgiftsbelastningen øke med om lag 0,5 mill. kr per år.

Felleskostnader i samisk reindrift/Distriktenes kostnader

Utviklingen i felleskostnadene de fire siste årene er fremstilt i tabell 4.4.4. Felleskostnader etter kostnadsart er vist i tabell 4.4.5.

Tabell 4.4.4 Felleskostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007
Polmak/ Varanger	1 266	1 719	1 838	2 070
Karasjok Øst 1)	2 005	1 339	1 022	1 354
Karasjok Vest	0	0	1 434	1 434
Øst-Finnmark	3 271	3 058	4 294	4 858
Kautokeino Øst	0	0	836	959
Kautokeino Midt	0	0	1 036	1 186
Kautokeino Vest	0	0	971	1 123
Vest-Finnmark	7 105	7 850	2 843	3 268
Troms	2 375	2 814	3 306	3 139
Nordland	2 338	1 657	1 965	2 647
Nord-Trøndelag	1 693	1 612	1 705	1 873
Sør-Tr./ Hedmark	3 199	3 075	2 505	3 056
Totalt	19 981	20 065	16 618	18 841

1) For 2003 til 2005 er tallene for Karasjok lagt til Karasjok Øst pga. at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

Det fremgår av tabell 4.4.4 at de totale felleskostnadene har vært forholdsvis stabile i sammenligningsperioden, med laveste nivå i perioden i 2006 på 16,6 mill. kr er kostnadene igjen økt (+ 2,2 mill. kr) til 2007.

Kostnadsøkningen i 2007 kommer bl.a. som følge av generell prisstigning på varer, drivstoff og andre driftsmidler, og et økt slakteuttak siden en sammenligning av tabellen 4.4.5 mellom 2006 og 2007 ikke viser noen store avvikende kostnadsposter. Tall fra Statistisk Sentralbyrå viser også en endring i konsumprisindeksen på +0,8 %. For øvrig påpekes det fra Økonomisk utvalg at datagrunnlaget for fordeling av felleskostnadene er noe usikkert på grunn av ulik detaljeringsgrad, og det bemerkes også at det ikke foreligger datagrunnlag for alle distrikter alle år. I disse tilfellene er tallmaterialet for forrige år brukt. Det kan også foreligge forskjeller i organisering og regnskapspraksis mellom distrikter, som igjen fører til forskjellige måter å postere kostnader på.

Tabell 4.4.5 Felleskostnader i 2007 etter kostnadsart (1.000 kr)

Kostnadsart	Polmak/ Var.	Karasj. Øst	Karasj. Vest	Kautok. Øst	Kautok. Midt	Kautok. Vest	Troms	Nord- land	Nord- Tr.lag	Sør-Tr./ Hedm.
Frakt og transp.	557	190	142	117	171	452	320	723	521	125
Varekjøp	56	148	49	356	60	69	1 930	371	41	757
Reiser	40	100	190	46	123	84	17	36	6	0
Utstyr	111	37	40	124	42	0	6	209	12	765
Kjøret. og mask.	120	14	72	0	0	109	224	19	467	2
Bygn. og anlegg	371	182	289	64	139	30	63	226	68	942
Avskrivninger	91	85	63	62	59	145	126	239	31	0
Strøm, energi	5	3	0	0	1	0	6	52	13	4
Administrasjon	8	49	31	8	29	68	4	49	7	13
Leie	67	0	129	0	78	3	238	24	115	221
Forsikring	24	11	9	3	0	14	19	85	42	7
Fremmedtj.	417	368	179	64	99	90	97	84	248	33
Diverse	205	167	242	114	383	59	92	531	302	187
Totalt	2 070	1 354	1 434	959	1 186	1 123	3 139	2 647	1 873	3 056

Det påpekes at data for fordelingen mellom de ulike kostnadspostene er noe usikker på grunn av ulik detaljeringsgrad i grunnlagsmaterialet over år. Tabell 4.4.5 viser for øvrig at postene diverse (20 %), frakt og transport (17 %), bygninger og anlegg (13 %) og varekjøp (13 %) utgjør de største andelene av felleskostnadene i samisk reindrift i 2007.

Kostnader i tamreinlag

Tamreinlagenes totale kostnader for perioden 2004 til 2007 er vist i tabell 4.4.6. Det fremgår av tabellen at kostnadene har hatt en jevn stigning siden 2005 (+ 2,3 mill. kr). Økningen kan i hovedsak knyttes til postene Diverse, Utstyr og Leie.

Differansen på de ulike postene mellom år må tilskrives ulik detaljeringsgrad i grunnlagsmaterialet. Dette innebærer blant annet at frakt- og transportkostnadene fra og med 2004 kan inngå i posten diverse. Det foreligger ikke datagrunnlag for alle tamreinlagene alle år. I disse tilfellene er tallmaterialet for forrige år brukt.

Tabell 4.4.6 Tamreinlagenes totale kostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Kostnadsart	2004	2005	2006	2007
Frakt og transport	0	0	339	120
Varekjøp	601	601	613	587
Reiser	148	119	141	187
Utstyr	0	0	366	4 746
Kjøretøyer og maskiner	159	149	194	200
Bygninger og anlegg	259	253	34	21
Avskrivninger	784	706	643	678
Strøm, energi	0	0	0	0
Administrasjon	0	0	0	0
Leie	728	740	402	1 029
Forsikring	0	0	0	0
Fremmedtjenester	0	0	0	725
Diverse	4 478	3 731	4 200	290
Totalt	7 158	6 298	6 932	8 583

Fordeling av totale kostnader

Tabell 4.4.7 viser reindriftsnæringens totale kostnader, som er summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader i samisk reindrift og tamreinlagenes kostnader. Fra 2006 til 2007 er det en økning i kostnader på alle områdene, siidaandelenes kostnader øker (+ 7,1 mill. kr), felleskostnadene i samisk reindrift (+ 2,2 mill. kr) og tamreinlagenes kostnader (+ 1,6 mill. kr). I sum gir dette en økning på 10,9 mill. kr, (+ 9,3%) fra 2006.

Tabell 4.4.7 Totale kostnader i 2007 etter kostnadsart (1.000 kr)

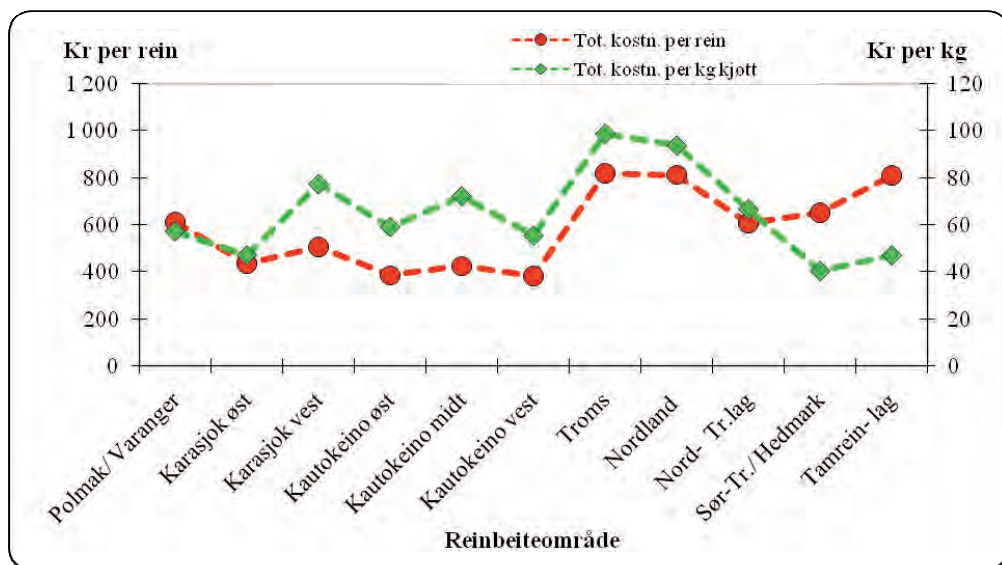
Kostnadsart	Øst-Finm.	Vest-Finm.	Troms	Nordland	Nord-Tr. lag	Sør-Tr./Hedmark	Tamrein-lag	Totalt
Frakt og transport	1 447	1 158	520	765	585	164	120	4 760
Varekjøp	7 180	2 939	2 148	1 587	292	1 502	587	16 237
Reiser	1 044	447	138	138	221	95	187	2 269
Utstyr	4 170	4 078	850	1 177	1 140	1 237	4 746	17 398
Kjøretøyer og maskiner	9 372	9 756	1 530	1 465	1 402	1 761	200	25 485
Anlegg	2 754	1 084	146	592	198	1 096	21	5 890
Avskrivninger	7 410	8 039	1 481	1 972	1 091	1 195	678	21 866
Støm, energi	1 213	1 512	184	402	125	115	0	3 551
Administrasjon	1 344	1 552	332	503	299	233	0	4 263
Leie	793	1 134	357	597	384	565	1 029	4 860
Forsikringer	720	632	154	313	152	99	0	2 071
Salg og reklame	193	69	3	4	227	4	0	499
Fremmedtjenester	2 719	3 432	346	1 607	880	691	725	10 401
Provisjon	10	0	0	0	3	0	0	13
Diverse	3 178	2 178	860	742	600	309	290	8 158
Totalt	43 547	38 011	9 051	11 864	7 598	9 067	8 583	127 721

Tabell 4.4.7 forts. Totale kostnader i 2007 etter kostnadsart fordelt på soner i Finnmark (1.000 kr)

Kostnadsart	Polmak/Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest
Frakt og transport	680	285	483	171	459	527
Varekjøp	3 500	1 723	1 957	980	1 523	436
Reiser	148	571	325	123	150	174
Utstyr	1 683	1 319	1 167	1 231	1 667	1 181
Kjøretøyer og maskiner	1 997	2 341	5 034	2 757	4 804	2 195
Anlegg	879	644	1 231	227	608	249
Avskrivninger	3 044	1 941	2 425	2 293	3 597	2 149
Støm, energi	311	476	427	317	822	373
Administrasjon	443	344	557	453	576	524
Leie	191	38	564	151	863	120
Forsikringer	330	185	205	246	253	133
Salg og reklame	101	29	63	2	50	16
Fremmedtjenester	889	1 188	642	1 157	1 105	1 171
Provisjon	0	9	0	0	0	0
Diverse	1 642	869	667	206	1 003	969
Totalt	15 839	11 960	15 747	10 314	17 480	10 217

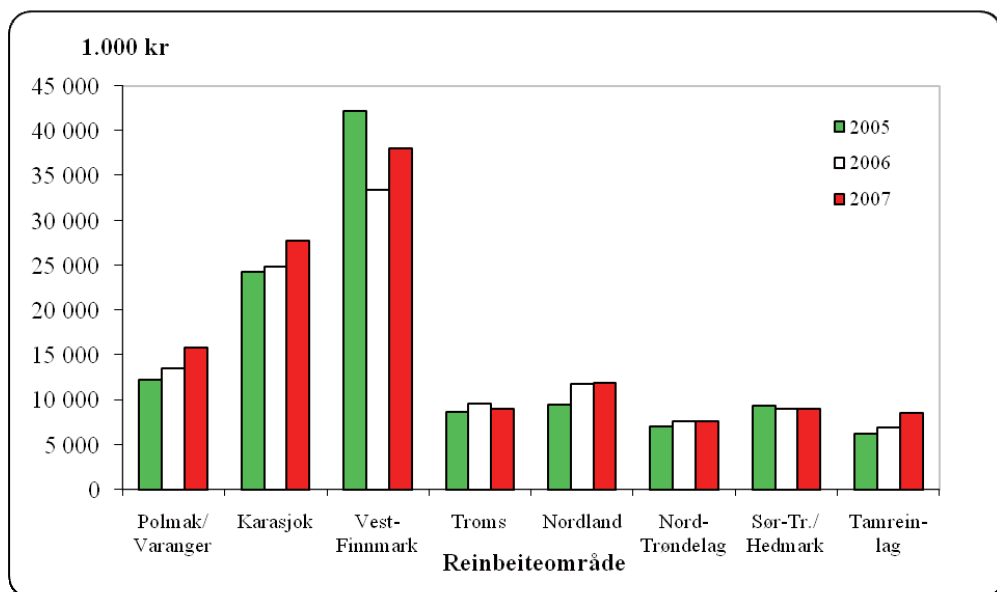
Det går frem av tabell 4.4.7 at postene Kjøretøy/maskiner, Avskrivninger, Utstyr og Fremmedtjenester er de klart største kostnadspostene i samtlige reinbeiteområder. Pga. detaljeringsgraden i datagrunnlaget kan imidlertid noe av kostnadene være ført på forskjellige poster over år.

Figur 4.4.2 viser totale kostnader per rein og per kg produsert kjøtt. Det fremgår av figuren at Troms, Nordland og tamreinlagene har de høyeste kostnadene i forhold til reintall, mens Vest-Finnmark har de laveste kostnadene i forhold til reintall. Troms og Nordland har også de klart høyeste kostnadene i forhold til produksjon, mens Sør-Trøndelag/Hedmark, Karasjok Øst og tamreinlagene har de laveste kostnadene i forhold til produksjon.

Figur 4.4.2 Totale kostnader (eksklusive renter) per rein og per kg kjøtt i 2007

Figur 4.4.3 viser totale kostnader de tre siste årene. Det går frem av figuren at de totale kostnadene øker fra 2006 til 2007 i hele Finnmark og tamreinlagene, med størst økning i Vest-Finnmark. I de øvrige områdene er kostnadene stabile.

Figur 4.4.3 Totale kostnader (eksklusive renter) i perioden 2005-07 (1.000 kr)

4.5 Kapitalforhold

Satsene for beregning av balanseverdi for reinhjorden er utarbeidet med utgangspunkt i modellen for beregning av veiledende livdyrpriser fastsatt av Reindriftens Utviklingsfond i 1999. Livdyrprisen består av en grunnpris beregnet på grunnlag av gjennomsnittlig kjøttpris og gjennomsnittlige slaktevekter per dyrekategori i de ulike reinbeiteområdene. Til grunnprisen legges et livdyrtilllegg på 25 %. Balanseverdier for kalv og voksne dyr beregnes på grunnlag av de kalkulerte livdyrprisene (per dyrekategori) og flokks sammensetningen det enkelte år. Korrigert reintall ligger til grunn for beregning av balanseverdien for reinhjorden.

Beregninger vedrørende gjeld og renter gjøres med utgangspunkt i siidaandelinnehavernes (og eventuelle ektefeller/samboeres) totale gjeld (næringsgjeld, privat gjeld og skyldig merverdiavgift). Manglende spesifisering i grunnlagsmaterialet er årsaken til at total gjeld er valgt som utgangspunkt for beregningene.

En oversikt over siidaandelenes samlede kapitalforhold i 2007 er gitt i tabell 4.5.1. Sammendrag for årene 2004-07 er vist i tabell 4.5.2.

Tabell 4.5.1 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i 2007 (1.000 kr)

Reinbeite- område	Eiendeler			Gjeld			Egenkapital	
	Rein	Annet	Totalt	Kroner	2007 1)	2006 1)	2007	2006
Polmak/Varanger	62 481	13 759	76 240	12 718	16,68 %	16,35 %	63 522	55 348
Karasjok Øst	62 879	9 470	72 349	15 576	21,52 %	18,72 %	56 773	53 989
Karasjok Vest	58 907	16 546	75 452	18 701	24,78 %	26,20 %	56 751	50 317
Øst-Finnmark	184 267	39 774	224 041	46 995	20,97 %	20,48 %	177 047	159 654
Kautokeino Øst	57 793	11 652	69 445	17 333	24,95 %	21,92 %	52 113	46 315
Kautokeino Midt	74 630	19 069	93 699	29 964	31,97 %	35,37 %	63 734	48 906
Kautokeino Vest	53 445	9 237	62 682	6 747	10,76 %	10,94 %	55 936	46 937
Vest-Finnmark	185 868	39 959	225 826	54 044	23,93 %	24,26 %	171 783	142 158
Troms	32 659	6 380	39 039	9 365	23,98 %	17,53 %	29 674	29 007
Nordland	42 689	10 076	52 765	14 498	27,47 %	25,57 %	38 267	32 687
Nord-Trøndelag	30 112	4 921	35 033	7 310	20,86 %	28,69 %	27 723	23 802
Sør-Tr./Hedmark	34 525	8 048	42 573	14 051	33,00 %	28,26 %	28 522	28 852
Totalt	510 120	109 158	619 278	146 263	23,61 %	23,10 %	473 015	416 159

1) Gjeld i prosent av sum eiendeler

Andelen gjeld har økt i stort sett alle områder fra 2006 til 2007, unntatt Karasjok Vest, Kautokeino Midt, Kautokeino Vest og Nord-Trøndelag som reduserer. Totalt fører dette til en økning av andelen gjeld på 0,5 prosentpoeng siden 2006.

Tabell 4.5.2 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Kapitalforhold	2004	2005	2006	2007
Livdyrverdi	381 281	389 728	440 069	510 120
Andre aktiva	100 902	108 798	101 083	109 158
Sum aktiva	482 184	498 525	541 152	619 278
Gjeld	105 239	99 371	124 993	146 263
Gjeld i %	21,83	19,93	23,10	23,62
Egenkapital	376 945	399 154	416 159	473 015

Det fremgår av tabell 4.5.2 at balanseverdien for rein er på sitt høyeste nivå i sammenligningsperioden i 2007, etter en økning på 128,8 mill. kr fra 2004. Økningen kan i

hovedsak forklares med at reintallet har økt i perioden, men også med økte gjennomsnittlige priser for reinkjøtt. Det henvises til tabell 4.1.5 for oversikt over prisutvikling og 4.1.7 for oversikt over utviklingen i reintall i sammenligningsperioden.

Tabellen viser at andelen gjeld har økt med 21,3 mill. kr siden 2006 og at siidaandelens gjeld er høyest i 2007 for sammenligningsperioden. Verdien av andre eiendeler (bygninger, anlegg, driftsmidler) er relativt stabil med en liten økning fra 2006 til 2007.

Med bakgrunn i økningen i balanseverdien på reinhjorden opprettholder reindriftsnæringen en forholdsvis lav gjeldsprosent som gjennom hele sammenligningsperioden er stabil. Egenkapitalen har økt med 97 mill. kr i perioden, mens gjelda har økt med 41 mill. kr.

Rentekostnader for samisk reindrift og tamreinlag i perioden fra 2004 til 2007 er vist i tabell 4.5.3, og sammendrag for årene 2004-07 for samisk reindrift er vist i tabell 4.5.4.

Tabell 4.5.3 Rentekostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Område	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	564	436	517	1 407
Karasjok Øst ¹⁾	1 385	1 221	689	815
Karasjok Vest			1 019	1 263
Øst-Finnmark	1 950	1 657	2 225	3 485
Kautokeino Øst			833	1 094
Kautokeino Midt			1 901	2 196
Kautokeino Vest			396	426
Vest-Finnmark	2 675	2 495	3 130	3 716
Troms	373	234	385	510
Nordland	642	547	510	746
Nord-Trøndelag	567	336	497	341
Sør-Tr./Hedmark	639	562	564	707
Totalt samisk reindrift	6 847	5 831	7 311	9 505
Tamreinlag	105	105	147	133
Totalt	6 951	5 935	5 935	9 638

1) For 2003 til 2005 er tallene for Karasjok lagt til Karasjok Øst pga. at soneinndelingen ikke er foretatt for disse årene.

Det går frem av tabell 4.5.3 at de totale rentekostnadene har økt med ca. 3,7 mill. kr fra 2006 til 2007.

Tabell 4.5.4 Total gjeld, renter og rentesats i samisk reindrift i perioden 2004-07 (1.000 kr)

	2004	2005	2006	2007
Gjeld	105 239	99 371	124 993	146 263
Renter	6 847	5 831	7 311	9 505
Rentesats	6,5 %	5,9 %	5,8 %	6,5 %

Tabell 4.5.4 viser at den totale gjelden gikk ned fra 2004 til 2005, etter dette har gjelda økt fram til 2007. Rentesatsen har i sammenligningsperioden vært synkende til 2006, for så å øke igjen til 2007. Perioden sett under ett synes imidlertid rentesatsen å være noe høy i forhold til sammenlignbare næringer. En årsak til dette er at næringens kapital i hovedsak er bundet opp mot verdien av reinflokken, og ikke til fast eiendom som gir større sikkerhet for lån, og dermed lavere rentesats. Siidainnehaverens kapitalstatus er i hovedsak stabil med lav gjeld

sett i forhold til sammenlignbare næringer, men dette utelukker ikke at enkelte driftsenheter kan ha problemer med den totale gjeldsbelastningen.

4.6 Antall årsverk og antall siidaandeler

Ved beregning av antall årsverk tas det hensyn til antall siidaandeler, reintall, utøvers alder, driftsforhold, antall siidaandeler i sommer- og vintersiida og tilgangen på familiearbeidskraft. For nærmere omtale av årsverksberegninger henvises det til kapittel 7.2.

Det beregnede arbeidsforbruket for 2007 er spesifisert i tabell 4.6.1. Ved beregningene er det lagt til grunn at et årsverk er 1.800 timer. Arbeidsforbruket i tamreinlagene beregnes i forhold til et fast antall rein per årsverk.

Tabell 4.6.1 Arbeidsforbruk og antall siidaandeler i 2007

Reinbeite- område	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk Totalt	Rein per årsverk	Antall Siidaandeler
Polmak/Varanger	2 937	1,63	72	360	44
Karasjok Øst	3 666	2,04	110	250	54
Karasjok Vest	3 417	1,90	159	194	84
Øst-Finnmark	3 375	1,87	341	247	182
Kautokeino Øst	3 438	1,91	118	226	62
Kautokeino Midt	3 425	1,90	185	223	97
Kautokeino Vest	3 377	1,88	107	250	57
Vest-Finnmark	3 450	1,92	414	229	216
Troms	2 752	1,53	70	157	46
Nordland	2 849	1,58	70	209	44
Nord-Trøndelag	2 533	1,41	53	233	38
Sør-Tr./Hedmark	2 428	1,35	40	343	30
Tamreinlag			33	320	
Totalt			1 022		556

Tabell 4.6.1 viser at det i 2007 var totalt 556 driftsenheter og 1.022 årsverk i reindriften. Det fremgår videre at arbeidsforbruket målt i timer per andel er høyest i Karasjok øst, og lavest i Sør-Trøndelag/Hedmark. Differansen er på rundt 1.200 timer. Målt i antall rein per årsverk varierer arbeidsforbruket fra 157 rein i Troms til 360 rein i Polmak/Varanger.

4.7 Sammendrag av totalregnskapet

Sammendrag av reindriften totalregnskap for perioden 2004-07 er vist i tabell 4.7.1. Tabell 4.7.2 viser totalregnskapet for 2007 fordelt etter reinbeiteområder. De enkelte elementene i totalregnskapet er kommentert foran. Her gis derfor bare et kort sammendrag av hovedlinjene i utviklingen. Det gjøres oppmerksom på at posten endring i reinhjordverdien i tabell 4.7.1 er oppdatert i forhold til tidligere publiserte tall. Dette skyldes tilbakeberegning for faktiske reintallskorrekasjoner.

Tabell 4.7.1 Sammenheng av reindriftens totalregnskap i perioden 2004-07, og endring fra 2006 til 2007 (1.000 kr)

Regnskapsposter	2004	2005	2006	2007 2)	Endring
Produksjonsbaserte inntekter:	141 722	122 530	145 149	165 134	19 985
Kjøtt og biprodukter	121 708	110 841	117 625	135 116	17 490
Endring i reinhjordverdien	2 603	-6 795	8 226	10 155	1 930
Binæringsinntekter	6 235	5 758	5 875	5 160	-715
Andre prod.baserte innt. 1)	11 176	12 725	13 423	14 703	1 280
Statsstilskudd:	90 201	84 894	69 786	69 202	-584
Ordinære tilskudd	62 848	60 469	44 523	47 554	3 031
Andre tilskudd	9 955	16 075	18 668	12 902	-5 766
Ekstraordinære tilskudd	305	0	375	181	-195
Tilskudd til binæringer	3 812	3 085	3 567	2 205	-1 362
Verdiskapningsprogram	11 053	2 721	1 423	1 372	-51
Tiltak mot radioaktivitet	2 227	2 545	1 231	1 746	516
Konfl.demp. tiltak rovvilt				3 242	3 242
Erstatninger:	27 861	34 617	52 157	61 279	9 122
Tap av rein	22 414	29 474	35 134	43 020	7 886
Arealinngrep 2)	5 447	5 143	17 023	18 259	1 236
Sum inntekter:	259 784	242 041	267 092	295 614	28 523
Kostnader:					
Siidaandelens kostnader	95 387	93 204	93 206	100 296	7 090
Felleskostnader	19 981	20 065	16 618	18 841	2 223
Kostnader i tamreinlag	7 158	6 298	6 932	8 583	1 651
Sum kostnader:	122 526	119 567	116 756	127 721	10 965
Vederlag for arbeid og kapital	137 258	122 474	150 336	167 894	17 558
Renter på lånt kapital	6 951	5 935	7 459	9 638	2 180
Vederlag for arbeid og egenkapital					
Totalt (1.000 kr)	130 307	116 539	142 877	158 255	15 378
Per årsverk (kr)	123 665	112 852	141 315	154 994	13 679
Per siidaandel (kr)	211 126	193 662	243 570	268 869	25 299
Sum årsverk	1 054	1 033	1 011	1 021	10
Antall siidaandeler 3)	617	602	587	589	2
Vederlag for arbeid og kapital, eks erstatninger for arealinngrep					
Totalt (1.000 kr)	124 860	111 396	125 855	139 996	14 142
Per årsverk (kr)	118 496	107 872	124 478	137 112	12 633
Per siidaandel (kr)	202 301	185 116	214 550	237 848	23 298

1) Posten omfatter arbeidsinntekter, leieinntekter og andre driftsrelaterte inntekter.

2) I 2007 fikk et distrikt i Karasjok Øst erstatning for arealinngrep i Halkavarre (8,3 mill. kr), og et distrikt i Kautokeino Vest har fått erstatning for arealinngrep ved Abojavvre (3,9 mill. kr). Dette er hovedpostene i arealinngreps'erstatningene. Disse postene utgjør kr 12.015 per årsverk og kr 20.827 per siidaandel.

3) Antall årsverk for reindrift i tamreinlagene (33) er lagt til antall siidaandeler i samisk reindrift.

Tabell 4.7.1 viser en økning i resultatmålene fra 2006 til 2007. Vederlag for arbeid og egenkapital øker fra 150,3 mill. kr i 2006 til 164,6 mill. kr i 2007 (+15,68 mill. kr). Målt per årsverk utgjør resultatmålet vederlag for arbeid og egenkapital kr 154.994 i 2007 (2006: kr 141.315). Tilsvarende tall per siidaandel er kr 268.869 (2006: kr 243.570 kr).

At resultatmålene er på et høyere nivå i 2007 enn i 2006 kan i hovedsak forklares ut fra følgende:

- Kjøtt og biprodukter: + 17,5 mill. kr.
- Erstatninger: +9,1 mill. kr.

Reintallet økte noe fra 1. januar til 31. desember 2004, men økningen var mindre enn året før. For 2004 utgjør endringen en økning på 2,6 mill. kr. I 2005 har reintallet gått ned fra 1. januar til 31. desember. Endringen utgjør en reduksjon på 6,8 mill.kr. I 2006 øker reintallet igjen, økningen utgjør 8,2 mill. kr, økningen har fortsatt i 2007. Differansen mellom endringen i reinhjordverdien i 2007 og 2006 er en økning på 1,9 mill. kr.

Alle produksjonsbaserte inntekter unntatt binæringsinntekter (- 0,7 mill. kr) øker fra 2006 til 2007. I 2006 var de produksjonsbaserte inntektene på 145.149 mill. kr mens de i 2007 var 165.134 mill. kr. Totalt er dette en økning på 19,9 mill. kr.

Statstilskuddene reduseres fra 69,7 mill. kr i 2006 til 69,2 mill. kr i 2007 (-0,7 mill. kr). Den største reduksjonen er knyttet til posten andre tilskudd, hovedårsaken til dette er at tilskudd til investeringer er redusert med 2,8 mill. kr (-39 % fra 2006) og innløsning av siidaandel er redusert med 2,8 mill. kr. (ingen utbetalinger over ordningen i 2007). Ekstraordinære tilskudd reduseres med 0,2 mill. kr og utbetalingene over Verdiskapningsprogrammet reduseres fra 1.423 mill. kr til 1.372 mill. kr. Konfliktdempende tiltak i forhold til rovvilt er en ny ordning som kommer inn under tilskudd med 3,2 mill. kr i 2007.

Erstatningene øker fra 52,1 mill. kr i 2006 til 61,2 mill. kr i 2007, en endring på + 9,1 mill. kr. Det er særlig posten Tap av rein som øker (+ 7,8 mill. kr), hovedårsaken til dette er at det fra 2006 ble inkludert tapt produksjonspremie i forhold til erstattede rein tatt av rovvilt. Videre ser vi at posten Arealinngrep er økende i sammenligningsperioden.

Totalt sett innebærer dette en økning i sum inntekter fra 267,1 mill. kr i 2006 til 295,6 mill. kr i 2007 (+ 28,5 mill. kr).

De totale kostnadene i næringen øker fra 116,8 mill. kr i 2006 til 127,7 mill. kr i 2007, og det er siidaandelens kostnader som øker mest med 7,1 mill. kr. Felleskostnadene øker med 2,2 mill. kr og kostnadene i tamreinlagene øker med 1,7 mill. kr.

Vederlag for arbeid og kapital (totale inntekter minus totale kostnader ekskl. renter) øker fra 150,3 mill. kr i 2006 til 167,9 mill. kr i 2007 og renter på lånt kapital øker fra 7,5 mill. kr i 2006 til 9,6 mill. kr i 2007. Totalt gir dette en økning i vederlag for arbeid og kapital fra 142,9 mill. kr i 2006 til 158,2 mill. kr i 2007 (+ 15,3 mill. kr).

Tabell 4.7.2 viser totalregnskapet for 2007 fordelt etter reinbeiteområder. Det går frem av tabellen at det er klare nivåforskjeller i resultatene mellom reinbeiteområdene. Vederlag for arbeid og egenkapital for Nord-Trøndelag som ligger høyest, utgjør 305.237 kr per årsverk. For Karasjok vest som ligger lavest, viser tilsvarende beregning 52.073 kr per årsverk.

Tabell 4.7.2 Totalregnskap for 2007 fordelt etter reinbeiteområder (1.000 kr)

Reinbeite- område	Øst- Finnm.	Vest- Finnm.	Troms	Nord- land	Nord- Tr.lag	Sør-Tr./ Hedm.	Sum Samisk reindr.	Tamr.- lagene	Totalt
Produksjonsbaserte inntekter:	59 341	46 331	8 951	12 957	10 490	15 308	153 377	11 757	165 134
Kjøtt og biprodukter	48 047	37 888	6 267	8 557	7 985	14 836	123 580	11 536	135 116
Endr. i reinhjordverdien	5 885	2 192	1 568	916	476	-1 102	9 934	221	10 155
Binæringsinntekter	1 022	1 978	546	1 441	148	26	5 160	0	5 160
Andre prod.bas.innt.	4 388	4 273	570	2 042	1 881	1 548	14 703	0	14 703
Statstilskudd:	23 145	24 636	3 965	4 811	4 582	4 827	65 966	3 236	69 202
Ordinære tilskudd	17 198	15 118	2 623	2 867	2 776	4 664	45 247	2 307	47 554
Andre tilskudd	4 084	7 062	810	306	370	150	12 782	120	12 902
Ekstraord. Tilskudd	0	0	0	0	181	0	181	0	181
Tilskudd til binæringer	1 049	2 423	0	71	0	24	3 567	0	3 567
Verdiskapningsprogr.	880	295	117	80	0	0	1 372	0	1 372
Tiltak mot radioakt.	0	0	0	346	592	0	937	809	1 746
Konfl.demp.rovvilt	515	563	415	1 172	564	13	3 242	0	3 242
Erstatninger:	23 071	13 999	4 898	7 793	7 552	3 876	61 188	91	61 279
Tap av rein	12 905	8 869	4 636	6 929	6 712	2 878	42 929	91	43 020
Arealinngrep	10 166	5 130	262	863	841	998	18 259	0	18 259
Sum inntekter	105 557	84 965	17 813	25 560	22 624	24 012	280 531	15 083	295 614
Kostnader:									
Siidaandelenes kostn.	38 689	34 743	5 912	9 217	5 724	6 011	100 296	0	100 296
Felleskostnader	4 858	3 268	3 139	2 647	1 873	3 056	18 841	0	18 841
Kostn. i tamreinlag	0	0	0	0	0	0	0	8 583	8 583
Sum kostnader	43 547	38 011	9 051	11 864	7 598	9 067	119 138	8 583	127 721
Vederlag for arbeid og kapital	62 010	46 954	8 762	13 696	15 026	14 945	161 393	6 500	167 893
Renter på lånt kapital	3 485	3 716	510	746	341	707	9 505	133	9 638
Vederlag for arbeid og egenkapital									
Totalt (1.000 kr)	58 525	43 239	8 251	12 950	14 685	14 237	151 887	6 367	158 254
Per årsverk (kr)	171 628	104 441	117 133	185 006	277 080	355 922	153 663	195 335	154 994
Per siidaandel (kr) 1)	321 934	201 391	170 354	268 397	368 979	474 943	273 178	0	284 632
Sum årsverk	341	414	70	70	53	40	988	33	1 021
Antall siidaandeler	182	216	46	44	38	30	556	0	556
Vederlag for arbeid og egenkapital i 2006:									
Totalt (1.000 kr)	37 120	38 558	19 559	14 019	15 441	11 461	136 158	6 719	142 877
Per årsverk (kr)	110 023	93 944	277 660	202 950	305 237	282 759	139 221	206 116	141 315
Per siidaandel (kr) 1)	205 082	177 688	425 205	318 603	428 926	382 047	257 902	0	257 902
Antall årsverk i 2006	337	410	70	69	51	41	978	33	1 011
Antall siidaand. i 2006	181	217	46	44	36	30	554	0	587

1) Gjennomsnittstall beregnet ut fra totalt antall aktive siidaandeler, dvs. siidaandeler med rein, innenfor hvert reinbeiteområde. Dette innebærer at også siidaandeler med lav eller ingen produksjon inngår i beregningen.

Endringer i reinhjordverdien fremkommer i hovedsak som følge av endringer i reintall og flokksammensetning. Tabell 4.7.2 viser at disse endringene har stor betydning for resultatmålene i de fleste reinbeiteområdene. I tillegg til at endringer i reinhjordverdien har stor betydning for resultatmålene i de fleste reinbeiteområdene innenfor samme år, har de som tidligere nevnt også avgjørende betydning for endringer i resultatmålene innenfor et område mellom år. I 2007 er verdien av reinhjorden beregnet å øke med 10,2 mill. kr. I 2006 var økningen 11,2 mill. kr. Fra 2006 til 2007 reduseres altså økningen med 1 mill. kr.

Fra 2006 til 2007 utgjør endringene i reinhjordverdien følgende verdiendring i 1.000 kr for de ulike reinbeiteområdene:

- Øst-Finnmark: -533
- Vest-Finnmark: -2.939
- Troms: +2.037
- Nordland: +1.055
- Nord-Trøndelag: +39
- Sør-Trøndelag/Hedmark: -2.472
- Tamreinlag: +1.749

Endringene fra 2006 til 2007 i totalregnskapets hovedposter gir følgende forklaring til endringene i resultatmålene i de ulike reinbeiteområdene:

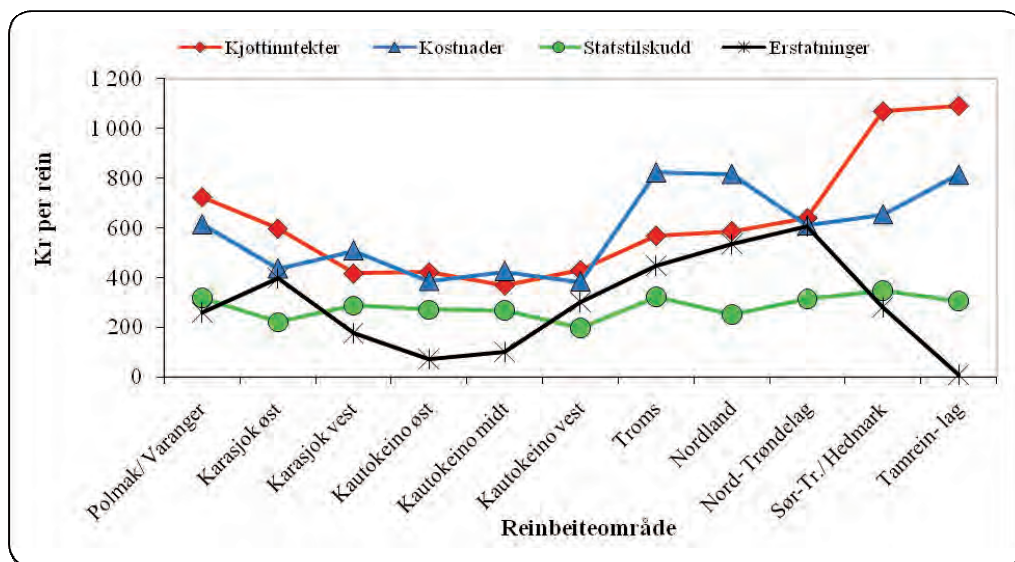
- **Øst-Finnmark:** Resultatmålene øker og da særlig vederlag per siidaandel. Dette forklares med økte kjøttinntekter. I tillegg reduserer området med 1 siidaandel. Øst-Finnmark har den største endringen av alle områdene på denne posten. Statstilskuddene øker noe, mens erstatninger øker betydelig. Det er særlig erstatninger for arealinngrep som øker, dette gjelder Karasjok Øst.
- **Vest-Finnmark:** Resultatmålene øker. Særlig vederlag per siidaandel. Området reduserer med en siidaandel. Kjøttinntektene øker mens statstilskuddene reduseres. Erstatningene øker også her betydelig for arealinngrep for Kautokeino Midt og Kautokeino Vest. Kostnadene for området øker.
- **Troms:** Resultatmålene reduseres betydelig. Dette har sammenheng med den store erstatningen for arealinngrep i 2006. Kjøttinntekter og statstilskudd er forholdsvis stabile, det samme er kostnadene. Erstatning for tap av rein øker noe.
- **Nordland:** Resultatmålene for området reduseres som følge av en reduksjon i kjøttinntekter og betydelig reduserte tilskudd, og en mindre reduksjon i erstatninger. Endringen i reinhjordverdien øker, mens kostnadsnivået er stabilt.
- **Nord-Trøndelag:** Resultatmålene reduseres. De produksjonsbaserte inntektene øker, mens det er en reduksjon i tilskudd og erstatninger. Kostnadsnivået er stabilt. Det er en økning på 2 siidaandeler og årsverk i området. Dette sammen med reduserte tilskudd og erstatninger reduserer resultatmålene.
- **Sør-Trøndelag/Hedmark:** Resultatmålene for området øker som følge av økte kjøttinntekter og positiv endring i reinhjordverdien, mens tilskudd og erstatninger øker noe. Kostnadsnivået er stabilt og antall årsverk reduseres.
- **Tamreinlag:** Resultatmålene reduseres til tross for at kjøttinntektene øker og en positiv endring i reinhjordverdien. Hovedårsak til reduksjonen i resultatmålene er økning i kostnadene.

Tabell 4.7.3 Totalregnskap for 2007 fordelt på soner i Finnmark (1.000 kr)

Reinbeite- område	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautok. øst	Kautok. midt	Kautok. vest
Produksjonsbaserte inntekter:	25 374	16 326	17 642	14 470	21 266	10 703
Kjøtt og biprodukter	18 705	16 411	12 930	11 304	15 188	11 504
Endring i reinhjordverdien	3 781	-984	3 088	2 454	1 193	-1 455
Binæringsinntekter	266	129	627	274	1 414	291
Andre	2 621	770	997	438	3 472	363
Statstilskudd:	8 272	5 848	8 510	7 240	11 447	5 387
Ordinære tilskudd	7 326	3 946	5 927	4 531	6 818	3 769
Andre tilskudd	751	1 841	1 493	2 257	3 589	1 215
Ekstraordinære tilskudd	0	0	0	0	0	0
Tilskudd til binæringer	115	61	291	270	962	366
Verdiskapningsprogram	80	0	800	182	77	36
Tiltak mot radioaktivitet	0	0	0	0	0	0
Konfl.demp. tiltak rovvilt	119	149	248	225	192	146
Erstatninger:	6 717	10 928	5 426	1 897	4 082	8 017
Tap av rein	5 742	2 633	4 529	1 860	2 966	4 043
Arealinngrep	975	8 294	897	37	1 116	3 973
Sum inntekter	40 347	33 304	31 973	23 607	36 417	23 953
Kostnader:						
Siidaandelens kostnader	13 769	10 606	14 313	9 355	16 295	9 094
Felleskostnader	2 070	1 354	1 434	959	1 186	1 123
Kostnader i tamreinlag	0	0	0	0	0	0
Sum kostnader	15 839	11 960	15 747	10 314	17 480	10 217
Vederlag for arbeid og kapital	24 524	21 141	15 831	13 293	19 315	13 889
Renter på lånt kapital	1 407	815	1 263	1 094	2 196	426
Vederlag for arbeid og egenkapital						
Totalt (1.000 kr)	23 116	20 326	14 568	12 199	17 118	13 463
Per årsverk(kr)	321 060	184 783	91 620	103 384	92 532	125 564
Per siidaandel (kr)	525 371	376 410	173 423	196 763	176 478	236 198
Sum årsverk	72	110	159	118	185	107

Tabell 4.7.3 viser at det er store forskjeller mellom sonene i Finnmark, både innenfor områdene og mellom områdene.

Figur 4.7.1 viser fordelingen av totalregnskapets hovedposter etter reintall og reinbeiteområde. Det fremgår av figuren at kjøttinntektene per rein er høyest i områdene Polmak/Varanger, Sør-Trøndelag/Hedmark og tamreinlagene, samt at kostnadene per rein er høyest i Troms og Nordland, det er også en økning i kostnadene per rein i tamreinlagene.. Statstilskuddene per rein er størst i Troms, og erstatningene per rein er størst i Nord.Trøndelag.

Figur 4.7.1 Fordeling av totalregnskapets hovedposter i 2007 etter reintall (kr per rein)

Tabellene 4.7.4 og 4.7.5 viser henholdsvis vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk og vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel i perioden fra 2004 til 2007 for de ulike reinbeiteområdene.

Tabell 4.7.4 Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk i perioden 2004-07 (kr)

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	232 501	193 044	209 925	322 713
Karasjok Øst 1)	102 875	86 352	130 049	186 138
Karasjok Vest			52 073	93 180
Øst-Finnmark	130 123	108 430	110 023	171 628
Kautokeino Øst			89 820	105 291
Kautokeino Midt			83 791	93 569
Kautokeino Vest			106 949	127 017
Vest-Finnmark	101 614	73 743	93 944	104 441
Troms	78 227	68 728	277 660	117 133
Nordland	116 112	146 700	202 950	185 006
Nord-Trøndelag	279 555	292 916	305 237	277 080
Sør-Tr./Hedmark	348 913	428 454	282 759	355 933
Sum samisk reindr	120 789	115 616	139 122	155 305
Tamreinlag	210 272	184 684	206 116	195 335
Totalt	131 525	117 817	141 315	154 994

1) For årene 2004 til 2005 er tallene for hele Karasjok lagt til Karasjok Øst pga at soneinndelingen ikke ble foretatt før i 2006.

Det fremgår av tabell 4.7.4 at vederlag for arbeid og egenkapital øker ytterligere fra 2006 til 2007 (+ kr 13.679) til tross for at vederlaget reduseres betydelig i Troms, men også i Nordland og Nord-Trøndelag er det reduksjoner. Nord-Trøndelag er for øvrig det eneste området som får redusert vederlaget gjennom hele perioden.

Tabell 4.7.5 Vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel i perioden 2004-07 (kr)

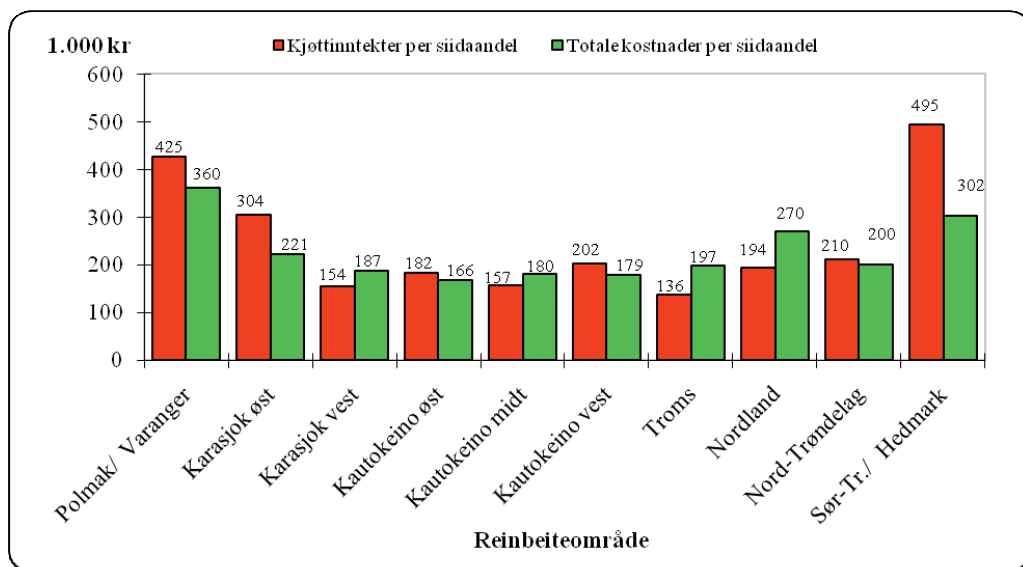
Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	370 675	311 759	341 960	528 075
Karasjok Øst 1)	193 719	165 380	262 354	379 169
Karasjok Vest			98 195	176 376
Øst-Finnmark	236 043	199 972	205 082	321 566
Kautokeino Øst			169 665	200 392
Kautokeino Midt			157 126	178 457
Kautokeino Vest			197 571	238 760
Vest-Finnmark	191 150	139 149	177 688	200 180
Troms	117 409	104 126	425 205	179 376
Nordland	183 826	231 870	318 603	294 329
Nord-Trøndelag	394 784	411 774	428 926	386 453
Sør-Tr./Hedmark	463 967	574 099	382 047	474 577
Sum samisk reindr.	209 678	201 801	245 774	273 180
Tamreinlag 2)	210 272	184 684	206 116	195 335
Totalt	224 546	202 186	257 902	284 632

1) For årene 2004 og 2005 er tallene for hele Karasjok lagt til Karasjok Øst pga at soneinndelingen ikke ble foretatt før i 2006.

2) Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk for tamreinlagene.

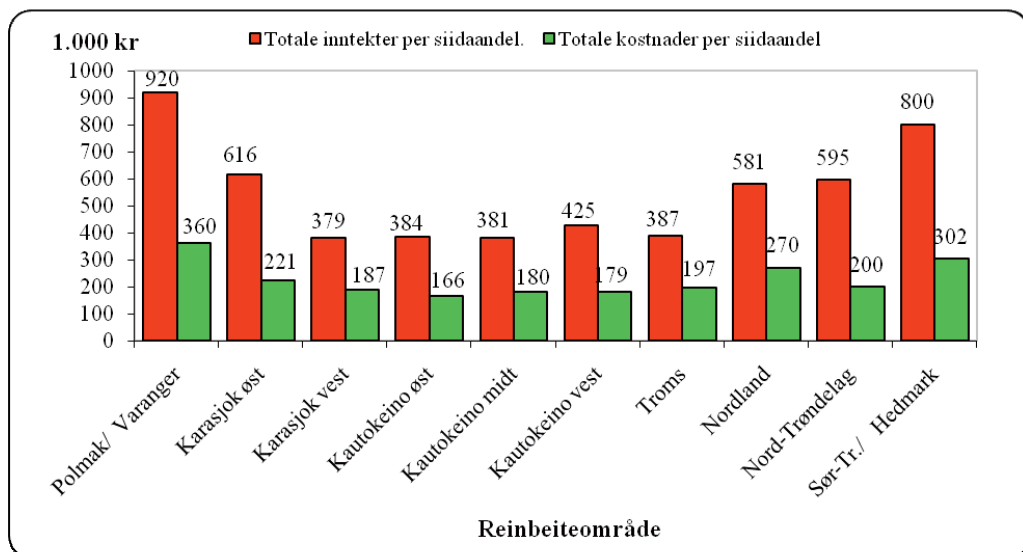
Tabell 4.7.5 viser at vederlag for arbeid og egenkapital øker fra kr 257.902 i 2006 til kr 278.801 i 2007 (+ kr 20.899).

Figur 4.7.2 viser gjennomsnittlige kjøttinntekter per siidaandel i forhold til gjennomsnittlige totale kostnader per siidaandel i 2007. Det går frem av figuren at de totale kostnadene per siidaandel er større enn kjøttinntektene per siidaandel i Karasjok Vest, Kautokeino Midt, Troms og Nordland. Utvalget påpeker en positiv utvikling fra 2006 til 2007 for de to områdene Kautokeino Øst og Nord-Trøndelag, som i 2006 hadde høyere kostnader enn kjøttinntekter per siidaandel. En sammenligning viser også at mens det i 2006 var 6 områder med høyere kostnader enn kjøttinntekter per siidaandel er det i 2007 redusert til 4 områder.

Figur 4.7.2 Kjøttinntekter per siidaandel og totale kostnader per siidaandel i 2007 (1.000 kr)

I figur 4.7.3 er binæringsinntekter, andre produksjonsbaserte inntekter, statstilskudd og erstatninger lagt til på inntektsiden. Figuren viser at inntektene per siidaandel er større enn kostnadene per siidaandel i samtlige reinbeiteområder.

Figur 4.7.3 Totale inntekter per siidaandel og totale kostnader per siidaandel i 2007 (1.000 kr)

4.8 Budsjett 2008

På samme måte som tidligere, er budsjettet i hovedsak basert på foreliggende regnskapstall og opplysninger fra slakteriene. Innledningsvis redegjøres det for bakgrunnen til budsjettallene. Deretter presenteres budsjettet for 2008 i tabell 4.8.1. Det gjøres oppmerksom på at endringer i reinhjordverdien holdes utenfor i budsjettssammenheng⁵. Dette innebærer at budsjettallene ikke er direkte sammenlignbare med regnskapstallene som presenteres her. Budsjettfordelingen på områdenivå – når det gjelder hovedpostene kjøttinntekter, statstilskudd, erstatninger og kostnader – er tatt med i figurene i kapittel 8.1.

Produksjonsbaserte inntekter

Per medio november 2008 er det slaktet om lag 40.000 dyr. Dette er en nedgang siden samme periode i 2007, og forklares bl.a. med en stadig lavere andel vinterslakt (jf. tabell 4.1.2). Økonomisk utvalg vil imidlertid påpeke at anslaget er noe usikkert basert på at man ikke har mottatt fullstendige slakterapporter fra alle slakteriene for høstslaktet ennå. Anslag fra de største slakteriene tilsier at de vil slakte rundt 22.000 dyr til sammen i november og desember. Slakteriene melder om god kapasitet. Noen er usikre på tilgangen av dyr grunnet låste beiteområder i Finnmark og derav sammenblanding av flokker på grunn av dette. Videre har ikke kalveproduksjonen vært like tilfredsstillende som forrige år. Flere utøvere har meldt forholdsvis store uttak men har samtidig hatt problemer med flytting og samling pga. beitesituasjonen. Med bakgrunn i dette tilsier et forsiktig anslag rundt 22.000 dyr til slakt før nyttår. Med tillegg av privat forbruk og omsetning (11.110 dyr) anslår utvalget ut fra en helhetsvurdering et samlet uttak i 2008 i overkant av 70.000 dyr. Disse prognosene tilsier en nedgang på 15.000 slaktedyr fra 2007.

Med utgangspunkt i innrapporterte slaktedata per 13. november, anslår utvalget at gjennomsnittlige slaktevekter i 2008 vil være henholdsvis 18,5 kg for kalv og 31,9 kg for voksne dyr. Til sammenligning var tilsvarende vekter i 2007 henholdsvis 19,5 kg for kalv og 31,5 kg for voksne dyr (jf. tabell 4.1.3).

Andelen kalveslakt utgjorde henholdsvis 68 % i 2007 og 2006. Utvalget baserer prognosen for 2008 på innrapporterte slaktedata og anslår kalveandelen i 2008 til 65 % med bakgrunn i en lavere produksjon enn foregående år.

Grunnlag for beregning av totalt kvantum levert til slakteri er gjennomsnittlige slaktevekter for henholdsvis kalv og voksne dyr, og grunnlag for beregning av kvantum til privat forbruk og omsetning er gjennomsnittlig slaktevekt for voksne dyr. Med utgangspunkt i disse gjennomsnittsvektene, budsjettert antall slakt og budsjettert fordeling mellom kalv og voksne dyr, forventes en total produksjon på 1.743 tonn i 2008 (2007: 2.070 tonn). Av totalproduksjonen antas det at 355 tonn vil gå til privat forbruk og omsetning, og at 1.388 tonn vil bli levert til slakteri.

Basert på en god markedssituasjon og signaler om økte priser både i Norge, Sverige og Finland i slaktesesongen 2008/09, samt innrapporterte priser per 15.11.2008, anslår utvalget en samlet gjennomsnittspris på 70 kr per kg i 2008 (2007: 65,32 kr per kg). Denne prisen er i likhet med prisene for 2007 og 2006 å anse som en bruttopris, det vil si før slakte- og eventuelle fraktkostnader er trukket fra. Det henvises til kapittel 3.2 for nærmere omtale.

⁵ Fordi reintall per 31.03 året etter budsjettåret inngår i beregningen. Dette er ikke kjent før Melding om reindrift for det aktuelle driftsåret er behandlet.

På grunnlag av kvantums- og prisanslagene budsjetteres kjøttinntektene i kalenderåret 2008 til 122,2 mill. kr (2007: 135,1 mill. kr).

Økonomisk utvalg har valgt å budsjettere for endring i reinhjordverdien med 3,8 mill. kr. Beløpet er et beregnet snitt av de tre foregående årene.

Binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter forventes å være på samme nivå som i 2007. Det budsjetteres derfor med henholdsvis 5,1 og 14,7 mill. kr på disse postene.

Statstilskudd

Statstilskuddene budsjetteres på grunnlag av foreliggende regnskapstall per 15.11.07, med tillegg av hva som forventes utbetalt i perioden 16.11-31.12.07.

Når det gjelder direkte tilskudd tilsier foreløpig regnskap og prognosen en betydelig økning, og det er særlig postene produksjonspremie (+ 3,6 mill. kr) og kalvetilskudd (+ 2,0 mill. kr) som øker. Totaleffekten av endringene er en endring på (+ 7,8 mill. kr) fra 2007 til 2008.

Andre tilskudd budsjetteres med 11,1 mill. kr – en reduksjon på 1,8 mill. kr fra 2007. Endringen skyldes i første rekke en reduksjon på posten investeringer; bygg og anlegg (- 1,8 mill. kr).

Det forventes at utbetalinger på posten ekstraordinære tilskudd i 2007 vil være på 0,9 mill. kr.

Tilskudd til næringskombinasjoner budsjetteres med 2,2 mill. kr, som er det samme som i 2007.

Tilskudd i forbindelse med Verdiskapingsprogram for reindriften budsjetteres med 4,5 mill. kr, basert på bevilgningstall fra Innovasjon Norge.

På bakgrunn av foreliggende regnskapstall og forventede utbetalinger ut året, budsjetteres det med 1,5 mill. kr til tiltak mot radioaktivitet i 2008. Det gjøres oppmerksom på at kun postene anlegg, føring, tap, tidligslakt, kostholdskompensasjon og nedføring inngår under tiltak mot radioaktivitet. (Refusjoner til reieiere i forbindelse med kassasjon av slakt inngår i kjøttinntektene og måling av radioaktivitet inngår i kjøre- og arbeidsinntektene.)

Ut fra forutsetningene overfor budsjetteres summen av statstilskuddene med 75,6 mill. kr, en økning på 9,7 mill. kr fra regnskapsåret 2007.

Erstatninger

Erstatninger for tap av rein beregnes med utgangspunkt i de tre foregående år. Det budsjetteres ikke med endringer i utbetalingene fra Jernbaneverket eller i de beregnede erstatningene for tap av rein i trafikken. Erstatninger utbetalt over reindriftsavtalen budsjetteres ut fra regnskapstall, men for 2007 forventes ingen utbetalinger på denne posten. Dette medfører at beregnet erstatning for tap av rein budsjetteres med 35,9 mill. kr. Erstatninger for arealinngrep budsjetteres med 5,8 mill. kr fordelt på områdene.

Totalt sett innebærer dette at sum inntektsposter budsjetteres med 252,3 mill. kr (2007: 292,3 mill. kr).

Kostnader

På bakgrunn av generell prisstigning på driftsmateriell og økning i drivstoffpriser forventes det en økning på disse postene. Økonomisk utvalg har imidlertid valgt å korrigere for den markante nedgangen i slaktevolum. Denne nedgangen vil medføre lavere slaktekostnader, estimert reduksjon på -3,2 mill. kr. Dette har utvalget trukket ut av siidaandelens kostnader.

Med dette som utgangspunkt budsjetteres det med 102,1 mill. kr på posten siidaandelens kostnader. Dette er en økning på 1,9 mill. kr fra 2007.

Korrigert for prisendring budsjetteres det med 19,7 mill. kr på posten felleskostnader.

Tamreinlagenes kostnader forventes å holde seg på omtrent samme nivå som i 2007. Justert for prisendring budsjetteres det derfor med 9 mill. kr på denne posten.

Med disse forutsetningene som utgangspunkt, anslås det at de totale kostnadene vil utgjøre 130,45 mill. kr i kalenderåret 2008 (2007: 127,7 mill. kr).

Vederlag for arbeid og egenkapital

Med de betingelsene som er gitt ovenfor, er vederlag for arbeid og kapital beregnet til 136,7 mill. kr – en reduksjon på 31,2 mill. kr i forhold til regnskap 2007.

Gjeldsbelastningen i 2008 forutsettes å være på samme nivå, eller noe redusert i forhold til 2007. Utvalget går imidlertid ut fra samme gjeldsnivå for 2008 ved beregning av rentekostnader. Når det gjelder rentenivå, har det vært en økning fra 2007 til 2008. Gitt en forventet gjeldsbelastning og et økt rentenivå, budsjetteres det med en svak økning i rentekostnader for 2007 (+ 0,2 mill. kr).

Totalt sett innebærer dette en reduksjon i vederlag for arbeid og egenkapital fra 158,2 mill. kr i 2007 til 126,9 mill. kr i 2008 (- 31,2 mill. kr).

Beregnet arbeidsinnsats for 2008 er 1.025 årsverk. Dette representerer en økning på 4 årsverk fra 2007. Endringen skyldes i hovedsak økningen i reintall fra 2007 til 2008. Med utgangspunkt i disse forutsetningene, er vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk beregnet til kr 123.891 (2007: kr 154.994), og vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel beregnet til kr 216.703 (2007: kr 268.869). Endringen fra 2007 til 2008 er i hovedsak påvirket av nedgang kjøttinntekter pga. reduksjon i antall slakt, men også økte kostnader i form av prisstigning og avgiftsøkninger virker negativt inn på vederlaget. De store erstatningsbeløpene for arealinngrep i 2006 og 2007 påvirker også nedgangen i og med at man ikke kan vente like store utbetalinger hvert år. Utvalget har derfor valgt å ta med budsjett- og regnskapstall for resultatmål eks. erstatninger for arealinngrep for å gjøre inntektsendringene over år mer sammenlignbare.

Tabell 4.8.1. Sammendrag av totalregnskapet i perioden 2004-07, budsjett for 2008 og endring fra 2007 til 2008 (1.000 kr)

Regnskapsposter	Regnskap				Budsjett 2008 ¹⁾	Endring 2007-08
	2004	2005	2006 ²⁾	2007 ²⁾		
Produksjonsbaserte inntekter:	141 722	122 530	145 149	165 134	145 946	-19 188
Kjøtt og biprodukter	121 708	110 841	117 625	135 116	122 221	-12 895
Endring i reinhjordverdien ¹⁾	2 603	-6 795	8 226	10 155	3 862	-6 293
Binæringsinntekter	6 235	5 758	5 875	5 160	5 160	0
Andre prod.baserte innt.	11 176	12 725	13 423	14 703	14 703	0
Statstilskudd:	90 201	84 894	69 786	69 202	79 650	10 448
Ordinære tilskudd	62 848	60 469	44 523	47 554	55 420	7 866
Andre tilskudd	9 955	16 075	18 668	12 902	11 093	-1 809
Ekstraordinære tilskudd	305	0	375	181	932	751
Tilskudd til næringskomb.	3 812	3 085	3 567	2 205	2 205	0
Verdiskapningsprogram	11 053	2 721	1 423	1 372	4 500	3 128
Tiltak mot radioaktivitet	2 227	2 545	1 231	1 746	1 500	-246
Konf.demp. tiltak rovvilt				3 242	4 000	758
Erstatninger:	27 861	34 617	52 157	61 279	41 676	-19 603
Tap av rein	22 414	29 474	35 134	43 020	35 876	-7 144
Arealinngrep	5 447	5 143	17 023	18 259	5 800	-12 459
Sum inntekter:	259 784	242 041	267 092	295 614	267 272	-28 343
Kostnader:						
Siidaandelens kostnader	95 387	93 204	93 206	100 296	102 103	1 807
Felleskostnader	19 981	20 065	16 618	18 841	19 731	890
Kostnader i tamreinlag	7 158	6 298	6 932	8 583	8 657	74
Sum kostnader:	122 526	119 567	116 756	127 720	130 492	2 772
Vederlag for arbeid og kapital	137 258	122 474	150 336	167 894	136 780	-31 114
Renter på lånt kapital	6 951	5 935	7 459	9 638	9 792	154
Vederlag for arbeid og egenkapital						
Totalt (1.000 kr)	130 307	116 539	142 877	158 255	126 988	-31 267
Per årsverk(kr)	123 665	112 852	141 315	154 994	123 891	-31 103
Per siidaandel (kr)	211 126	193 662	243 570	268 869	216 703	-52 166
Vederlag for arbeid og egenkapital eks erstatning for arealinngrep						
Totalt (1.000 kr)	124 860	111 396	125 855	139 996	121 188	-18 808
Per årsverk (kr)	118 496	107 872	124 478	137 112	118 232	-18 880
Per siidaandel (kr)	202 301	185 116	214 550	237 848	206 805	-31 043
Sum årsverk	1 054	1 033	1 011	1 021	1 025	4
Antall siidaandeler ³⁾	617	602	587	589	586	-3

1) Endring i reinhjordverdien beregnes av gjennomsnittet de tre siste år.

2) I 2006 og 2007 ble det utbetalt større beløp i erstatning for arealinngrep. Disse erstatningene påvirker i stor grad resultatene for 2006 og 2007.

3) Antall årsverk for reindrift i tamreinlagene (33) er lagt til antall siidaandeler i samisk reindrift

Tilleggsinformasjon

- Kapittel 5: Nærmere om reindriftsavtalen
- Kapittel 6: Langsiktige utviklingstrekk for reindriften
- Kapittel 7: Husholdsinntekter for reindriftsfamilier
- Kapittel 8: Vurderinger av materialet
- Vedlegg:
 1. Tabeller
 2. Tabelloversikt
 3. Figuroversikt
 4. Kart over reinbeiteområdene
 5. Ordforklaringer

5. Nærmere om Reindrifftsavtalen

I dette kapitlet gis en nærmere beskrivelse av reindrifftsavtalen mellom Norske Reindrifftsamers Landsforbund (NRL) og Staten ved Landbruks- og matdepartementet. Innledningsvis omtales bakgrunnen for og utviklingen av avtalen frem til i dag. Deretter beskrives reindrifftsavtalen for 2007/08 nærmere. Resten av kapitlet gir en oversikt over reindrifftsavtalen de senere år, med hovedvekt på de største avtalepostene – *Reindrifftsens utviklingsfond og Kostnadssenkende og direkte tilskudd*.

5.1 Innledning

Reindrifftsavtalen er, ved siden av reindrifftsloven, det viktigste redskapet for å følge opp målene og retningslinjene i reindrifftspolitikken. I forhandlingene om reindrifftsavtalen drøftes de sentrale økonomiske spørsmål som knytter seg til utviklingen i næringen, og her fastsettes retningslinjene for bruken av de økonomiske virkemidlene – blant annet ut fra reindrifftslovens intensjon og bestemmelser, og ut fra de behov og utfordringer næringen til enhver tid står overfor.

I 1976 ble den første hovedavtalen inngått mellom Staten ved Landbruksdepartementet og NRL. Dette markerte innledningen til at det føres en egen næringspolitikk for reindrifften, og det åpnet en direkte kommunikasjonslinje mellom næringen og Staten. Hovedavtalen fastslo at reindrifftssamene gjennom NRL har forhandlingsrett med Staten om økonomiske tiltak for næringen, herunder faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål av betydning for utviklingen i næringen. Fra midten av 1970-tallet til midten av 1980-tallet var det en forholdsvis sterk vekst i overføringene over reindrifftsavtalen. Disse overføringene ga reindrifftsutøverne en økonomisk trygghet og en mulighet til å videreutvikle reindrifften som næring. Samtidig fikk overføringene den utilsiktede virkning at reintallet økte, og da særlig reintallet i Finnmark.

På 1990-tallet har spesielt reintallstilpasningen i Finnmark, men også reintalls- og inntektsfordeling stått sentralt når man har drøftet innretningen av de økonomiske virkemidlene over reindrifftsavtalen. På samme måte har produksjonsoptimalisering vært et fokusert delmål. Her kan det nevnes at kalveslaktetilskuddet er den eneste ordning over reindrifftsavtalen som har vært med fra avtalens opprettelse.

Fra og med reindrifftsavtalen 2003/04 er tilskuddsordningene lagt vesentlig om i forhold til tidligere. Tilskuddene til siidaandeler og tamreinlag er endret fra ordninger som i stor grad har vært faste beløp per siidaandel, til ordninger som premierer produksjon og verdiskaping. Dette innebærer at mens ordningene tidligere var knyttet opp mot et minstekrav til produksjon (kg), er dagens ordninger knyttet til verdien av det som produseres (kr). Videre er det satt fokus på tiltak som skal legge til rette for økt slaktning og omsetning av reinkjøtt. Disse endringene, sammen med innføringen av inntektsfradraget, innebærer at det er lagt til rette for økt produksjon og verdiskaping i næringen, og dermed på sikt en større økonomisk bærekraft. Effekten av denne omleggingen er vurdert en partssammensatt gruppe som leverte sin rapport høsten 2007, konklusjonen var at effekten av omleggingen var imidlertid ennå lite målbar på grunn av kort virketid.

5.2 Reindrifftsavtalen 2008/09

Rammen for reindrifftsavtalen 2008/09 er på 97 mill. kr.. Dette er samme ramme på avtalen som for avtaleperioden 2007/08.

Avtalebestemmelsene som gjelder bevilgninger over statsbudsjettet fra og med reindrifftsavtalen 2004/05 skal følge kalenderåret. Dette innebærer at forhandlingene i 2008 om avtalens økonomiske ramme og fordeling gjelder budsjettåret 2009. Bevilgningen er innarbeidet i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom St.prp. nr. 1 (2008-2009) *Landbruks- og matdepartementet*. Stortinget har gitt Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den inngåtte avtalen, og tiltak som er knyttet til bevilgninger i 2009.

De vesentlige omleggingene av de økonomiske virkemidlene fra og med reindrifftsavtalen 2003/04 er videreført for reindrifftsavtalen 2008/09.

I forkant av at Staten la fram sitt tilbud ble NRL orientert i eget brev fra Finansdepartementet om at det vil bli gjennomført en økning i reindrifftsfradraget fra og med inntektsåret 2009. Dette innebærer at grensen for fullt fradrag øker fra kr 36.000 til kr 54.200. Videre økes fradragprosenten fra 19% til 32% for næringsinntekt over kr 54.200 opp til et samlet fradrag på kr 142.000 mot tidligere kr 71.500. Økningen innebærer for den enkelte utøver at næringsinntekt mellom kr 0 og kr 54.200 gir et fradrag lik inntekten. Dersom inntekten er mellom kr 54.200 og kr 274.375 er fradraget kr 54.200 pluss 32% av næringsinntekt over kr 54.200. Når næringsinntekten er over kr 274.375 får utøveren maksimalt fradrag på kr 142.000. Dette er på lik linje med fradraget jordbruket har hatt siden 2007.

Når det gjelder Reindrifftsens utviklingsfond (RUF), reduseres bevilgningen fra 39,8 mill. kr i avtaleåret 2007/08 til 35,9 mill. kr i avtaleåret 2008/09 (-3,9 mill. kr). Herunder er det lagt opp til støtte/utvikling av binæringer (2,0 mill. kr), konfliktforebyggende tiltak (1,4 mill. kr), Verdiskapingsprogram for reindrift (7,7 mill. kr), kvinnerettede tiltak (1,0 mill. kr), fagbrevordningen (2,0 mill. kr), markedstiltak (2,0 mill. kr) og distriktenes arbeid med sikring av reindriffts arealer (0,5 mill. kr), forskning og utvikling (4,5 mill. kr). Totalt sett innebærer dette at 21,1 mill. kr er øremerkede midler. Resterende 14,8 mill. kroner er ikke øremerket av avtalepartene og skal dekke kostnadene til de ordningene som ligger på RUF. Dette er en reduksjon av de midlene som ikke er øremerket på 3,9 mill. kr fra avtaleåret 2007/08.

Foruten enkelte endringer i satsene og at tidligslaktetilskuddet gjøres gjeldene for samtlige av de samiske reinbeiteområdene videreføres de kostnadssenkende og direkte tilskuddene. Den totale bevilgningen er økt fra 49,2 mill. kr for avtaleåret 2007/08 (etter vedtatt budsjett for 2008) til 53,1 mill. kr for avtaleåret 2008/09. Avsetning til produksjonspremie økes fra 19,0 mill. kr til 20,5 mill. kr. Kalveslaktetilskudd økes fra 5,2 mill. kr til 6,6 mill. kr. Tidligslaktetilskudd økes fra 5,0 mill. kr til 6,3 mill. kr. Driftstilskuddet økes fra 6,2 mill. kr til 6,3 mill. kr. Distriktstilskudd videreføres med 8,5 mill. kr. Ektefelle tillegg økes fra 2,8 mill. kr til 2,9 mill. kr. Frakttilskudd reduseres fra 2,5 mill. kr til 2,0 mill. kr. Totalt økes dermed de direkte og kostnadssenkende tilskuddene med 3,9 mill. kr.

Bevilgningene til velferdsordninger videreføres med 1,8 mill. kr, det samme gjør organisasjonstilskuddet med 6,2 mill. kr. Av midlene til organisasjonstilskudd er det avsatt 0,2 mill. kr til HMS-tiltak i reindrifften, og 0,1 mill. kr til møtevirksomhet i Kontaktforum for reinkjøttomsetning.

5.3 Fordeling av reindrifftsavtalens ramme

Tabellene 5.3.1 og 5.3.3 viser fordelingen av henholdsvis reindrifftsavtalens ramme og rammen for post 75 *Kostnadssenkende og direkte tilskudd* de fem siste avtaleårene. Tabellene 5.3.2 og 5.3.4 viser foreliggende regnskapstall. Det gjøres oppmerksom på at rammefordeling og regnskapstall ikke er direkte sammenlignbare på grunn av forskyvninger i utbetalingstidspunkt. Eksempelvis kan et tilskudd som gjelder for avtaleåret 2006/07 komme til utbetaling først i regnskapsåret 2008. Dette gjelder blant annet i tilfeller der søknadene er mangelfulle og det kreves tilleggsopplysninger før de kan innvilges.

De to største postene i Reindrifftsavtalen er post 51 *Reindrifftsens utviklingsfond* og post 75 *Kostnadssenkende og direkte tilskudd*. Disse to postene omtales nærmere i kapitlene 5.4 og 5.5. Post 82, Radioaktivitetstiltak i reindrifften er fra og med 2008 flyttet fra Reindrifftsavtalen til å bevilges over kap. 1147 Reindrifftsforvaltningen. Dette har bakgrunn i at radioaktivitetsnivået i rein ikke viser de samme systematiske sesongvariasjonene som da ordningen ble iverksatt, og at målingene viser at det fortsatt vil være behov for tiltak i flere år fremover.

Tabell 5.3.1 Fordeling av reindrifftsavtalens ramme de fem siste avtaleårene (mill. kr)

Post	Benevnelse	Ramme	Ramme	Ramme	Ramme	Ramme
		2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09
51	Reindrifftsens Utviklingsfond	33,5	34,3	37,3	39,8	35,9
72	Organisasjonstilskudd	5,8	5,9	5,9	6,2	6,2
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	53,9	50,5	47,5	49,2	53,1
79	Velferdsordninger	1,8	1,8	1,8	1,8	1,8
	Sum	95,0	92,5	92,5	97,0	97,0
82	Kostnader vedr. radioaktivitet i reinkjøtt *	4,5	3,5	3,0	3,0	
	Sum (inkl. post 82)	99,5	96,0	95,5	100,0	97,0

*Rammen på post 82 er fra avtaleåret 2008/09 flyttet til kap. 1147

Tabell 5.3.2 Utbetalinger over reindrifftsavtalens ramme de fire siste årene (mill. kr)

Post	Benevnelse	Regnskap	Regnskap	Regnskap	Regnskap
		2005	2006	2007	2008
51	Reindrifftsens Utviklingsfond	29,4	38,9	42,7	33,7
72	Organisasjonstilskudd	4,6	5,9	5,9	6,2
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	53,7	47,5	48,8	55,7
79	Velferdsordninger	1,8	1,8	1,8	1,8
	Sum	89,5	94,1	99,2	97,4
82	Kostnader vedr. radioaktivitet i reinkjøtt	1,8	2,8	2,1	0,4
	Sum (inkl. post 82)	91,3	96,9	101,3	97,8

*Regnskapstall per 13.11.08.

Tabellene 5.3.3 og 5.3.4 viser at *Tilskudd til driftsenheter og tamreinlag* utgjør hoveddelen av post 75.

Tabell 5.3.3 Spesifikasjon av rammen for post 75 *Kostnadssenkende og direkte tilskudd* de fem siste avtaleårene (mill. kr)

Benevnelse	Ramme 2004/05	Ramme 2005/06	Ramme 2006/07	Ramme 2007/08	Ramme 2008/09
Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag	41,4	39,0	36,8	38,2	42,6
<i>Produksjonspremie</i>	18,4	19,5	18,5	19,0	20,5
<i>Driftstilskudd</i>	9,0	5,5	6,2	6,2	6,3
<i>Kalveslaktetilskudd</i>	5,0	6,0	4,5	5,2	6,6
<i>Tidligslaktetilskudd</i>	5,0	5,0	4,5	5,0	6,3
<i>Ektefelle tillegg</i>	4,0	3,0	3,1	2,8	2,9
Distriktstilskudd	10,0	8,0	8,2	8,5	8,5
Fraktilskudd	1,0	2,5	2,5	2,5	2,0
Slaktetilskudd til feltslakterier og mobile slakteanlegg	1,5	1,0			
Totalt post 75	51,1	50,5	47,5	49,2	53,1

Tabell 5.3.4 Spesifikasjon av regnskapet for post 75 *Kostnadssenkende og direkte tilskudd* de fire siste avtaleårene (mill. kr)

Benevnelse	Regnskap 2005	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008*
Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag	43,7	36,9	39,2	46,5
<i>Produksjonspremie</i>	18,2	19,0	19,4	23,1
<i>Driftstilskudd</i>	11,4	6,4	6,3	6,5
<i>Kalveslaktetilskudd</i>	6,3	4,5	5,6	7,6
<i>Tidligslaktetilskudd</i>	5,6	5,0	5,4	6,4
<i>Ektefelle tillegg</i>	2,2	2,0	2,6	2,9
Distriktstilskudd	7,4	7,7	8,4	7,9
Fraktilskudd	1,8	1,7	1,3	1,3
Slaktetilskudd til feltslakterier og mobile slakteanlegg	0,8	1,2		
Totalt post 75	53,7	47,5	48,8	55,7

* Regnskapstall per 13.11.2008.

5.4 Reindriftens utviklingsfond

Hovedandelen av bevilgningen på RUF avsettes av avtalepartene til enkelte øremerkede formål. Resterende av bevilgningen skal dekke de formål som sorterer under RUF men er i utgangspunktet frie midler underlagt fondet. Økonomisk støtte fra Reindriftens utviklingsfond kan innvilges som tilskudd eller lån. Her nevnes kjøp av livdyr, gjeterhytter og øvrige reindrifftsanlegg, støtte ved omfattende tap av rein i ulykker, innløsning av siidaandeler i de distriktene som ikke har fått godkjent sine bruksregler i løpet av avtaleåret 2008/2009 og utdanningsstipend. Økonomisk støtte kan også innvilges til andre tiltak, som for eksempel markedsfremmende tiltak, sikring av reindriftens beiterett, transport av rein og konfliktforebyggende tiltak. Tabell 5.4.1 gir en oversikt over fordelingen av bevilgningene på fondet de fire siste årene.

**Tabell 5.4.1 Fordeling av bevilgninger over Reindriftens utviklingsfond
de fire siste årene (1.000 kr)**

142		2004	2005	2006	2007
021	Adm. øk.utvalg	650	700	720	735
031	Adm. av fondet	280	150	100	183
202	Tapsforebyggende tiltak	0	0	233	0
411	Livdyrlån	164	0	152	490
511/512	Transp. og flytting	3 151	3 600	3 518	4 637
522	Slakteanlegg	5 517	0	6 148	1 485
523/524	Gjerdeanlegg/sperregjerder	3 030	50	0	1 561
525	Konfl. reindr./jordbr.	1 000	1 000	1 200	1 400
53	Tiltak konven.beiter	435	435	1 232	1 826
552	Gjeterhytter	75	0	120	4 230
612	Forskning/forskningsformidling	4 500	4 500	4 500	4 788
613	Plan/utredning	0	0	0	0
614	Refusjon kursutgifter	0	58	0	56
615	Kvinnetiltak	1 000	1 000	1 000	699
616	Fagbrevordning	1 964	2 000	2 200	2 000
617	Lærlingeordning	0	0	0	0
618	Utdanningsstipend	3 108	2 711	1 757	1 780
619	Seminar tillitsvalgte	0	0	0	0
641	Kulturformål	110	0	0	0
642	Barnehager	625	555	980	538
654	Bierverv/etab.stip.	2 000	2 000	2 000	2 000
655	Verdiskapningsprogram	7 700	7 700	7 700	7 700
702	Interregionalt reinkjøtt samarbeid	0	0	0	0
708/73	Avviklingslønn	118	90	61	50
72	Markedsfremmende tiltak	4 136	3 150	3 000	2 000
74	Tidligpensjon	54	150	162	312
75	Innløsning av dr.enh.	6 300	6 150	900	1 824
751	Avviklingsbonus	825	0	0	0
76	Avløserordning ved svangerskap	16	306	595	556
99	Diverse	572	200	0	50
	Tilsagn totalt:	47 330	36 505	38 277	40 899

Det går frem av tabellen at tre av de største postene på fondet er post 655 Verdiskapningsprogram, 511/512 Transport og flytting, og post 612 Forskning/forskningsformidling. I tillegg har post 525, Konfliktforebyggende tiltak reindrift/jordbruk vært økende siden 2003. Post 53, Tiltak konvensjonsbeiter, har også vært sterkt økende de to siste årene. Dette begrunnes med at beitetiltak på norsk side har vært økende, eks. foring og transportkostnader.

Verdiskapningsprogram for reindrift

Verdiskapningsprogram for reindrift (VSP-rein) ble etablert i 2001, og har som formål å øke verdiskapningen i reindriftsnæringen på en slik måte at det kommer reineieren til gode. VSP-rein gir støtte til prosjekter som omfatter videreforedling, distribusjon og salg av reinprodukter – det vil si både kjøtt- og biprodukter av rein. Ved forhandlingene om Reindriftsavtalen 2007/2008 ble avtalepartene enige om at VSP-rein skulle evalueres.

Innovasjon Norge fikk i oppdrag å gjennomføre evalueringen. Med bakgrunn i evalueringsrapporten og erfaringene med programmet, ble avtalepartene enige om enkelte justeringer i forhold til programmets satsningsområder og administrasjon. Nytt delmål er bl.a. å øke inntjeningen per rein ved økt bruk av reinens biprodukter. Det er til sammen bevilget 53,2 mill. kr til programmet de seks første driftsårene. Programmet videreføres med en bevilgning på 7,7 mill. kr over reindrifftsavtalen 2008/09. Av bevilgningen er inntil 1,2 mill. kr avsatt til administrering av programmet.

Tabell 5.4.2 Innvilgede prosjektsøknader over Verdiskapingsprogram for reindrift fra oppstarten og frem til 17.09.08

Reinbeite- område	Antall prosjekter	% av ant. prosjekt	Innv. beløp (1.000 kr)	Gj.sn. innv. beløp (kr)
Polmak/Varanger	16	9 %	3 909	244 313
Karasjok	19	11 %	5 844	307 579
Øst-Finnmark	35	20 %	9 753	278 657
Vest-Finnmark	58	34 %	14 165	244 216
Troms	13	8 %	2 602	200 154
Nordland	14	8 %	4 500	321 429
Nord-Trøndelag	11	6 %	3 725	338 636
Sør-Tr./Hedmark	12	7 %	4 110	342 502
Tamreinlag	4	2 %	988	247 000
Overgripende/flere om	24	14 %	7 732	322 154
Totalt	171	100 %	47 574	278 212

Tabell 5.4.2 viser en oversikt over innvilgede prosjektsøknader i perioden fra programmet startet og frem til 26.09.08. Det fremgår av tabellen at det er innvilget totalt 47,5 mill. kr fordelt på 171 prosjekter. Dette tilsvarer et gjennomsnitt på 278.212 kr per prosjekt. Av de 171 prosjektene er 93 (54 %) lokalisert i Finnmark.

Transport og flytting

Reindrifftsforvaltningen har på vegne av reindrifftsnaeringen administrert en avtale med Harstadfirmaet LGF Seaworks AS, om pramming av rein til øyene for sommerbeite. Det geografiske området for ordningen er Vest-Finnmark og Nord-Troms. Avtaleperioden utløper 1.1.09, men har opsjon for ytterligere 2 år. Kostnadene har i avtaleperioden økt hvert år som følge av regulerte døgnpriser, fra 3 mill.kr i 2003 til 4,6 mill.kr i 2007. I forbindelse med forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2008/2009 ble det satt ned en arbeidsgruppe som skulle utarbeide et forslag til hvordan man skal administrere og finansiere prammingen etter utløp av avtaleperioden. Målet med dette arbeidet er å få ned de totale kostnadene knyttet til prammingen i tillegg til å vurdere en geografisk avgrensning for ordningen.

Forskning og veiledning

Det avsettes årlig midler over reindriftsavtalen til forskning og veiledning. De fire siste avtaleårene er det avsatt til sammen 15,7 mill. kr til dette formålet. Ordningen videreføres med en bevilgning på 4,5 mill. kr over reindriftsavtalen 2008/09, hvorav 0,5 mill. kr er øremerket kartlegging og dokumentasjon av reindriftskvinnenes tradisjonelle kunnskaper.

Tabell 5.4.3 Innvilgede prosjektsøknader til forskning og veiledning i perioden 2005-08, antall prosjekter og beløp (1.000 kr)

Satsnings- områder	2005-2007		2008*		Totalt	
	Antall innvilget	Innvilget beløp	Antall innvilget	Innvilget beløp	Innvilget beløp	Andel av innvilget
Arealinngrep og ytre påvirkning	10	2 801	5	914	3 715	23 %
Beite og produksjon	12	3 281	8	2 530	5 811	36 %
Verdiskapning	6	4 155	2	1 077	5 232	33 %
Styring og organisering	2	250	1	160	410	3 %
Likestilling **	1	296	0	0	296	2 %
Forskningsformidling	3	508	1	70	578	3 %
Sum	33	11 291	17	4 751	16 042	100 %

*Foreløpig tall per 17.09.2008.

Tabell 5.4.3 gir en oversikt over innvilgede prosjektsøknader i perioden 2005-2007 samt 2008 innenfor hvert av satsingsområdene. I strategisk plan for 2007/08 ble satsingsområdene begrenset til arealinngrep, beite og produksjon og verdiskapning. Samlet for perioden er 48 % av alle prosjektsøknader innvilget. Likestillingsmidlene har så langt vakt liten interesse i forskningsmiljøene. Utlysningene har gått på å avdekke reindriftskvinnens tradisjonelle kunnskaper og bruken av dette i videre verdiskapning.

Tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part

I henhold til forskriften § 1 kan tilskudd til konfliktforebyggende tiltak i forholdet mellom reindrift og annen berørt part bevilges til bygging av gjerder som verner innmarksareal, kulturbeite, plantefelt og bebygde områder mot reinbeite – under forutsetning av at partene er enige om dette. Under spesielle forhold kan det gis tilskudd også til andre tiltak som vil virke konfliktdepende.

Fra og med avtaleåret 2006/07 ble ordningen endret til en mer generell ordning. Dette betyr at den så langt den passer, kan nyttes i alle typer arealkonflikter mellom reindrift og en annen part, herunder konflikter mellom reindrift og øvrige landbruk, samt konflikter knyttet til by og rein.

Tilskudd administreres av Innovasjon Norge, avdeling Troms. Den ene halvparten av midlene er avsatt over reindriftsavtalen, og den andre halvparten er avsatt over jordbruksavtalen.

Tabell 5.4.4 Innvilgede prosjektsøknader til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og jordbruk i perioden 2005-08, antall prosjekter og beløp (1.000 kr)

Reinbeite- område	2005-2007		2008*		Totalt i perioden	
	Antall innvilget	Innvilget beløp	Antall innvilget	Innvilget beløp	Innvilget beløp	%-vis fordeling
Polmak/Varanger	8	840	2	117	958	27 %
Karasjok	2	187	3	141	328	9 %
Øst-Finnmark	10	1 027	5	258	1 285	36 %
Vest-Finnmark	6	444	2	230	674	19 %
Troms	9	537	3	96	633	18 %
Nordland	2	122	0	0	122	3 %
Nord-Trøndelag	0	0	0	0	0	0 %
Sør-Tr./Hedmark	8	844	1	42	886	25 %
Tamreinlagene	0	0	0	0	0	0 %
Sum	35	2 974	11	626	3 601	

*Foreløpige tall per 17.09.2008. 2 mindre saker er på vent og flere er bebudet.

Av tabellen kan vi se at bevilgning tilskudd til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og jordbruk har i deler av sammenligningsperioden vært høyest i Polmak/Varanger. Tilskuddene til dette området har gått til gjerdebygging.

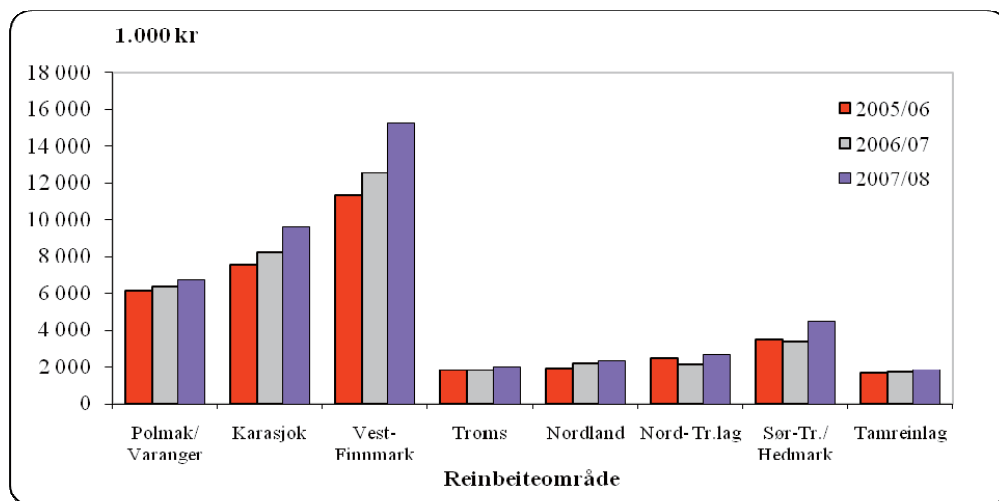
5.5 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Som vist i tabell 5.3.3 består post 75 *Kostnadssenkende og direkte tilskudd* av underpostene *Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag*, *Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag* og *Tilskudd til slakterier* (dvs. frakttilskudd). Disse ordningene omtales nærmere i resten av dette kapitlet.

Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag

Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag skal i henhold til forskriften § 1 bidra til å fremme en bærekraftig reindrift, fremme kvalitet og produktivitet, heve inntekten og virke utjevnende mellom enheter i næringen.

Figur 5.5.1 viser resultatet av tilskuddbehandlingen de tre siste driftsårene (avkortinger er medregnet).

Figur 5.5.1 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag de tre siste driftsårene (1.000 kr)

Det fremgår av figur 5.5.1 at tilskuddene øker i alle områder, mest i Vest-Finnmark. Det gjøres oppmerksom på at resultat av tilskuddbehandlingen for det enkelte driftsår ikke nødvendigvis samsvarer med de faktiske utbetalinger i driftsåret – som følge av forskyvninger i utbetalingstidspunkt.

I det følgende presenteres resultatene av tilskuddbehandlingen for siste driftsår (2007/08) mer inngående. Oversiktene over innvilgede tilskudd bygger på beregnede tilskudd og ikke reelle utbetalinger. I praksis betyr dette at det ikke er tatt hensyn til eventuelle avkortinger i oversiktene. Årsaken er at avkortinger gjøres på totalt tilskudd, og er derfor vanskelig å identifisere på deltilskuddsnivå. Det fremgår av tabell 5.5.2 antall tilskudd som er avkortet innenfor hvert reinbeiteområde. Årets avkortinger i tilskudd utgjør kr 470.000.

Tabell 5.5.1 viser en oversikt over hovedresultatene av tilskuddbehandlingen for driftsåret 2007/08.

Tabell 5.5.1 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2007/08 (totalt)

Reinbeite- område	Totalt		Innvilget			Avslag / Ikke søkt	
	Antall ¹⁾	%	Antall	%	Gj.sn. reintall ²⁾	Antall	Gj.sn. reintall ²⁾
Polmak/Varanger	44	7,9	39	89	645	5	242
Karasjok Øst	54	9,7	36	67	498	18	553
Karasjok Vest	84	15,1	70	83	417	14	268
Øst-Finnmark	182	32,7	145	80	520	37	354
Kautokeino Øst	62	11,2	45	73	463	17	399
Kautokeino Midt	97	17,4	82	85	387	15	731
Kautokeino Vest	57	10,3	47	82	405	10	772
Vest-Finnmark	216	38,8	174	81	418	42	634
Troms	46	8,3	28	61	273	18	205
Nordland	44	7,9	36	82	371	8	171
Nord-Tr.lag	38	6,8	31	82	350	7	244
Sør-Tr./Hedmark	30	5,4	30	100	452	0	0
Totalt	556	100	444	80	397	112	268
Tamreinlag	4	100	4	100	2 686	0	0

1) Antall søknadsberettigede siidaandeler (antall aktive siidaandeler ved driftsårets begynnelse – dvs. per 01.04.07).

2) Gjennomsnittlig reintall i tabellen er beregnet med utgangspunkt i Melding om reindrifft post 1.3.4 (Reintall ved driftsårets slutt – dvs. per 31.03.08).

Tabellen viser at 444 av 556 siidaandeler har fått innvilget tilskudd, dette gir en tilslagsprosent på 80% for 2007/08. 100% av søknadene fra Tamreinlagene er innvilget. Det bemerkes også at Sør-Tr.lag/Hedmark har fått innvilget 100% av sine søknader. For ytterligere informasjon om tilslagsprosent henvises det til tabell 5.5.3.

Tabell 5.5.2 gir en mer detaljert oversikt over de innvilgede tilskuddene til siidaandelene for driftsåret 2007/08, og totalt for 2006/07. Tabellen viser antall innvilgede tilskudd per område og gjennomsnittlig innvilget beløp per andel – for andeler som har fått innvilget tilskudd. Det er ikke tatt hensyn til avkortinger i tabellen.

**Tabell 5.5.2 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2007/08 (innvilget),
og totalt for 2006/07.**

Reinbeite- område	*Drifts- tilskudd		Produksjons- tilskudd		Ekstraord. dr.tilsk.**	Kalveslakte- tilskudd		Tidligslakte- tilskudd		Ektefelle- tillegg***
	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall	Antall	Beløp	Antall	Beløp	Antall
Polmak/Varanger	39	15 000	39	75 788	1	39	37 218	39	42 278	3
Karasjok øst	36	11 389	36	68 263	0	36	22 595	36	29 926	2
Karasjok vest	70	14 714	70	34 721	4	68	9 813	70	12 069	8
Øst-Finnmark	145	13 966	145	54 094	5	143	20 505	145	24 627	13
Kautokeino øst	45	15 111	45	43 122	2	44	18 049	44	21 725	10
Kautokeino midt	82	12 988	82	36 397	3	78	9 152	78	11 562	21
Kautokeino vest	47	15 745	47	46 488	4	45	11 152	36	14 757	7
Vest-Finnmark	174	14 282	174	40 862	9	167	12 035	158	15 120	38
Troms	28	14 821	28	36 320	1	25	6 286	26	12 219	4
Nordland	36	11 806	36	38 702	0	32	8 904	0	0	7
Nord-Tr.lag	31	11 452	31	47 460	1	31	12 861	0	0	10
Sør-Tr./Hedmark	30	14 000	30	96 385	0	30	28 752	0	0	7
Totalt	444	13 795	444	48 934	16	428	15 527	353	17 784	79
****2006/07	440	12 557	440	41 623	23	399	12 118	313	17 236	74
Tamreinlag	0	0	4	250 000	0	4	213 660	0	0	0
****2006/07	0	0	4	250 000	0	4	176 700	0	0	0

* Satsen for driftstilskudd i 2007/08 er kr 10.000 per siidaandelsinnehaver, kr 25.000 per kvinnelig enkeltinnehaver og andre innehavere under 30 år.

** Ekstraordinært driftstilskudd ved overdragelse av siidaandel til ungdom under 30 år utbetales med kr 30.000 de tre første årene etter overdragelsen.

*** Ektefelletillegget utbetales med kr 35.000.

**** Tallene for driftsåret 2006/07 står i kursiv.

Tabellen viser at det er innvilget 444 driftstilskudd og produksjonspremier, 16 ekstra driftstilskudd til ungdom, 428 kalveslaktetilskudd, 353 tidligslaktetilskudd og 79 ektefelletillegg. Av de innvilgede tilskuddene er 3 tilskudd avkortet, 2 i Karasjok Øst og 1 i Karasjok Vest. Tilsvarende viser tabellen at det er innvilget produksjonspremie og kalveslaktetilskudd til alle de fire tamreinlagene. Tabellen viser for øvrig at områder med størst kjøttproduksjon per siidaandel (jf. figur 4.1.1) kommer best ut når det gjelder utbetaling av tilskudd per siidaandel – i tråd med intensjonen bak omleggingen av tilskuddsordningene. Tabellen viser en økning i antall utbetalte tilskudd fra 2006/07, videre går det fram at de produksjonsavhengige tilskuddene øker i gjennomsnittlig bevilget beløp, spesielt produksjonspremien, fra kr 41.623,- i 2006/07 til kr 48.934,- i 2007/08 (+ kr 7.311,-). Dette er sammenfallende med det økte slakteuttaket jmf. tabell 4.1.1.

Tabell 5.5.3 viser andel av tilskudd til siidaandeler og tamreinlag som er innvilget de fem siste driftsårene. Det påpekes for øvrig at tilskuddsordningen i perioden har inneholdt ulike delordninger, og at vilkårene for å oppnå tilskudd har endret seg over tid. Ved en sammenligning mellom driftsårene må en også være oppmerksom på varierende dispensasjonspraksis, og spesielle år med generelle lettelser i slaktekravene.

Tabell 5.5.3 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag de fem siste driftsårene (tilslagsprosent)

Reinbeiteområde	03/04	04/05	05/06	06/07	07/08
Polmak/Varanger	86 %	93 %	93 %	91 %	89 %
Karasjok øst	80 %	76 %	74 %	70 %	67 %
Karasjok vest				82 %	83 %
Øst-Finnmark	81 %	80 %	79 %	81 %	80 %
Kautokeino øst				74 %	73 %
Kautokeino midt				86 %	85 %
Kautokeino vest				78 %	82 %
Vest-Finnmark	66 %	83 %	75 %	80 %	81 %
Troms	66 %	66 %	66 %	63 %	61 %
Nordland	81 %	84 %	74 %	70 %	82 %
Nord-Tr.lag	92 %	89 %	86 %	83 %	82 %
Sør-Tr./Hedmark	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Totalt	75 %	82 %	77 %	79 %	80 %
Tamreinlag	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

1) Tilskuddene for hele Karasjok driftsårene fram til 06/07 er lagt til Karasjok øst pga. at soneinndelingen ikke ble foretatt før i 2006.

Tabell 5.5.3 viser at den totale tilslagsprosenten for siidaandelene er på sitt høyeste nivå i sammenligningsperioden i driftsåret 2004/05 (82 %), og på sitt laveste nivå i 2003/04 (75 %). Etter en nedgang i tilslagsprosenten fra 2004/05 til 2005/06 (-5 prosentpoeng) er tilslaget igjen økende fram til siste driftsår 2007/08. Den økende tilslagsprosenten gjennom de siste driftsårene må sees i sammenheng med gode beiteforhold, samt økt slakting og omsetning av reinsdyrkjøtt.

Når det gjelder siidaandelene i Sør-Tr.lag/Hedmark og tamreinlagene, fremgår det av tabell 5.5.3 at tilslagsprosenten har vært 100 % gjennom hele sammenligningsperioden.

Tabell 5.5.4 gir en oversikt over avslåtte søknader om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag for driftsåret 2006/07. Tabellen viser også hvilke begrunnelser som er gitt for avslag. I mange tilfeller gis det avslag på søknadene på grunnlag av flere sammenfallende forhold. Fordelingen i tabellen er satt opp ut fra en prioritering av årsakene til avslag i henhold til rekkefølgen på grupperingene i tabellen.

**Tabell 5.5.4 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag
driftsåret 2007/08 (avslag eller ikke søkt)**

Reinbeite- område	Avslag / Ikke søkt				
	Begrunnelse for avslag				
	Antall	1	2	3	4
Øst-Finnmark	37	4	4	1	28
Vest-Finnmark	42	2	5	3	32
Resten av landet	33	3	0	0	30
Totalt	112	9	9	4	90
Tamreinlag	0	0	0	0	0

1) *Begrunnelse for avslag:*

1 = Avgiftspliktig inntekt fra salg av kjøtt fra rein i innehaver(e)s merke under 50.000 kr, ikke registrert i avgifts- og enhetsregisteret.

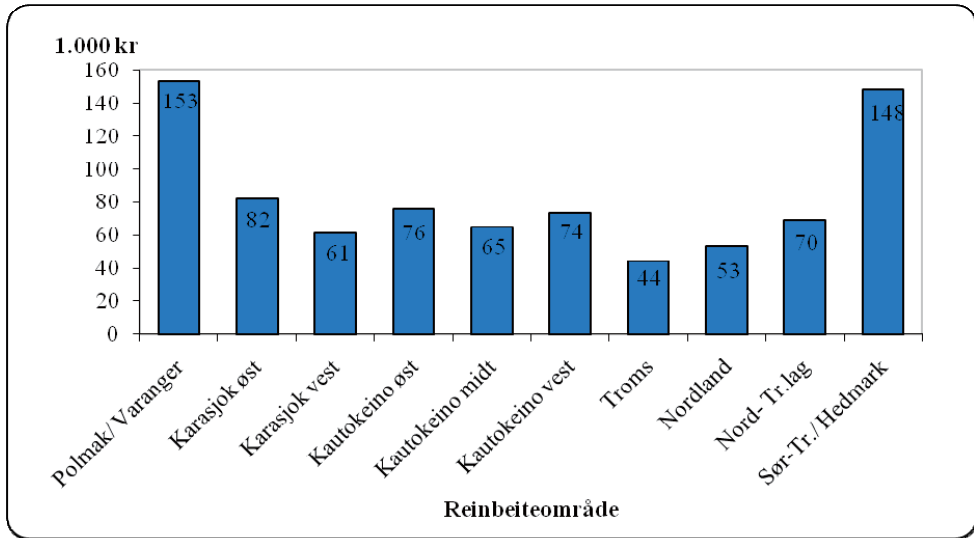
2 = Over 600 rein eller over fastsatt øvre reintall per 31.03.07.

3 = Siidaandelsinnehaver mottar alderspensjon.

4 = Andre årsaker (levert Melding om reindrift men ikke søkt om tilskudd, ikke levert Melding om reindrift, forhold som ikke er i henhold til gitte krav som er gitt ved utøvelse av reindrift).

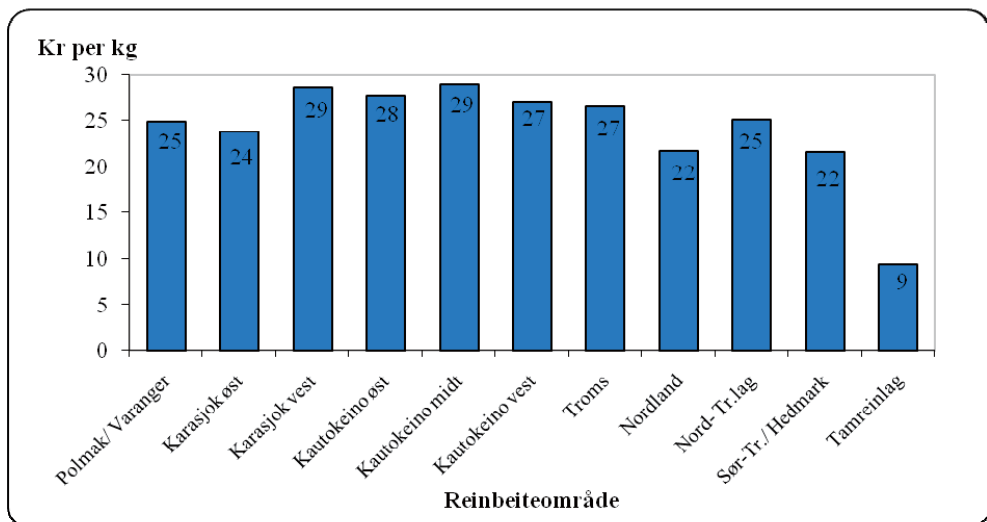
I følge tabell 5.5.4 er det i alt 112 siidaandeler som enten ikke har søkt eller fått avslag på sine søknader om tilskudd (20%). Av disse er 9 avslått som følge av at siidaandelen har en avgiftspliktig inntekt fra salg av rein i innehaver(e)s merke på under kr 50.000 og/eller ikke er registrert i avgifts- og enhetsregisteret, 9 avslått som følge av at siidaandelen har over 600 rein eller over fastsatt øvre reintall, 4 avslått som følge av at siidaandelsinnehaveren mottar alderspensjon og 90 avslått av andre årsaker. Det påpekes at en stor del av de 90 avslagene gjelder søknader som ikke er levert, fordi man ikke oppfyller et eller flere av de øvrige kravene for å få innvilget tilskudd.

I figurene 5.5.2 og 5.5.3 er tilskuddene til siidaandeler og tamreinlag for driftsåret 2007/08 relatert til henholdsvis totalt antall siidaandeler og total kjøttproduksjon per område. Avkortinger er medregnet i begge figurene. Det fremgår av figur 5.5.2 at det er betydelige forskjeller mellom reinbeiteområdene når det gjelder tilskudd per siidaandel.

Figur 5.5.2 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler driftsåret 2007/08
(Tall i 1.000 kr per siidaandel)

Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag er de av tilskuddene til næringen som i størst grad er knyttet til produksjon. Dette innebærer at områder med størst kjøttproduksjon per andel (jf. figur 4.1.1) også oppnår de største tilskuddene per andel. Samtidig innebærer det at tilskuddene per kg produsert kjøtt er noe lavere i disse områdene enn i de øvrige områdene (jf. figur 5.5.3), men her er ikke utslagene like store og heller ikke like entydige. Det bemerkes for øvrig at Karasjok Øst har et forholdsvis lavt gjennomsnittlig tilskudd per andel, jf. figur 5.5.2, til tross for et relativt høyt slakteuttak i driftsåret 2007/08. Dette må imidlertid sees i sammenheng med den lave tilslagsprosenten til Karasjok Øst, jf. tab. 5.5.3.

Figur 5.5.3 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2006/07
(kr per kg kjøtt)

Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag

Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag skal i henhold til forskriften §1 bidra til økt medansvar for utviklingen av reindriften i bærekraftig retning og for kriseberedskapen. Videre skal tilskuddet gi grunnlag for avløserordning ved sykdom og svangerskap ut over folketrygdens generelle ordninger.

Tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag omfatter henholdsvis tilskudd til administrasjon, planlegging og ressursforvaltning, særskilt tilskudd til Trollheimen for beiteleie og avsetning for kriseberedskap. Ved sammenligning over år må en også for denne tilskuddsordningen være klar over den betydningen endringer i satser og vilkår for å motta tilskudd har for nivået på utbetalingene. Forskyvninger i utbetalingstidspunkt mellom år har også stor betydning for sammenligningen.

Tabell 5.5.5 gir en oversikt over utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag i perioden 2003-07.

Tabell 5.5.5 Utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag i perioden 2003-07 (utbetalingsår) (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2003	2004	2005	2006	2007
Polmak/Varanger	530	825	1 163	616	636
Karasjok øst 1)	1 610	1 818	1 639	522	359
Karasjok vest				1 042	1 348
Øst-Finnmark	2 140	2 642	2 802	2 179	2 343
Kautokeino øst				856	480
Kautokeino midt				968	1 344
Kautokeino vest				1 003	599
Vest-Finnmark	4 469	4 170	2 571	2 827	2 423
Troms	666	541	745	479	772
Nordland	743	540	570	676	598
Nord-Tr.lag	852	601	576	549	588
Sør-Tr./Hedmark	773	566	834	455	1 035
Tamreinlag	570	570	570	570	600
Totalt	10 212	9 629	8 667	7 735	8 358

1) Tilskudd for hele Karasjok for driftsårene fram til 2006 er lagt til Karasjok Øst pga at soneinndelingen ikke ble gjort før i 2006.

Tabellen viser at utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag har vært avtagende fram til 2006, og økt igjen i 2007. Årsaken til svingninger mellom årene er avkortinger i tilskuddene og forskyvninger i utbetalingsår. Årsak til avkortning av tilskudd vil i hovedsak være når distrikt eller siidaandel ikke oppfyller de kravene avtalepartene har satt jf. avtaleforskriften.

Tilskudd til slakterier

Tilskudd til slakterier er det siste tilskuddet på post 75 og består fra 2006 kun av frakttilskudd. Frakttilskuddet skal i henhold til forskriften § 1 bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reineiere i ulike reinbeitedistrikter og tamreinlag, samt bidra til utjevning av fraktkostnader til markedet. Tilskuddet skal jf § 3 beregnes ut fra avstanden mellom slakteplass og fryse-/nedskjæringsanlegg. Tabell 5.5.6 gir en oversikt over resultatene av tilskuddbehandlingen for tilskudd til slakterier de tre siste driftsårene. Det gjøres oppmerksom på at beløpene ikke samsvarer med faktiske utbetalinger i driftsårene som følge av forskyvninger i utbetalingstidspunkt.

Tabell 5.5.6 Tilskudd til slakterier de tre siste driftsårene fordelt etter fraktsoner (1.000 kr)

Fraktsoner	2005/06	2006/07	2007/08
Frakt av skrott 5-200 km ¹⁾	760	667	649
Frakt av skrott 201-300 km ²⁾	55	86	76
Frakt av skrott >300 km ³⁾	865	794	687
Tilskudd til feltslakterier og mobile slakteanlegg (3 kr per kg)	237	0	0
Totalt	1 916	1 547	1 412

1) Tilskudd kan innvilges med kr 25 per slakt

2) Tilskudd kan innvilges med kr 30 per slakt

3) Tilskudd kan innvilges med kr 35 per slakt

6. Langsiktige utviklingstrekk for reindriften

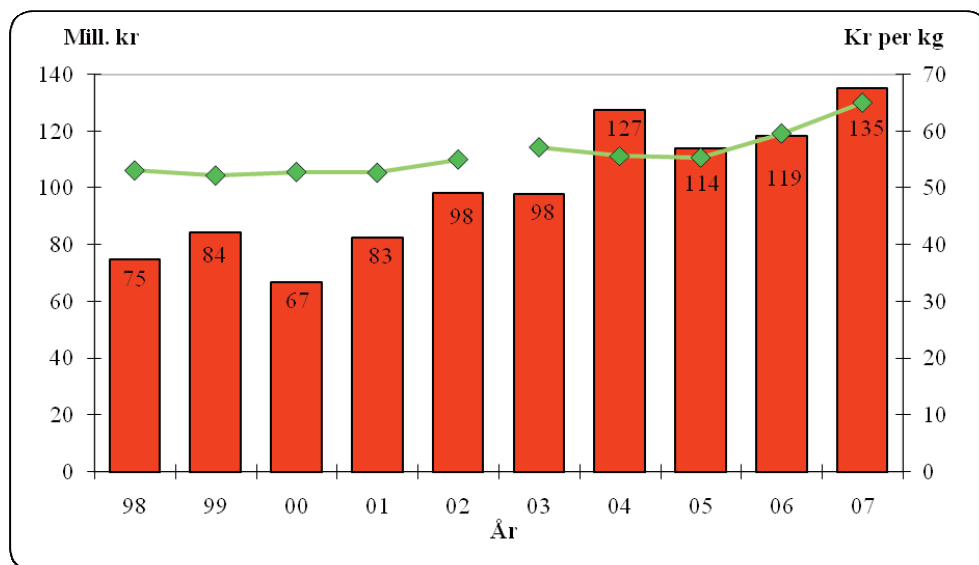
Kapittel 6 gir en oversikt over de langsiktige utviklingstrekkene for reindriftens økonomi i perioden 1998-2007. Dette materialet setter regnskapstallene for 2007, som er presentert i kapittel 4, inn i en større sammenheng. Det øvrige tallmaterialet som ligger til grunn for presentasjonene i dette kapitlet, er tidligere publisert i de årlige totalregnskapene.

For at tallene skal være sammenlignbare, er alle verdier regnet om til fast pengeverdi ved hjelp av konsumprisindeksen. Hovedfokus for kapitlet er kjøttinntekter, statstilskudd, erstatninger, kostnader, resultat (vederlag for arbeid og egenkapital) og markedsforhold.

Første del av denne tiårsperioden (1998-2000) var preget av en sterk reduksjon i produsert kvantum. Dersom en ser på produsert kvantum i perioden 1975-2007, fremgår det imidlertid at reduksjonen i produsert kvantum fra 1990 til 2000 kommer etter en periode med vekst i produsert kvantum fra 1975 til 1990. Slakteriene gjennomførte en omlegging av prisene ved rapportering av slakt fra driftsåret 2002/03, hvor de gikk over fra å rapportere nettopriser til å rapportere bruttopriser. Dette har vi markert ved å gjøre et brudd i linjen mellom 2002 og 2003 i diagram og figurer som omhandler inntekter og kostnader. Med bruttopriser menes pris til reineier inkludert slakte- og evt. fraktomkostninger.

6.1 Kjøttinntekter

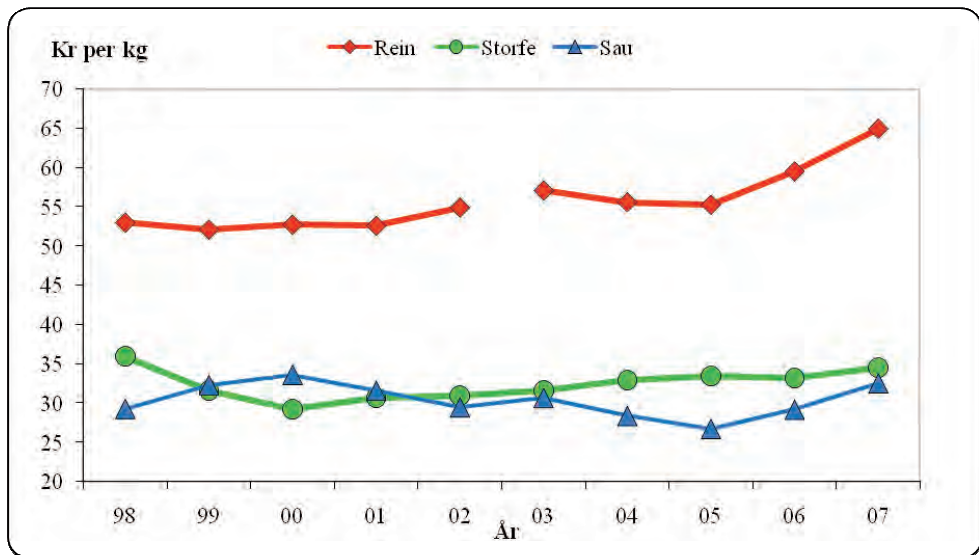
Figur 6.1.1 viser kjøttinntektenes og prisens utvikling i perioden 1998-2007. Det går frem av figuren at utviklingen i perioden er preget av en reduksjon i kjøttinntektene fra 1997 til 2000, og en påfølgende økning fra 2000 til 2002. Reduksjon fra 2004 til 2005 skyldes lavere slaktekvantum, mens økningen fra 2005 til 2006 skyldes høyere pris. Produsentprisen inklusive tilskudd (korrigert for prisstigning) har vært relativt stabil i sammenligningsperioden, men med en prisøkning fra 2002 til 2003 som for en stor del skyldes endringer i slakterienes avregningsrutiner. Prisøkningen fra 2004 til 2007 skyldes gode markedsforhold. Det henvises for øvrig til kapittel 3.2 for nærmere omtale av prisøkningen fra 2002 til 2003.

Figur 6.1.1 Reindriftens kjøttinntekter i perioden 1998-2007 (søylar), sammenholdt med prisutviklingen (produsentpris inklusive tilskudd) (kurve) (2007-kroner)

Priser

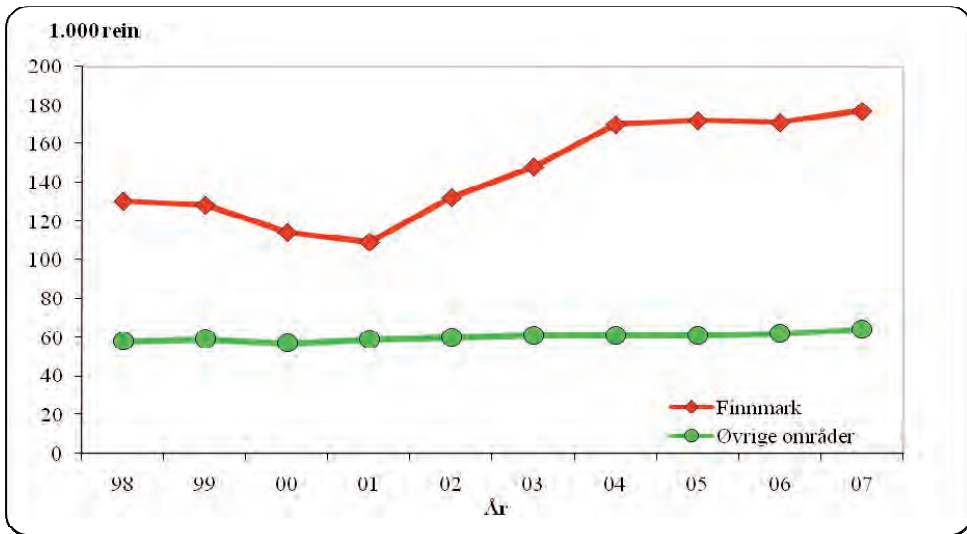
Figur 6.1.2 viser produsentpriser eksklusive tilskudd for kjøtt av rein, storfe og sau. Det fremgår av figuren at prisutviklingen for de tre kjøttslagene er ulik. Prisen for storfekjøtt avtok fra 1995 til 2000 for senere å øke. Prisen for sauekjøtt har variert i sammenligningsperioden, mens prisen for reinkjøtt har økt mye. Dette innebærer at prisutviklingen for reinkjøtt synes å ha vært uavhengig av prisutviklingen for storfe- og sauekjøtt. Det påpekes imidlertid at flere av slakteriene fra og med 2003 innrapporterer priser hvor slaktekostnader og eventuelt fraktkostnader er inkludert. Dette innebærer at prisen for reinkjøtt fra 2003 fremstår som kunstig høy i forhold til prisene for storfe og sau – som er rene nettopriser. Det henvises til kapittel 3.2 for nærmere omtale.

Figur 6.1.2. Produsentpris for kjøtt av rein, storfe og sau, eksklusive tilskudd (2007-kroner)

Produsert kvantum

Som vist i figur 6.1.1 er den siste tiårsperioden preget av en reduksjon i kjøttinntektene fra 1998 til 2000, og en påfølgende økning fra 2000 fram til 2007. Dette har bl.a. sammenheng med en reduksjon i produsert kvantum i starten av perioden etterfulgt av en økning opp til 2.069 tonn i 2007. Reduksjonen i produsert kvantum i første del av sammenligningsperioden kan føres tilbake til en *nedgang* i dyretall og produktivitet per dyr. Tilsvarende kan økningen i produsert kvantum etter 2000 føres tilbake til en *økning* i dyretall og produktivitet per dyr. I det følgende gis en nærmere beskrivelse av disse forholdene. Figur 6.1.3 viser reintallsutviklingen, og figur 6.1.4 viser produktivitetsutviklingen i den siste tiårsperioden.

Figur 6.1.3. Utvikling i reintall per 31. mars i perioden 1998-2007 (korrigert reintall)

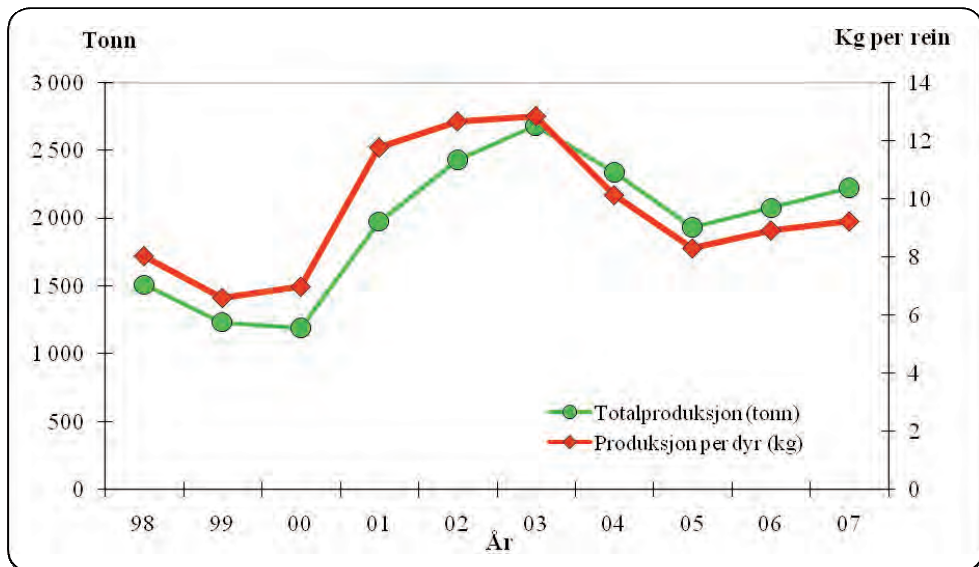
Figur 6.1.3 viser en jevn nedgang i reintallet i Finnmark i perioden 1998 til 2001, med en påfølgende økning fra 2001 til 2004. Fra 2004 til 2006 er reintallet forholdsvis stabilt mens det igjen øker noe fra 2006 til 2007 i Finnmark. Det samlede dyretallet i de øvrige områdene har vært stabilt i sammenligningsperioden.

Produktiviteten per rein er et resultat av naturgitte betingelser (vegetasjon, tilgjengelighet, klima osv.), kalvetilgang, annen arealbruk, rovdyrbelastning, beitebelastning og flokkens kjønns- og aldersstruktur. En del av disse faktorene kan utøverne påvirke, enten alene eller i fellesskap.

Et optimalt dyretall i forhold til tilgjengelige beiteressurser er vesentlig for produksjon og utbytte. Både et for høyt og et for lavt dyretall gir en lavere avkastning på lang sikt. På kort sikt er det imidlertid mulig å oppnå gevinst ved overoptimal utnyttning. Dette har sammenheng med at beitemene ikke bare har en årlig tilvekst, men også representerer en lagret ressurs. En overoptimal utnyttning bygger da på forbruk av denne "grunnkapitalen".

Med samme beitebelastning kan produktiviteten økes ved endring av reinflokkens kjønns- og alderssammensetning. Det vises til ressursregnskap for reindriftsnæringen for nærmere omtale av disse forholdene.

Figur 6.1.4 viser totalproduksjon og produksjon per dyr i vårflokk. Med produksjon menes summen av kjøttproduksjon og endringer i reinhjørdene.

Figur 6.1.4 Totalproduksjon (tonn) og produksjon per dyr i vårflokk (kg per rein)

Det går frem av figur 6.1.4 at produksjonen i reindriften minket fra 1998 til 1999. Fra 1999 til 2000 var produksjonen relativt stabil, fra 2000 til 2003 økte produksjonen vesentlig og fra 2003 til 2005 er det en reduksjon i produksjonen. De to siste årene har den igjen økt noe. Produksjonen per dyr var på sitt høyeste nivå i sammenligningsperioden i 2002 og 2003 (henholdsvis 12,7 og 12,8 kg per rein). Dette skyldes først og fremst at reintallet økte vesentlig (jf. kapittel 4.1), men også at kjøttproduksjonen var på et høyt nivå.

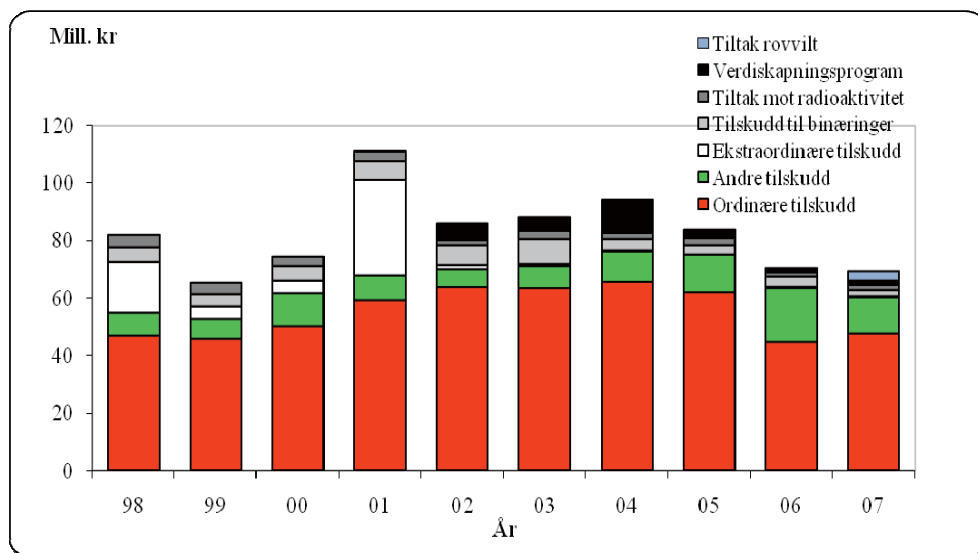
6.2 Statstilskudd og tiltak mot radioaktivitet

Inntektsoverføringer

I totalregnskapet grupperes de statlige inntektsoverføringene i postene direkte tilskudd, andre tilskudd, ekstraordinære tilskudd, tilskudd til næringskombinasjoner, tilskudd i forbindelse med Verdiskapingsprogram for reindriften og tiltak mot radioaktivitet. Posten direkte tilskudd omfatter distriktstilskudd, produksjonstilskudd, driftstilskudd, kalveslaktetilskudd, tidligslaktetilskudd og ektefelle tillegg. Posten andre tilskudd omfatter tilskudd til investeringer, tilskudd til pramming/flytting, tilskudd til tiltak innenfor konvensjonsbeiteområdene, utdanningsstipend, fagbrevordning i reindriften (fra og med 2002), lærlingordning i duodji (opphørt fra og med 2002), tilskudd til barnehager, avviklingslønn og tilskudd til innløsning av driftsenhet. Ekstraordinære tilskudd omfatter i hovedsak overføringer i forbindelse med uvanlig store tap.

Figur 6.2.1 viser utviklingen for de totale inntektsoverføringene og for de ulike tilskuddsformene i perioden fra 1998 til 2007. De samlede overføringene hadde i 2001 en topp (111 mill. kr) som i hovedsak forklares med ekstraordinære tilskudd. Ordningen med ekstraordinære tilskudd omfatter i hovedsak støtte ved tap og ulykker. Etter dette gikk inntektsoverføringene ned igjen til 86 mill. kr i 2001. Overføringene steg jevnt til 2004 for deretter å reduseres fram til 2007. Målt i 2007-kroner er inntektsoverføringene i 2007 på samme nivå som i 1999 (66 mill. kr).

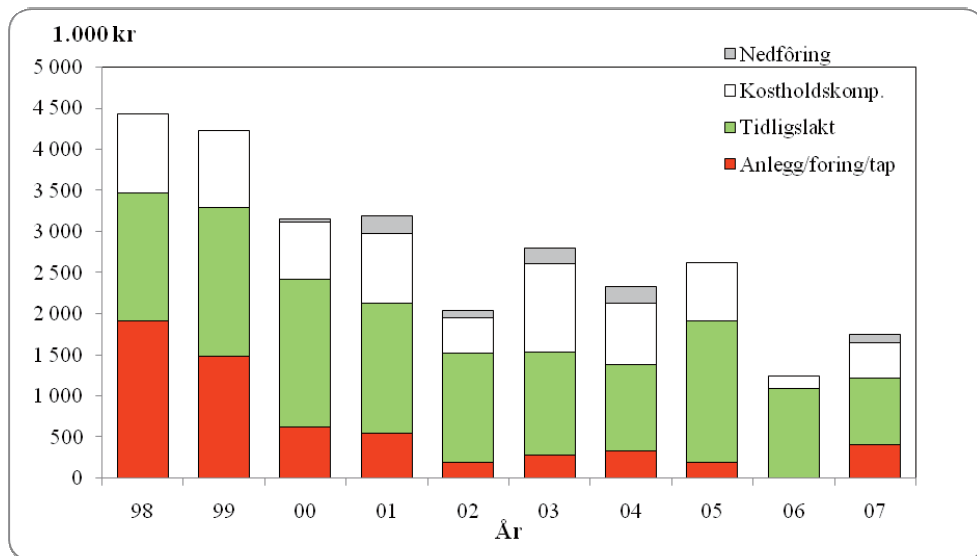
I tillegg til de tilskuddene som er vist i figuren og som regnes å ha direkte inntektsvirkning, kommer ulike midler knyttet til markeds- og pristiltak.

Figur 6.2.1 Tilskudd med inntektsvirkning i perioden 1998-2007 (2007-kroner)

Tiltak mot radioaktiv forurensing

Reindriften ble i 1986 hardt rammet av radioaktiv forurensing etter Tsjenobyl ulykken. I juli 1986 fattet derfor Regjeringen et prinsippvedtak om at den enkelte produsent skulle holdes økonomisk skadeløs ved gjennomføring av nødvendige skadebegrensende tiltak etter ulykken. Forurensingen rammet særlig hardt områdene sør for Saltfjellet i Nordland. På bakgrunn av dette er det gitt årlige kompensasjoner til reineiere som gjennomfører tiltak for å redusere radioaktivitetsnivået i reinflokken.

Figur 6.2.2 Tiltakskostnader mot radioaktivitet i perioden 1998-2007 (2007-kroner)

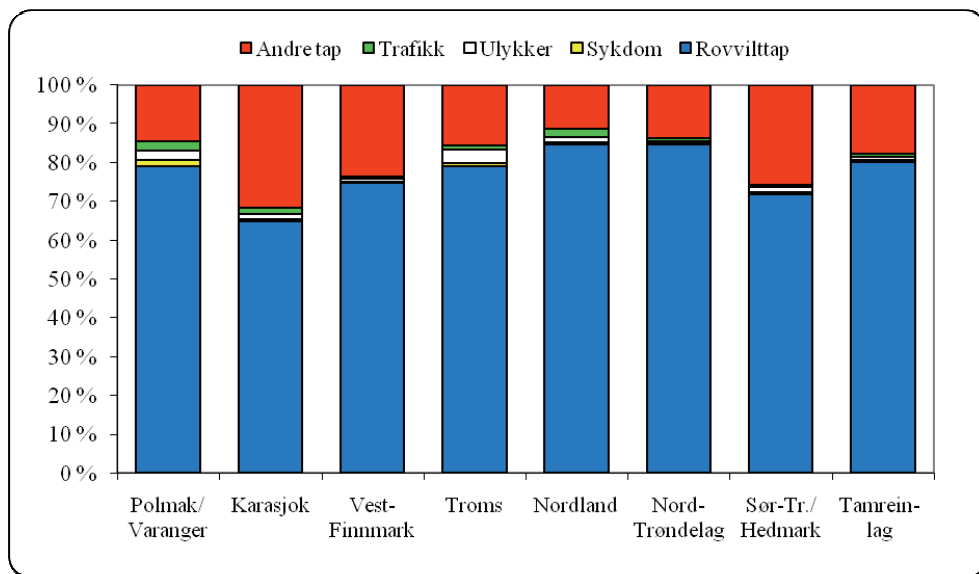
Figur 6.2.2 viser at tilskudd til tiltak som følge av forurensingen er redusert fra 4,4 mill. kr i 1998 til 1,7 mill. kr i 2007. Nedgangen i utbetalingene er sammenfallende med nedgangen i radioaktivitetsnivået i reinkjøttet gjennom perioden. Det ble derfor satt ned en arbeidsgruppe i forbindelse med reindriftsforhandlingene i 2006/07 som skulle vurdere daværende tiltak. Dette har resultert i at finansieringen er lagt om fra post 82 til kap. 1151, Reindriftsavtalen. Fra og med budsjettåret 2008 finansieres radioaktivitetstiltakene som en ordinær bevilgning over statsbudsjettet.

6.3 Rovvilt

Oppgitte tap til fredet rovvilt

Det er mange årsaker til at rein tapes, hvorav de viktigste er rovvilt, sykdom, ulykker, tyveri og ugunstige vær- og beiteforhold. I samtlige reinbeiteområder oppgir næringen at rovvilt står for den klart største andelen av de totale tapene. Hovedårsaken til at reindriftnæringen er spesielt utsatt for rovvilttap, er at rein er det eneste beitedyret som finner sin næring i utmark hele året. Dette innebærer at driftsformen i seg selv gir en økt tapsrisiko, og det gjør reindriftnæringen spesielt sårbar ved en økning i rovviltstammene. Det finnes få tapsforebyggende tiltak som er effektive for reindriften. Tiltakene er ofte kostnadskrevende, og de kommer ofte i konflikt med reindriften tradisjonelle driftsmåter. Fremtidens rovviltforvaltning må legge til rette for å opprettholde en bærekraftig reindrift basert på næringens tradisjonelle driftsmåter.

Figur 4.3.1 viser samlede tap av rein i driftsåret 2007/08 (oppgitte tap) fordelt etter tapsårsak. Pga. at opplysningene er hentet fra Melding om reindrift presenteres de for driftsåret i denne figuren.

Figur 6.3.1 Oppgitte tap av rein i driftsåret 2007/08, fordelt etter tapsårsak (prosent)

Av figuren går det fram at rovvilttap er hovedårsak til tap, og andelen oppgitte rovvilttap for reinbeiteområdene samlet er 75% av de oppgitte totale tapene. Det fremgår av figuren at andelen oppgitte rovvilttap i driftsåret 2007/08 er størst i Nordland og Nord-Trøndelag, begge med oppgitt rovvilttap på 85% av totalt oppgitte tap. Tabell 6.3.1 viser utviklingen i oppgitte rovvilttap i forhold til totale oppgitte tap for driftsårene i perioden 2003/04-2007/08.

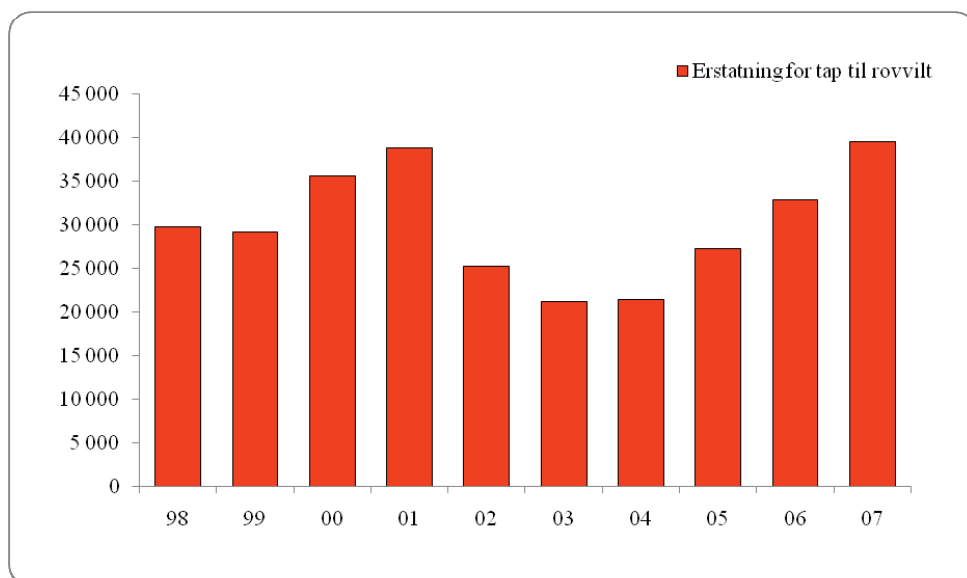
Tabell 6.3.1 Oppgitte rovvilttap i forhold til oppgitte totale tap (prosent)

Reinbeiteområde	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Øst-Finnmark	85	80	81	76	68
Vest-Finnmark	82	80	83	84	75
Finnmark	83	80	82	81	72
Troms	80	77	69	82	79
Nordland	89	91	92	88	85
Nord-Trøndelag	95	94	87	91	85
Sør-Trøndelag	78	76	80	77	72
Tamreinlagene	70	63	58	78	80
Totalt	84	82	82	82	75

Av tabellen framgår det at andelen oppgitte rovvilttap har gått ned i perioden fra 84% til 75%.

Erstatningsutbetalinger for rovvilttap

Figur 6.3.2 viser utviklingen i utbetalte rovvilterstatninger fra DN i den siste tiårsperioden.

Figur 6.3.2 Utbetalte rovvilterstatninger til reindriftsnæringen i perioden 1998-2007 (2007-kroner).

Det går fram av figuren at erstatningsutbetalingene var lavest i sammenligningsperioden i 2003 (21,2 mill. kr) og er høyest i 2007 (39,5 mill. kr). Dokumentasjonsandelen for rovvilttap er lav, og det er derfor i første rekke sannsynliggjorte tap som erstattes. Økningen i erstatningene etter 2003 skyldes økende rovvilttap, men kanskje i enda sterkere grad at dokumentasjon av tap gjennom forskningsprosjekter og utredninger i tapsutsatte områder har gitt økt aksept for sannsynliggjorte tap. Erstatningssatsene har også økt i perioden. Tabell 6.3.2 viser erstattede rovvilttap i forhold til oppgitte rovvilttap.

Tabell 6.3.2 Erstattede rovvilttap i forhold til oppgitte rovvilttap (prosent)

Reinbeiteområde	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08
Øst-Finnmark	16 %	17 %	22 %	34 %	23 %
Vest-Finnmark	14 %	8 %	9 %	16 %	14 %
Finnmark	15 %	11 %	14 %	23 %	18 %
Troms	47 %	55 %	35 %	48 %	49 %
Nordland	38 %	41 %	38 %	37 %	35 %
Nord-Trøndelag	53 %	64 %	59 %	55 %	65 %
Sør-Tr./ Hedmark 1)	63 %	57 %	47 %	49 %	0 %
Tamreinlag 1)	11 %	12 %	8 %	5 %	0 %
Totalt	26 %	24 %	22 %	29 %	24 %

1) Pga at tallene for Sør-Tr.lag/Hedmark ikke foreligger per 24.11.08 står områdene oppført med 0 %.

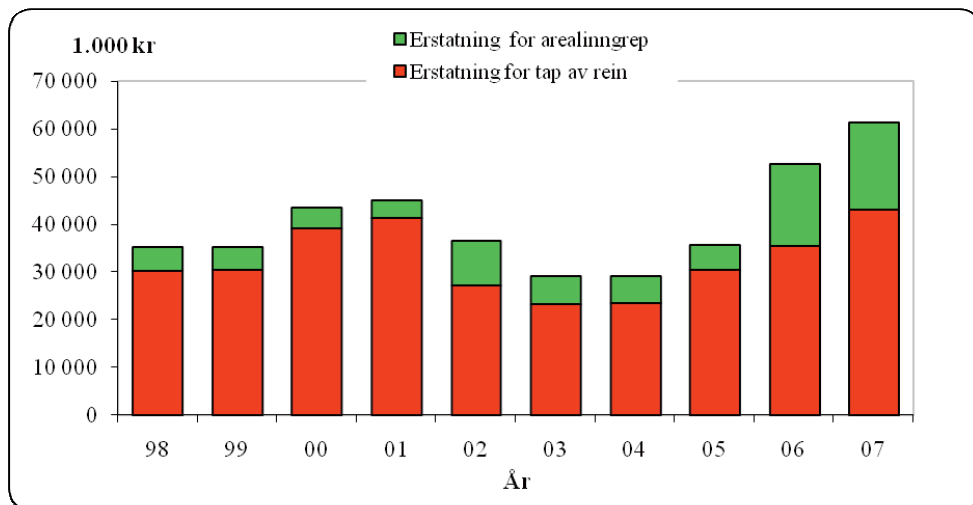
Forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovvilt

Siden ordningen og organiseringen med egne rovvilt regioner er relativt ny har ikke Økonomisk utvalg datagrunnlag for den siste tiårsperioden for en omtale av disse tiltakene. Utvalget kommenterer derfor kort de tiltakene som fylkesmannskontorene har gitt økonomisk støtte til siste år (2007). Siden reindriften foregår ute i alle årstider innebærer dette i seg selv en økt tapsrisiko. Dette er imidlertid den tradisjonelle måten å drive på og en strukturell endring i driften vil gi utslag både i kultur og levesett. Tiltak mot rovvilt er ressurskrevende mht naturmessige begrensninger, men det er visse typer tiltak som har effekter i visse perioder av driftsåret. Kalveperioden er en slik periode, og tiltak som har vært gjort i forbindelse med denne perioden er inngjerding, foring og intensiv gjeting i området. Jf. tabell 4.2.7 er dette det tiltaket som har hatt mest oppslutning i alle områder, og de som har gitt tilbakemeldinger om tiltaket melder om reduserte tap. Andre gjennomførte tiltak er intensiv gjeting, vinterforing, flytting av rein fra kritiske områder og forskjellige typer kurs. Til tross for bevilgninger fra myndighetene til rovviltregionene melder fylkesmannskontorene at det burde kommet inn flere søknader på tiltak fra utøverne.

6.4 Erstatninger

I totalregnskapet grupperes erstatningene i postene erstatninger for tap av dyr og erstatninger for arealinngrep.

Figur 6.3.1 viser utviklingen for erstatningsutbetalingene i perioden fra 1998 til 2007. Det går frem av figuren at erstatningsutbetalingene økte i perioden 1998 til 2001, for deretter å avta fra 2001 til 2004. Fra 2004 til 2007 har vi igjen en økning i erstatningsutbetalingene. Figuren viser for øvrig at erstatning for tap av rein utgjør den klart største andelen av de totale erstatningsutbetalingene, og at erstatningsutbetalingene for arealinngrep har vært relativt stabile fram til 2006. Fra og med 2006 er reindriftsnæringen tilkjent flere erstatningsbeløp for arealinngrep i kjerneområder.

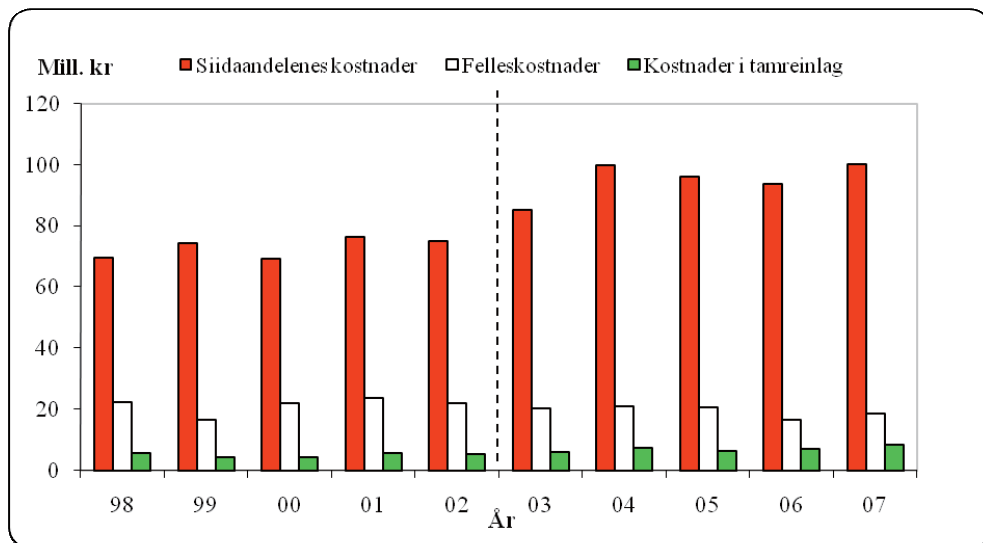

Figur 6.4.1 Erstatninger i perioden 1998-2007 (2007-kroner)

6.5 Kostnader

Totalt kostnader

De totale kostnadene er summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader (distrikter, fond m.v.) og kostnader i tamreinlag. Figur 6.5.1 viser utviklingen for hver av disse kostnadsgruppene.

Figur 6.5.1 Kostnadsutviklingen i reindriftnæringen i perioden 1998-2007 (2007-kroner).
Det er brudd i siidaandelenes kostnader mellom 2002-2003.

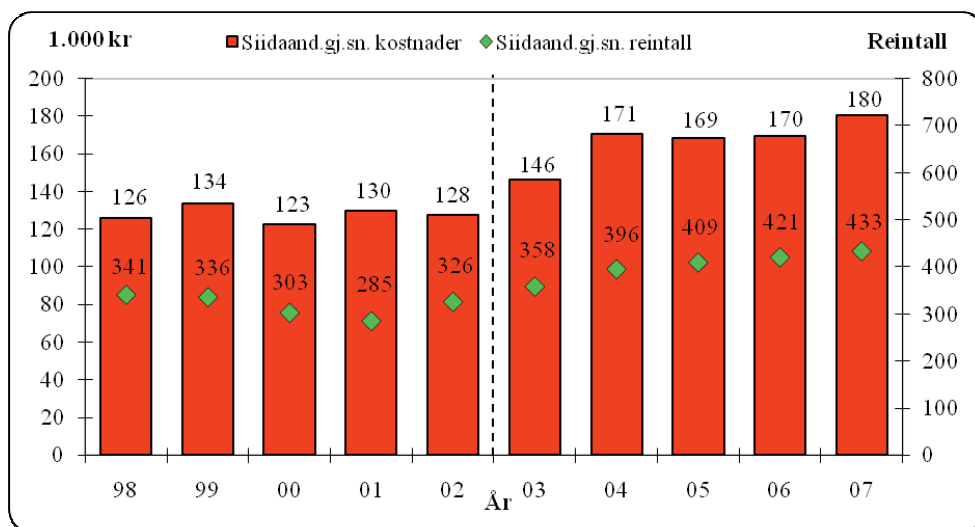
Det fremgår av figur 6.5.1 at kostnadsnivået (totale kostnader) har vært forholdsvis stabilt i perioden 1998 til 2002. Siidaandelenes kostnader har vært svakt økende, mens felleskostnadene har vært svakt minkende i denne perioden. Økningen fra 2003 til 2004 kan i hovedsak knyttes til postene kjøretøy/maskiner, varekjøp, fremmedtjenester og utstyr – og har trolig sammenheng med økningen i slaktekvantum (økte slaktekostnader) og med rentenedgangen fra 2003 til 2004 (jf. tabell 4.5.4). Fra 2004 til 2006 har vi en reduksjon i de totale kostnadene. Reduksjonen knyttes til postene varekjøp, avskrivninger og diverse. Fra 2006 til 2007 øker siidaandelenes- og felleskostnadene igjen. Økonomisk utvalg anser prisstigningen på drivstoff og driftsmidler og økt slakteuttak som hovedårsak til økningen siden det ikke er noen kostnadsposter som utpeker seg spesielt med økning. Tamreinlagenes kostnader øker noe fra 2006 til 2007.

Ettersom tamreinlagenes kostnader har vært stabile i perioden, ses det bort fra disse når de totale endringene skal forklares. I det følgende beskrives derfor bare kostnadsutviklingen for siidaandelene og distriktene nærmere.

Siidaandelenes kostnader

Figur 6.5.2 viser siidaandelenes gjennomsnittskostnader målt i faste kroner for perioden 1998-2007. Det fremgår av figuren at siidaandelenes gjennomsnittskostnader var på sitt laveste nivå i sammenligningsperioden i 2000 (123.000 kr), og på sitt høyeste nivå i 2007 (180.000 kr).

Figur 6.5.2 viser for øvrig også at gjennomsnittlig reintall per siidaandel avtok fra 1998 til 2001, men har siden 2001 hatt en jevn økning. Gjennomsnittlig reintall per siidaandel var lavest i 2001 (285 rein), og høyest i 2007 (433 rein).

Figur 6.5.2 Utvikling i siidaandelenes gjennomsnittlige kostnader (søyler) og siidaandelenes gjennomsnittlige reintall (2007-kroner). Det er brudd i serien siidaandelenes kostnader mellom 2002-2003.

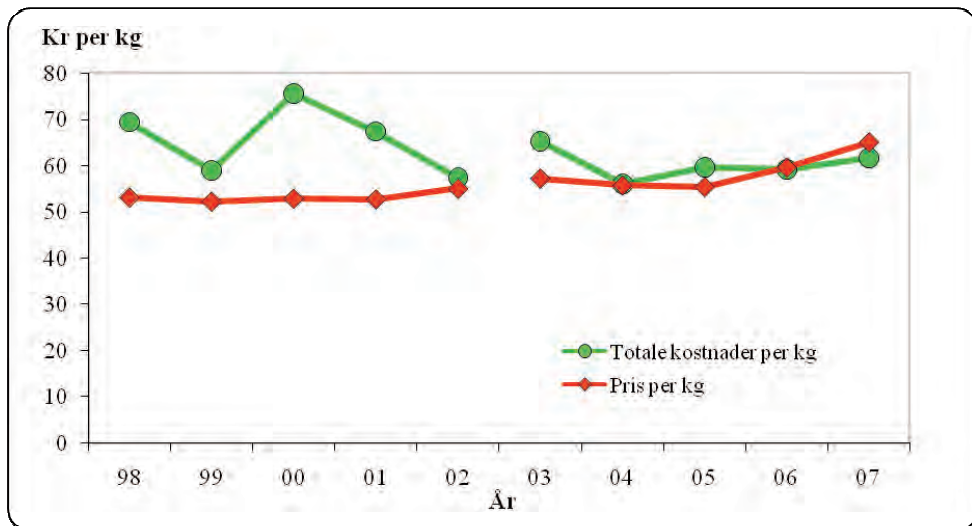
Felleskostnader

Etableringen av distriktstilskuddet var med på å legge grunnlaget for at distriktene kunne opptre som egne økonomiske enheter med blant annet felles investeringer. Ordningen må ses i sammenheng med avtalepartenes ønske om å stimulere til felles ressursbruk innen reinbeitedistriktene. Distriktenes felleskostnader finansieres nå ved ulike statstilskudd, avgifter til distriktskassen betalt av de ulike eierne og diverse felles fond. Det kan ikke påvises noen sikker sammenheng mellom overføringer og kostnadsnivå innenfor den siste tiårsperioden.

Perioden 1998-2007 sett under ett, var felleskostnadene høyest i 2001 etterfulgt av en svak reduksjon. At kostnadene var høyest i begynnelsen av perioden, har i hovedsak sammenheng med byggingen av sperregjerder i Vest-Finnmark.

Totalt kostnader per kg produsert kjøtt

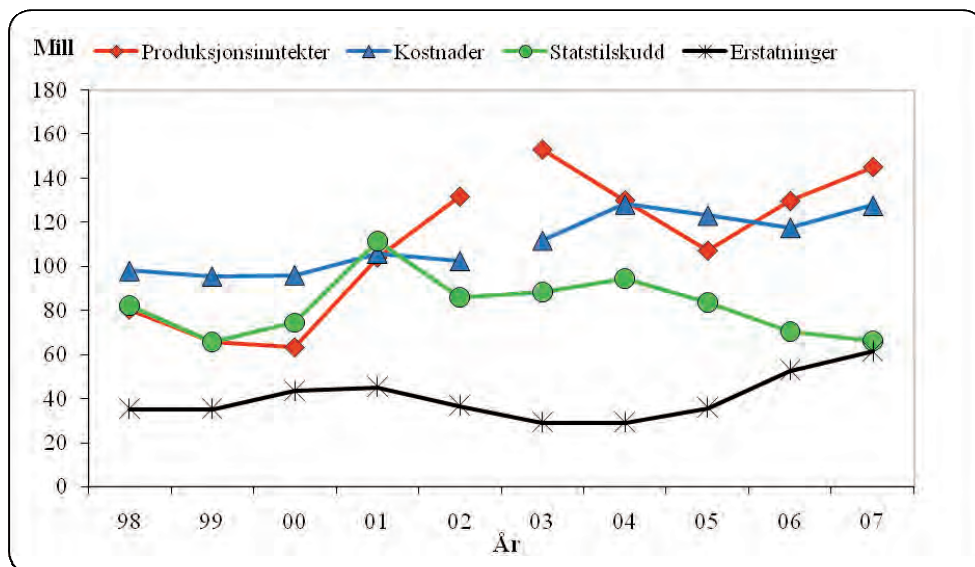
Figur 6.5.3 viser de totale kostnadene per kg produsert reinkjøtt i perioden 1998-2007. Utviklingen er sammenlignet med gjennomsnittsprisen for omsatt slakt. Det går frem av figuren at kostnadene per kg var på samme nivå eller høyere en pris per kilo fram til 2007 hvor prisen per kg produsert kjøtt er høyere enn totale kostnader per kg.

Figur 6.5.3 Totale kostnader per kg produsert kjøtt sammenholdt med pris per kg omsatt kjøtt (2007-kroner)

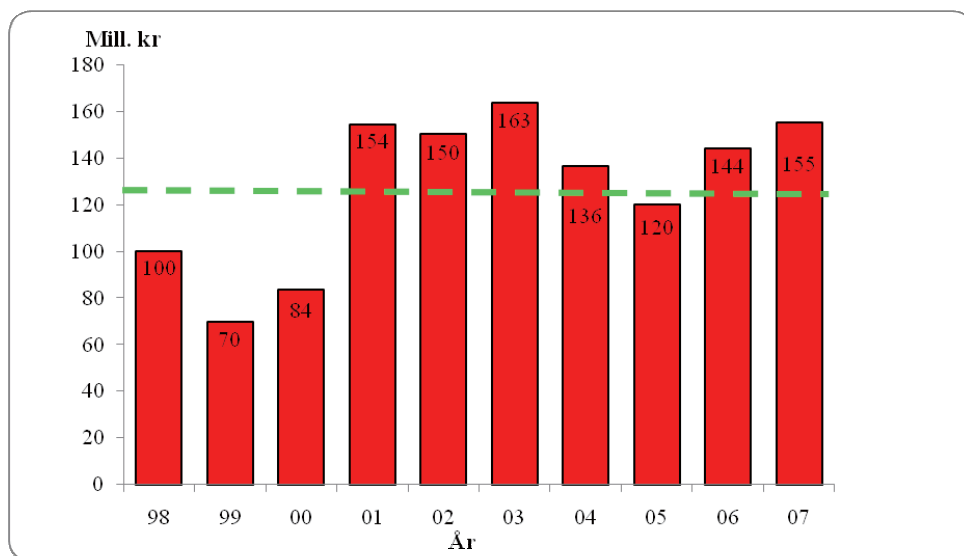
6.6 Vederlag for arbeid og egenkapital

Figurene 6.6.1 og 6.6.2 viser utviklingen for henholdsvis hovedpostene i reindriftens totalregnskap og vederlag for arbeid og egenkapital i perioden 1998-2007.

Figur 6.6.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap (2007-kroner) (Produksjonsinntekter er kjøttinntekter korrigert for endringer i reinhjordverdien)

Det går frem av figur 6.6.1 at statstilskuddene og erstatningene økte i perioden 1998 til 2001, deretter avtar statstilskuddene fra 2001 til 2007, mens erstatningene øker fra 2004 til 2007. Kostnadene har vært forholdsvis stabile i starten av sammenligningsperioden (1998-2002), men med en økning fra 2002 til 2003 som må ses i sammenheng med endringer i næringsoppgavene og i avregningsmåten fra slakteriene (jf. kapittel 3.2), og en ytterligere økning fra 2003 til 2004 som sannsynligvis henger sammen med en økning i slaktekvantum (økte slaktekostnader). Nedgangen fra 2004 til 2006 henger sammen med nedgang i slaktekvantum, økningen fra 2006 til 2007 ansees å ha sammenheng med generell prisøkning, og økningen i slaktevolum. Produksjonsinntektene – dvs. kjøttinntektene korrigert for endringer i reinhjordverdien – er den av postene i figur 6.6.1 som har variert mest. Likevel er hovedtendensen minkende produksjonsinntekter i perioden 1998-2000, sterkt økende produksjonsinntekter i perioden 2000-03, minkende produksjonsinntekter fra 2003 til 2005 og økende fra 2005 til 2007. Det henvises til kapittel 8 for nærmere omtale av utviklingen i totalregnskapets hovedposter i den siste tiårsperioden.

Figur 6.6.2 Utvikling i vederlag for arbeid og egenkapital. (2007-kroner) (Beløp i mill. kr er markert på søylene, og den striplete linjen viser gjennomsnittlig vederlag for arbeid og egenkapital i perioden)

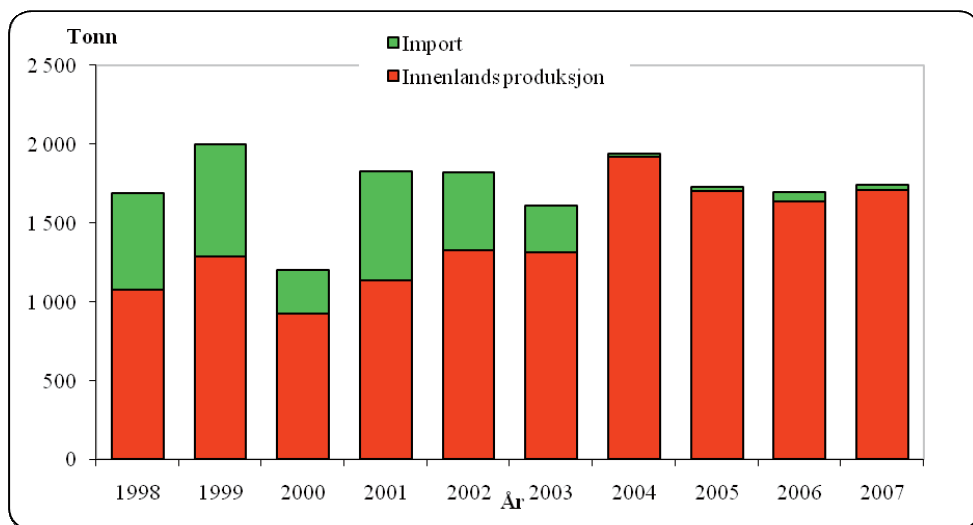
Figur 6.6.2 viser at vederlag for arbeid og egenkapital var på sitt klart høyeste nivå i sammenligningsperioden i 2003, men at også 2001, 2002, 2004 og 2006 ligger godt over gjennomsnittet på 125 mill. 2007-kroner. Det gode resultatet de siste årene i sammenligningsperioden skyldes i hovedsak høye produksjonsinntekter. For 2001 skyldes det høye nivået først og fremst en kombinasjon av høye erstatningsutbetalinger og store statlige overføringer. Økningen fra 2005 til 2006 skyldes i hovedsak høye erstatningsutbetalinger, mens reduksjonen til 2007 anses å skyldes den generelle prisøkningen på driftsmidler.

6.7 Markedsforhold

Produksjon av reinkjøtt utgjør under 1% av den totale produksjonen av rødt kjøtt i Norge. I den siste tiårsperioden er det årlig slaktet mellom 900 og 1.900 tonn norsk rein ved registrerte slakterier. All innenlandsk slaktning av rein, med unntak av slakt til privat forbruk og omsetning, skjer ved registrerte slakterier. I kalenderåret 2007 var det 26 registrerte slakterier som innrapporterte slaktning av norsk rein. Seks slakterier – fire i Finnmark og to i Trøndelag sto for 76 % av slaktingen.

Handel med reinkjøtt

Tidvis har tilgangen til innenlandsk produsert reinkjøtt vært mindre enn etterspørselen etter reinkjøtt i det norske markedet. Dette har til tider medført import av reinsdyrkjøtt. Figur 6.7.1 gir en oversikt over importen av reinkjøtt til det norske markedet de ti siste årene.

Figur 6.7.1 Fordeling mellom innenlandsk produksjon (slakt ved registrerte slakterier) og import i perioden 1998-2007 (tonn)

Tabellene 6.7.1 og 6.7.2 viser oversikter over henholdsvis import og eksport i den siste femårsperioden. Opplysningene er hentet fra Statistisk Sentralbyrås (SSB) statistikk over utenrikshandelen.

Tabell 6.7.1 Import av reinkjøtt de fem siste årene – gjelder all import, det vil si import både til full og redusert tollsats (tonn)

Import (tonn)	2003	2004	2005	2006	2007
Levende rein	20	0	13	7	0
Hele og halve skrotter	261	0	0	41	18
Kjøttstykker med bein	0	0	0	1	0
Utbeinet kjøtt	15	18	14	12	13
Saltet, tørket, røkt etc.	0	0	0	0	0
Totalt	296	18	27	60	31

Det går frem av tabell 6.7.1 at det i hovedsak er hele og halve skrotter som importeres. Importen foregår for det meste fra Finland og Sverige.

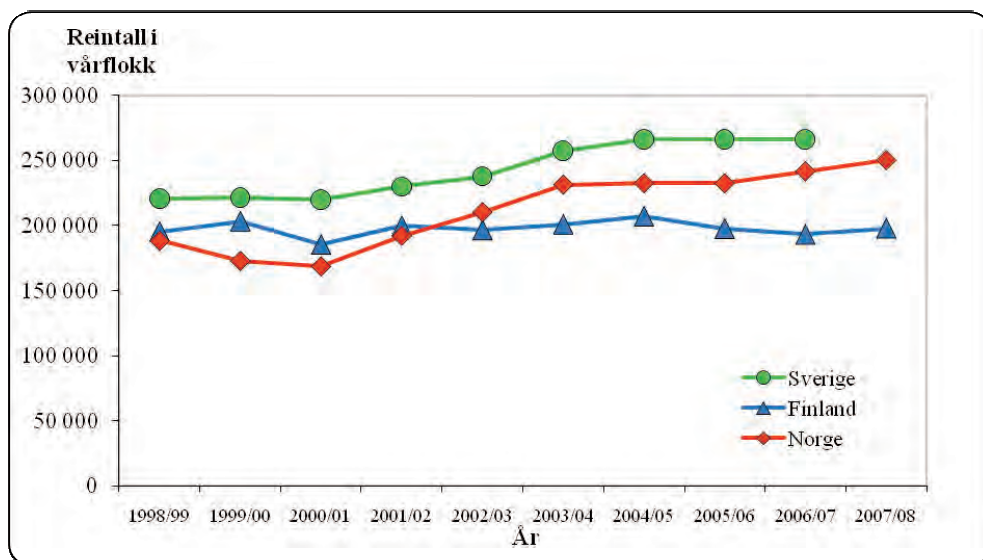
Tabell 6.7.2 Eksport av reinkjøtt de fem siste årene (tonn)

Eksport (tonn)	2003	2004	2005	2006	2007
Levende rein	6	6	38	110	44
Hele og halve skrotter	1	0	0	0	0
Kjøttstykker med bein	0	0	0	0	0
Utbeinet kjøtt	1	23	7	1	1
Saltet, tørket, røkt etc.	2	0	0	0	0
Totalt	10	29	45	112	45

Tabell 6.6.2 viser at det er små kvanta av reinkjøtt som eksporteres. Eksporten går hovedsaklig til land i Europa, men også New Zealand, Filippinene, Qatar, USA, Venezuela og Kina er representert i oversiktene fra SSB.

Markedssituasjonen i Sverige og Finland

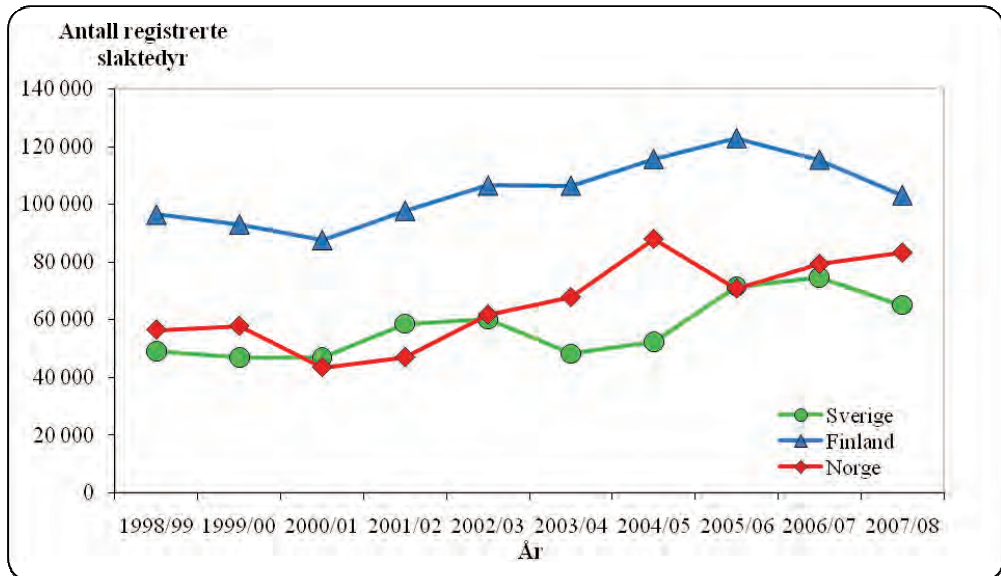
Figurene 6.6.2, 6.6.3 og 6.6.4 gir oversikt over utviklingen av reintall, slaktevolum og pris i våre to naboland den siste tiårsperioden, sammenlignet med tilsvarende tall for Norge. Det påpekes at det kan være forskjeller mellom landene når det gjelder metoder for utarbeidelse av statistikken, som gjør at tallene ikke nødvendigvis er direkte sammenlignbare. Økonomisk utvalg anser likevel at figurene er egnet til å presentere utviklingen innenfor hvert av landene i den siste tiårsperioden, og til å gi en samlet vurdering av tendensene.

Figur 6.7.2 Reintallsutviklingen i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden (ikke oppdatert for Sverige, mangler sluttstatus).

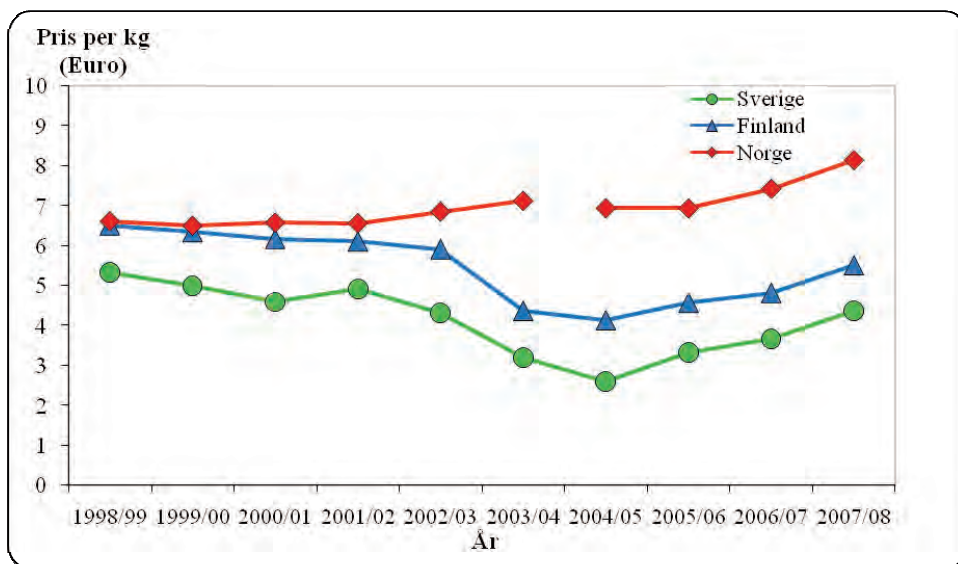
Det fremgår av figur 6.7.2 at utviklingen er relativt lik i Sverige og Norge – med minkende reintall i første del av perioden og økende reintall etter 2000/01. I Finland har reintallet vært relativt stabilt (og under fastsatt øvre nivå) gjennom hele sammenligningsperioden.

Figur 6.7.3 viser at utviklingen når det gjelder totalt antall registrerte slaktedyr er forholdsvis lik i de tre landene, men at antallet gjennom hele sammenligningsperioden er betydelig høyere i Finland enn i de to øvrige landene. Trenden er imidlertid en reduksjon i antall slaktedyr de siste årene for Finland. Det gjøres oppmerksom på at det kan være variasjoner når det gjelder i hvilken grad slakt til privat forbruk og omsetning blir registrert i de tre landene. Dette har blant annet sammenheng med ulikheter i slakteristruktur og tilskuddsordninger. Konsekvensen er at figur 6.7.3 ikke nødvendigvis gir et fullt ut sammenlignbart bilde av utviklingen.

Figur 6.7.3 Totalt antall registrerte slaktedyr i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden

Figur 6.7.4 viser pris til reineier i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden – målt i faste 2007-euro. Det fremgår av figuren at prisene gikk ned i Sverige og Finland fram til sesongen 2004/05, mens den de siste årene har økt jevnt. I Norge har prisene hatt en svak økning fram til sesongen 2003/04, med en svak reduksjon mot slutten av perioden. Prisøkningen og -reduksjonen i Norge må imidlertid ses i sammenheng med endringer når det gjelder avregning fra slakteriene. Det henvises til kapittel 3.2 for nærmere omtale.

Figur 6.7.4 Pris til reineier i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden (pris per kg, 2007-euro)

7. Husholdsinntekter for reindriftsfamilier

7.1 Inntekter utenfor reindriftsnæringen

Mange reindriftsfamilier henter deler av inntekten sin utenfor reindriftsnæringen. Utvalget legger derfor også fram reindriftsfamilienes beregnede totale brutto lønns-, pensjons- og renteinntekter fra andre sektorer, samt deres inntekter fra annen næringsvirksomhet (heretter kalt "sum lønn m.v. utenfor reindriften").

Grunnlag for beregningene av de nevnte inntektspostene er datamateriale fra utvalgsundersøkelsen, som også er utgangspunkt for ulike beregninger i kapittel 4. Utvalgsundersøkelsen tar primært sikte på å gi svar på kostnads- og kapitalforhold i næringen. Sett i forhold til det høye antall regnskaper som ligger til grunn, anser Økonomisk utvalg materialet som velegnet også til dette formålet.

I beregningene er det skilt mellom siidaandelsinnehaverens og ektefellens inntekt. Samboere med felles barn og/eller felles formuesforhold er her regnet som ektefeller.

Sum inntekter for siidaandelsinnehavere og ektefeller er korrigeret i forhold til antall mottatte regnskap, og i forhold til antall innehavere/ektefeller i utvalget. Gjennomsnittsinntektene er beregnet på grunnlag av antall leverte selvangivelser i utvalget innenfor hvert reinbeiteområde, mens totaltallene er beregnet i forhold til totalt antall siidaandeler i hvert enkelt reinbeiteområde.

Lønnsinntekter er som hovedregel korrigeret for *arbeidsinntekter* ført under kapittel 4.1 (jf. tabell 4.1.11). I tabell 7.1.2 er imidlertid ikke lønnsinntektene korrigeret for arbeidsinntekter. Årsaken til dette er at bakgrunns materialet ikke gir grunnlag for å fordele arbeidsinntektene etter siidaandelsinnehaverens sivile status (gift/samboende eller ugift).

Tabell 7.1.1 Sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2007, 2006 og 2005 (1.000 kr)

Reinbeite- område	Gjennomsnitt per enhet i 2007			Totalt		
	Innehaver	Ektefelle	Samlet	2007	2006	2005
Polmak/Varanger	120	166	286	12 568	12 272	11 428
Karasjok	90	129	218	30 128	27 655	26 267
Øst-Finnmark	100	141	241	42 696	39 926	37 694
Vest-Finnmark	71	99	170	36 712	32 355	35 879
Troms	119	133	252	11 591	9 159	8 520
Nordland	89	91	180	7 903	6 799	5 962
Nord-Trøndelag	46	124	170	6 461	6 340	7 113
Sør-Tr.lag/Hedmark	69	152	221	6 642	4 816	5 824
Totalt	85	123	208	112 004	99 396	100 993

Tabell 7.1.1 viser at sum lønn m.v. utenfor reindriften utgjør 112,0 mill. kr i 2007 (99,4 mill. kr i 2006). Dette er betydelige beløp sett i forhold til kjøttinntektene i reindriftsnæringen

(135,1 mill. kr). Sum lønn m.v. utenfor reindriften er fordelt med 46,3 mill. kr for siidaandelsinnehavere og 65,8 mill. kr for ektefeller. Sum lønn m.v. utenfor reindriften økte fra 2006 til 2007 i samtlige reinbeiteområder. Polmak/Varanger og Troms skiller seg ut med høyest gjennomsnittlig sum lønn m.v. utenfor næring for innehaver, mens Polmak/Varanger og Sør-Trøndelag/Hedmark har høyest sum lønn m.v. utenfor reindriften for ektefeller. Gjennomsnittlig sum lønn m.v. per siidaandel varierer fra 170.000 kr i Vest-Finnmark og Nord-Trøndelag til 286.000 kr i Polmak/Varanger.

Tabell 7.1.2 viser en oversikt over gjennomsnittlig sum lønn m.v. utenfor reindriften for innehaver, ektefelle og samlet for siidaandelen for de av innehaverne som har ektefeller, samt for innehavere som ikke har ektefeller.

Tabell 7.1.2 Sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2007 for siidaandelsinnehavere med ektefeller og siidaandelsinnehavere uten ektefeller (1.000 kr)

Reinbeite- Område	Gjennomsnitt per siidaandel			
	Med ektefeller			Uten Ektefeller
	Innehaver	Ektefelle	Samlet	Innehaver
Polmak/Varanger	153	274	427	76
Karasjok	136	277	413	57
Øst-Finnmark	143	276	419	62
Vest-Finnmark	91	210	301	64
Troms	138	279	416	103
Nordland	54	178	233	126
Nord-Trøndelag	41	183	223	70
Sør-Tr.lag/Hedmark	92	203	295	2
Totalt 2007	102	236	338	73
Totalt 2006	96	217	313	63

Det går frem av tabell 7.1.2 at ektefellene står for den klart største andelen av inntektene som hentes utenfor næringen, og at innehavere med ektefeller i gjennomsnitt henter mer av inntektene sine utenfor reindriften enn innehavere uten ektefeller. Tabellen viser for øvrig at gjennomsnittlige inntekter utenfor reindriften har økt fra 2006 til 2007 både for gifte/samboende innehavere, for ektefeller og for enslige innehavere.

Tabell 7.1.3 Gj.sn sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2007 (1.000 kr per siidaandel)

Reinbeite- Område	Lønn	Pensjoner	Andre næringsinntekter	Renter	Totalt
Polmak/Varanger	209	33	19	24	286
Karasjok	167	38	10	3	218
Øst-Finnmark	181	37	13	10	241
Vest-Finnmark	136	23	6	5	170
Troms	182	41	23	5	252
Nordland	158	15	2	5	180
Nord-Trøndelag	137	19	11	3	170
Sør-Tr./Hedmark	202	8	7	4	221
Totalt	163	28	10	7	208
Fordeling i prosent	78	14	5	3	100

Tabell 7.1.3 viser at lønn er den største inntektskilden utenfor næringen (78 %). Deretter følger pensjoner (14 %), andre næringsinntekter (5 %) og renter (3 %). Gjennomsnittlig lønnsinntekt utenfor reindriftsnæringen utgjør 163.000 kr per siidaandel i samisk reindrift i 2007 (2006: 143.000 kr).

Siidaandelsinnehavers samlede inntekt utenom næring er fordelt med 67 % på lønn, 19 % på pensjoner, 8 % på andre næringsinntekter og 5 % på renteinntekter. Den tilsvarende fordelingen for ektefeller er 86 %, 10 %, 3 % og 2 %. Det er altså en større andel lønnsinntekter blant ektefeller enn blant innehavere.

Tabell 7.1.4 viser en oversikt over fordelingen av kvinnelige og mannlige siidaandelsinnehavere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften. Tabell 7.1.5 viser tilsvarende data for ektefeller. Det gjøres oppmerksom på at pensjoner og renter ikke er medregnet i tabellene 7.1.4 og 7.1.5.

Tabell 7.1.4 Andel kvinnelige og mannlige siidaandelsinnehavere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2007 (prosent)

Reinbeite- Område			Inntekt < 150.000		Inntekt >150.000	
	Kvinner ¹⁾	Menn ¹⁾	Kvinner ²⁾	Menn ²⁾	Kvinner ²⁾	Menn ²⁾
Polmak/Varanger	88	74	29	88	71	12
Karasjok	95	66	50	86	50	14
Øst-Finnmark	93	69	44	87	56	13
Vest-Finnmark	92	72	82	81	18	19
Troms	80	88	38	70	63	30
Nordland	80	68	50	72	50	28
Nord-Trøndelag	67	50	50	100	50	0
Sør-Tr./Hedmark	60	63	67	83	33	17
Totalt 2007	85	70	53	82	47	18
Totalt 2006	73	67	51	86	49	14

1) Andel kvinnelige/mannlige siidaandelsinnehavere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i prosent av totalt antall kvinnelige/mannlige siidaandelsinnehavere i utvalget.

2) Andel kvinnelige/mannlige siidaandelsinnehavere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften på henholdsvis under og over 150.000 kr.

Tabell 7.1.4 viser at 85 % av de kvinnelige og 70 % av de mannlige siidaandelsinnehaverne har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2007. Videre viser tabellen at 53 % av de kvinnelige siidaandelsinnehaverne som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften, tjener under 150.000 kr. Mens det er en relativt lik fordeling av kvinnelige innehavere som tjener henholdsvis under og over 150.000 kr, tjener majoriteten (82 %) av de mannlige siidaandelsinnehaverne som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften under 150.000 kr.

Tabell 7.1.5 Andel kvinnelige og mannlige *ektefeller* som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2007 (prosent)

Reinbeite- Område			Inntekt < 150.000		Inntekt >150.000	
	Kvinner ¹⁾	Menn ¹⁾	Kvinner ²⁾	Menn ²⁾	Kvinner ²⁾	Menn ²⁾
Polmak/Varanger	89	80	12	56	88	25
Karasjok	75	90	14	56	86	44
Øst-Finnmark	81	87	13	62	87	38
Vest-Finnmark	85	33	32	100	68	0
Troms	73	67	9	0	91	100
Nordland	94	100	20	67	80	33
Nord-Trøndelag	100	0	33	0	67	0
Sør-Tr./Hedmark	100	67	40	100	60	0
Totalt 2007	85	78	23	62	77	38
Totalt 2006	91	68	30	59	70	41

- 1) Andel kvinnelige/mannlige ektefeller som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i prosent av totalt antall kvinnelige/mannlige ektefeller i utvalget.
- 2) Andel kvinnelige/mannlige ektefeller som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften på henholdsvis under og over 150.000 kr.

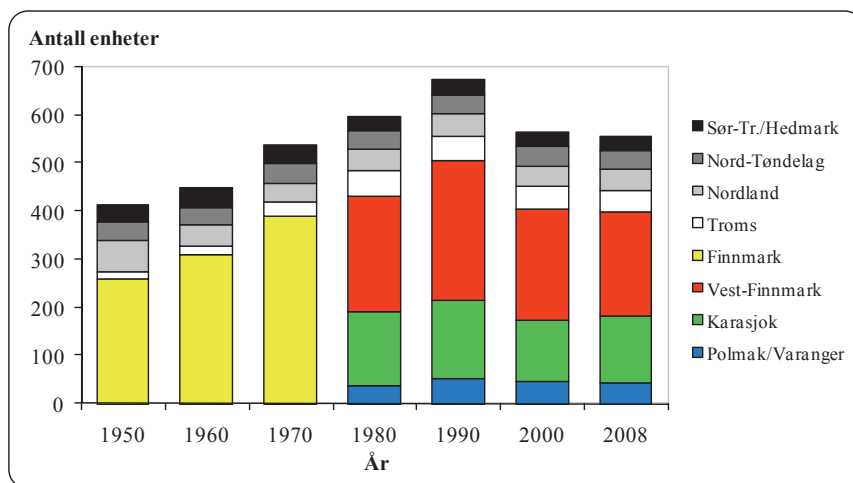
Det går frem av tabell 7.1.5 at 85 % av de kvinnelige, og 78 % av de mannlige ektefellene har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2007. Av kvinnene er det 77 % som tjener over 150.000 kr og 23 % som tjener under 150.000 kr. Tilsvarende tall for de mannlige ektefellene er henholdsvis 38 % og 62 %. På bakgrunn av tabell 7.1.5 kan en derfor trekke den konklusjonen at ektefellers inntekter utenfor reindriftsnæringen er av stor betydning for siidaandelenes økonomi. Dette gjelder i særlig grad bidraget fra kvinnelige ektefeller, ettersom det er en relativt høy andel av kvinnelige ektefeller som har til dels betydelige lønnsinntekter. Utvalget påpeker at disse inntektene også inneholder næringsinntekter fra duodji når inntekten overstiger 50.000 kr og det leveres egen næringsoppgave. Da det er vanskelig å skille ut disse, blir de i dette tilfellet regnet som næringsinntekt utenfor reindriften, selv om det i realiteten er inntekt innenfor reindriften.

7.2 Strukturutvikling og sysselsetting

Strukturutvikling

Før reindriftsloven av 1978 trådte i kraft, ble begrepet familieenhet anvendt som enhet både i næringsstatistikken (eksempelvis antall rein per familieenhet) og i forvaltningen forøvrig. Dette var imidlertid ikke noe entydig begrep, og definisjonen på familieenhet varierte både over tid og fra reinbeiteområde til reinbeiteområde. Tallmaterialet gir derfor ikke noen presis beskrivelse av befolknings- og sysselsettingsnivået i næringen. Da reindriftsloven trådte i kraft i 1979, ble driftsenhet innført som grunnenhet. Heller ikke dette begrepet var entydig. Dette illustrerte den kritiske gjennomgangen som ble foretatt i 1980-årene av de som ikke hadde driftsenhet. En del av økningen i antall driftsenheter i 1980-årene kan føres tilbake til denne gjennomgangen, men hoveddelen av økningen i antall driftsenheter har sannsynligvis foregått over et lengre tidsrom.

Fram til 1990 inneholder figuren også de som beholdt sin driftsenhet selv om de hadde sluttet med reindrift. Fra 2000 er enheter med null rein fjernet fra oversikten. Den langsiktige utviklingen i antall enheter fra 1950 til 2008 er vist i figur 7.2.1. Selv om tallmaterialet har sine svakheter, gir det et visst uttrykk for endring i antall enheter. Siden begrepet siidaandel erstattet begrepet driftsenhet som grunnenhet da den nye reindriftsloven trådte i kraft i 2007, er dette begrepet brukt når det gjelder tall fra og med 2007.

Figur 7.2.1 Antall enheter i samisk reindrift i perioden 1950-2008 (familieenheter/driftsenheter/siidaandeler).

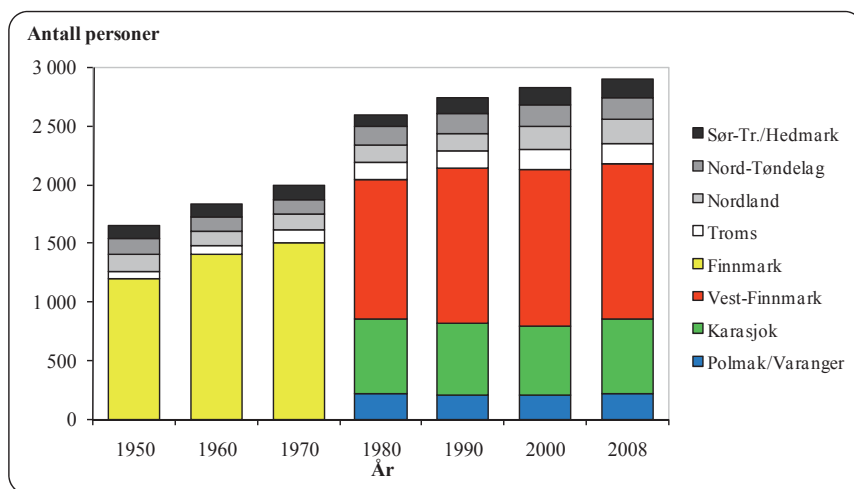
I Finnmark økte antallet enheter med 245 fra 1950 til 1990. Omlag 70 % av denne økningen fant sted før reindriftsloven av 1978 trådte i kraft (170 familieenheter). Fra 1980 til 1990 økte antall enheter i Finnmark med 73. Selv om det var et uttrykt ønske om å begrense tilgangen av nye enheter på grunn av ressursituasjonen, hadde en så sent som i perioden 1985 til 1988 en økning på 44 enheter i Finnmark. Det meste av denne økningen var imidlertid en offisiell godkjenning av enheter som i realiteten allerede var etablert i Vest-Finnmark.

Figur 7.2.1 viser at det relativt sett var en sterkere vekst i antall enheter i Troms enn i Finnmark i perioden fra 1950 til 1990. Økningen må ses i sammenheng med overføringen av

distrikter fra Nordland fylke til Troms reinbeiteområde (gjelder distrikter som ligger nord for Vestfjorden).

I tillegg til de refererte tallene var det i 1980-årene et betydelig antall reineiere som ønsket, men ikke fikk registrert egne enheter. En del av disse drev likevel reindrift, for eksempel i foreldrenes siidaandel.

Det usikre bakgrunnsmateriale gjør at det ikke er mulig å trekke detaljerte konklusjoner ut fra figur 7.2.1. Tallene viser imidlertid at det i perioden fra 1970 til 1990 var en betydelig økning i antall enheter med utkomme fra reindriften. Tendensen til vekst bekreftes også av tallmaterialet for antall personer tilknyttet næringen (jf. figur 7.2.2). I perioden fra 1990 til 1997 var det en til dels sterk nedgang i antall enheter, mens antall personer knyttet til næringen holdt seg på et stabilt høyt nivå. Nedgangen i antall enheter frem til 1997 kom særlig i Finnmark – som følge av Omstillingsprogrammet. Etter 1997 økte antallet driftsenheter, i hovedsak som følge av at enheter som hadde vært på omstilling kom tilbake til næringen. Selv om antall enheter nå er under nivået fra 1979, da reindriftsloven trådte i kraft, ligger antall personer i næringen langt over nivået fra den tiden.

Figur 7.2.2 Antall personer i samisk reindrift i perioden 1950-2008.

Tallmaterialet for antall personer i reindriften har også sine svakheter. Dette skyldes blant annet at det over tid har vært ulike oppfatninger av hvor stor grad av tilknytning til reindriften som kreves for å bli registrert i oversiktene. En annen forklaringsfaktor i denne sammenheng er at statusen ved å stå oppført i Melding om reindrift har variert over tid, på grunn av endringer i virkemidlene. Usikkerheten når det gjelder antall personer er imidlertid mindre enn usikkerheten når det gjelder antall enheter (gjelder spesielt eldre data). Slik forholdene er i dag, er tallmaterialet basert på oversikter fra den enkelte siidaandel/reinbeitedistrikt. Opplysningene omfatter i hovedsak personer som etter reindriftsloven § 9 har rein i en siidaandel, uavhengig av om reindriften er hovedvirksomheten eller ikke. Dette gjelder i første rekke siidaandelsinnehaver, ektefellen og deres barn. Siidaandelen kan også omfatte rein som tilhører andre, forutsatt at disse oppfyller vilkårene i reindriftsloven § 9. Som hovedregel kan ingen enkeltperson eie rein i mer enn en siidaandel.

Tabell 7.2.1 viser utviklingen i antall personer per familieenhet/driftsenhet/siidaandel i de ulike reinbeiteområdene fra 1950 til 2008.

Tabell 7.2.1 Antall personer per enhet (siidaandel/familieenhet)

Reinbeiteområde	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2008
Polmak/Varanger	-	-	-	5,8	3,9	4,4	5,0
Karasjok	-	-	-	4,1	3,7	4,5	4,9
Vest-Finnmark	-	-	-	4,9	4,6	5,9	6,1
Finnmark	4,6	4,5	3,8	4,7	4,2	5,3	5,6
Troms	3,9	4,2	3,5	2,8	2,9	3,6	3,7
Nordland	2,2	2,9	3,5	3,4	3,1	4,5	5,1
Nord-Tøndelag	3,6	3,4	3,2	4,2	4,4	4,6	4,8
Sør-Tr./Hedmark	3,2	2,7	3,1	3,3	3,8	4,8	5,1
Totalt samisk reindrift	4,0	4,1	4,0	4,3	4,0	5,0	5,3

Det fremgår av tabell 7.2.1 at gjennomsnittlig antall personer per siidaandel i samisk reindrift har økt fra 4 personer i 1950 til 5,3 personer i 2008. Dette er en svak økning siden 2006, alle områder øker. Finnmark har gjennom hele perioden hatt gjennomsnittlig flest antall personer per enhet.

Syssetting

Metode for beregning av arbeidsforbruk i samisk reindrift bygger på en utvalgsundersøkelse basert på registrerte arbeidsregnskap fra 1987 til 1989. På bakgrunn av dette materialet ble det utarbeidet modeller for beregning av årsverk i reindrifsnæringen. Ved beregning av antall årsverk tas det hensyn til antall siidaandeler, reintall, utøvers alder, driftsforhold, antall enheter i sommer- og vintersiida og tilgangen på familiearbeidskraft. Utvalget ønsker et datagrunnlag som er mer i tråd med dagens arbeidssituasjon i reindriften, og som i sterkere grad synliggjør kvinnes arbeidsinnsats.

Reindriften er på mange måter en livsform, noe som også setter sitt preg på det arbeidet som utføres. Ved føring av arbeidsregnskapene ble det ikke tatt hensyn til i hvilken grad arbeidet var nødvendig. Det er heller ikke tatt hensyn til hvordan omfanget av arbeid i andre næringer påvirker arbeidsinnsatsen i reindriften.

Arbeidsforbruket i tamreinlagene beregnes i forhold til et fast antall rein per årsverk.

Det beregnede arbeidsforbruket for 2008 er spesifisert i tabell 7.2.3. Ved beregningene er det lagt til grunn at ett årsverk utgjør 1.800 timer.

Tabell 7.2.3 Beregnet arbeidsforbruk i 2008

Reinbeite- område	Timer per enhet	Årsverk per enhet	Årsverk totalt	Rein per årsverk
Polmak/Varanger	3 003	1,67	72	374
Karasjok	3 580	1,99	271	231
Øst-Finnmark ¹⁾	3 423	1,90	343	257
Vest-Finnmark	3 476	1,93	417	234
Troms	2 770	1,54	69	162
Nordland	2 855	1,59	70	211
Nord-Trøndelag	2 536	1,41	54	234
Sør-Tr./Hedmark	2 409	1,34	40	338
Tamreinlag			33	
Totalt			1 026	

Tabell 7.2.3 viser store variasjoner i beregnet arbeidsforbruk mellom reinbeiteområdene. Målt i timer og årsverk per enhet, har Sør-Trøndelag/Hedmark det laveste arbeidsforbruket (2.409 timer og 1,34 årsverk) og Karasjok det høyeste (henholdsvis 3.580 timer og 1,99 årsverk).

Beregnet antall årsverk i samisk reindrift gir et gjennomsnitt på 1,8 årsverk per siidaandel.

Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) den siste femårsperioden er vist i tabell 7.2.4.

Tabell 7.2.4 Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) i perioden 2004-08

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2007	2008
Polmak/Varanger	70	69	70	71	72
Karasjok	264	266	267	270	271
Øst-Finnmark	334	336	337	341	343
Vest-Finnmark	451	428	410	413	417
Troms	75	76	70	71	69
Nordland	68	68	69	69	70
Nord-Trøndelag	52	52	51	53	54
Sør-Tr.lag/Hedmark	40	40	41	40	40
Tamreinlag	33	33	33	33	33
Totalt ant. Årsverk	1.054	1.033	1.011	1.021	1.026

Tabell 7.2.4 viser en reduksjon i antall årsverk fra 1.054 i 2004 til 1.033 i 2005 (-21 årsverk), og en påfølgende reduksjon i antall årsverk fra 1.033 til 1.011 i 2006 (-22 årsverk), etter dette er det igjen beregnet en liten økning fram til 2008 med 1.026 årsverk. Reduksjonen i antall årsverk fra 2004 til 2006 ansees i hovedsak å ha sammenheng med reduksjonen i reintall og antall siidaandeler i forbindelse med reintallstilpasningen i Vest-Finnmark.

Utviklingen i antall siidaandeler de ti siste årene er vist i tabell 7.2.5. Det fremgår av tabellen at det totale antallet siidaandeler økte fra 552 i 1997 til 589 i 2001 (+37 enheter). Fra 2002 til 2008 reduseres antallet enheter til 553 (-36 enheter). Økningen i antall enheter i perioden 1997-2002 har i hovedsak sammenheng med at 52 av de 100 driftsenhetene i Finnmark som

gikk ut i omstilling i perioden 1993-97 har gjenopptatt driften, hvorav 48 er registrert med rein i utgående beholdning. Reduksjonen i antall enheter etter 2002 kan først og fremst forklares ved at til sammen 53 enheter er innløst i perioden 1999 til 2008. Grunnen til at antall årsverk øker til tross for reduksjon i antall siidaandeler anses å henge sammen med økt reintall.

Tabell 7.2.5 Antall siidaandeler i samisk reindrift de ti siste årene

Reinbeiteområde	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Polmak/Varanger	44	45	45	45	43	44	43	43	44	43
Karasjok	132	130	138	138	139	140	139	138	138	137
Øst-Finnmark	176	175	183	183	182	184	182	181	182	180
Vest-Finnmark	222	230	242	243	241	240	227	217	216	216
Troms	49	48	50	50	50	50	50	46	46	45
Nordland	43	43	44	44	43	43	43	44	44	44
Nord-Trøndelag	38	39	40	39	37	37	37	36	38	38
Sør-Tr.lag/Hedmark	31	31	30	30	30	30	30	30	30	30
Totalt samisk reindrift	559	566	589	589	583	584	569	554	556	553

1) Tabellen viser antall aktive enheter.

Tabell 7.2.6 viser utviklingen i antall personer i aktive enheter den siste tiårsperioden. Det fremgår av tabellen at antallet personer var lavest i 2002 og høyest i 2007.

Tabell 7.2.6 Antall personer i aktive enheter i samisk reindrift de ti siste årene

Reinbeiteområde	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Polmak/Varanger	214	200	193	201	203	204	215	215	211	217
Karasjok	576	587	556	560	584	600	646	650	644	666
Øst-Finnmark	790	787	749	761	787	804	861	865	855	883
Vest-Finnmark	1.354	1.342	1.310	1.283	1.323	1.279	1.297	1.292	1.318	1.322
Troms	182	171	183	148	154	160	160	154	167	168
Nordland	183	194	199	200	202	201	215	223	217	226
Nord-Trøndelag	181	178	181	172	180	180	175	185	185	183
Sør-Tr./Hedmark	144	150	150	147	148	152	151	152	154	154
Totalt samisk reindrift	2.834	2.822	2.772	2.711	2.794	2.776	2.859	2.871	2.896	2.936

Likestilling i reindriften

Tabell 7.2.7 viser antall aktive siidaandeler som har kvinnelig innehaver, fordelt etter siidaandelens reintall og siidaandelsinnehaverens alder. Tabell 7.2.8 viser en tilsvarende oversikt over antall siidaandeler som har mannlig innehaver, mens tabell 7.2.9 viser en oversikt over antall felles siidaandelsinnehavere. Beregningene er basert på data fra Melding om reindrift for driftsåret 2007/08. Reintall er hentet fra Melding om reindrift post 1.3.4 Reintall ved driftsårets slutt.

Tabell 7.2.7 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2008 med kvinner som innehavere, fordelt etter siidaandelsinnehaverens alder og siidaandelens reintall

Reinbeite- Område	Antall enheter	Alder			Reintall			
		< 30	31-50	> 50	<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	7	1	4	2	0	1	5	1
Karasjok	23	1	17	5	5	6	11	1
Øst-Finnmark	30	2	21	7	5	7	16	2
Vest-Finnmark	17	3	6	8	2	3	12	0
Troms	7	0	3	4	2	1	4	0
Nordland	5	1	3	2	0	3	2	0
Nord-Trøndelag	5	0	3	2	1	1	3	0
Sør-Tr./Hedmark	6	0	5	1	0	0	6	0
Totalt	70	6	41	24	10	15	43	2

Det fremgår av tabell 7.2.7 at det i 2008 er til sammen 70 kvinnelige siidaandelsinnehavere. Dette utgjør 13% av det totale antallet siidaandelsinnehavere (553). Majoriteten av de kvinnelige innehaverne er mellom 31 og 50 år, og de er ledere for siidaandeler med mellom 251 og 600 rein. Siidaandeler med mer enn 600 rein har økt med 1 andel siden 2006.

Tabell 7.2.8 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2008 med menn som innehavere, fordelt etter siidaandelsinnehaverens alder og siidaandelens reintall

Reinbeite- Område	Antall Enheter	Alder			Reintall			
		< 30	31-50	> 50	<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	27	2	12	13	1	3	14	9
Karasjok	85	11	49	25	9	8	65	3
Øst-Finnmark	112	13	61	38	10	11	79	12
Vest-Finnmark	111	24	64	23	14	20	70	7
Troms	25	3	11	11	2	9	14	0
Nordland	30	3	15	12	4	4	22	0
Nord-Trøndelag	23	1	13	9	0	4	19	0
Sør-Tr./Hedmark	18	2	12	4	0	0	18	0
Totalt	319	46	176	97	30	48	222	19

Tabell 7.2.8 viser at det i 2008 er 319 mannlige siidaandelsinnehavere. Dette utgjør 57,7 % av det totale antallet innehavere. I likhet med de kvinnelige siidaandelsinnehaverne, er også hoveddelen av de mannlige innehaverne mellom 31 og 50 år, og de er ledere for siidaandeler med mellom 251 og 600 rein. Siidaandeler med mer enn 600 rein har for øvrig gått ned med 6 andeler siden 2006.

Tabell 7.2.9 Antall felles siidaandeler i samisk reindrift i 2008, fordelt etter siidaandelens reintall

Reinbeite- Område	Antall enheter	Reintall			
		<100	101-250	251-600	> 600
Polmak/Varanger	9	0	0	5	4
Karasjok	29	2	1	19	7
Øst-Finnmark	38	2	1	24	11
Vest-Finnmark	88	2	10	60	16
Troms	13	2	2	9	0
Nordland	9	0	1	8	0
Nord-Trøndelag	10	0	2	8	0
Sør-Tr./Hedmark	6	0	0	6	0
Totalt	164	6	16	115	27

Tabell 7.2.9 viser at det i 2008 er 164 felles siidaandelsinnehavere. Dette utgjør 30 % av det totale antallet innehavere. Hoveddelen av innehaverne er ledere for siidaandeler med mellom 251 og 600 rein. Siidaandeler med mer enn 600 rein har økt med 1 andel siden 2006.

Tabell 7.2.10 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2008, etter reineierens kjønn (prosent)

Reinbeite- Område	Fordeling reintall (%)	
	Kvinner	Menn
Polmak/Varanger	20	80
Karasjok	24	76
Øst-Finnmark	23	77
Vest-Finnmark	27	73
Troms	25	75
Nordland	19	81
Nord-Tr.lag	21	79
Sør-Tr./Hedmark	21	79
Totalt	24	76

Tabell 7.2.10 viser at 24 % av reintallet i 2008 står oppført med kvinner som eiere.

Tabell 7.2.11 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2008, etter reineierens medlemstype (prosent)

Reinbeite- Område	Fordeling reintall prosent		
	Innehaver	Ektef./sambo.	Andre
Polmak/Varanger	69	8	23
Karasjok	69	5	26
Øst-Finnmark	69	6	25
Vest-Finnmark	58	10	32
Troms	75	6	19
Nordland	72	9	19
Nord-Trøndelag	82	2	16
Sør-Tr./Hedmark	74	6	20
Totalt	66	7	27

Tabell 7.2.11 viser at siidaandelsinnehavere står oppført som eiere av 66 % av reingtallet i 2008, mens ektefeller/samboere og andre eier henholdsvis 7 % og 27 % av reingtallet.

De senere år har det vært en svært restriktiv linje når det gjelder nyetablering av siidaandeler. Dette innebærer at unge utøvere i liten grad har fått etablere egne enheter. I stedet velger mange å drive reindrift innenfor den siidaandelen de tilhører. Tabell 7.2.12 viser totalt antall siidaandelsmedlemmer i aldersgruppen 15 til 35 år, fordelt etter kjønn og reinbeiteområde.

Tabell 7.2.12 Siidaandelsmedlemmer i 2008 i aldersgruppen 15-35 år, fordelt etter kjønn

Reinbeiteområde	Kvinner	Menn	Totalt
Polmak/Varanger	32	42	74
Karasjok	89	95	184
Øst-Finnmark	121	137	258
Vest-Finnmark	250	240	490
Troms	26	42	68
Nordland	39	35	74
Nord-Trøndelag	39	26	65
Sør-Tr./Hedmark	23	22	45
Totalt	498	502	1000
Prosent	50%	50%	

Tabell 7.2.12 viser at det i 2008 er totalt 1.000 registrerte siidaandelsmedlemmer i aldersgruppen 15 til 35 år, hvorav 50% er kvinner og 50% er menn. Dette utgjør 32% av det totale antallet siidaandelsmedlemmer.

8. Vurderinger av materialet

8.1 Vurderinger av situasjonen i de ulike reinbeiteområdene og sonene

Økonomisk utvalg ser det som sin hovedoppgave å peke på hovedtrekk i reindriftens økonomiske utvikling i forhold til mål og virkemidler for næringen. Primært er det en oppgave å legge frem regnskap for siste år, og prognose for utviklingen det påfølgende året. Utvalget peker også på mer generelle og langsiktige utviklingstrekk som antas å ha betydning for partenes utforming av reindriftspolitikken.

Forskjellene innenfor de enkelte reinbeiteområdene kan ofte være større enn mellom reinbeiteområdene. Likevel er det slik at den økonomiske utviklingen varierer mellom områdene, og at det er klare regionale forskjeller. Utvalget vil derfor gi en særskilt oversikt over utviklingen i hvert enkelt reinbeiteområde.

Hovedfokus for fremstillingen i dette kapitlet er utviklingen for følgende poster:

- Kjøttinntekter (ikke korrigert for endringer i reinhjordverdien)
- Kostnader
- Statstilskudd
- Erstatninger

Kjøttinntektene omfatter slakt ved slakterier og beregnet privat forbruk og omsetning. Fra og med 1997 er 20 dyr per siidaandel og 50 dyr totalt for tamreinlagene grunnlag for beregning av privat forbruk og omsetning.

Kostnadene omfatter siidaandel kostnader, felleskostnader og kostnader i tamreinlag. Som følge av endringer i næringsoppgavene og i slakterienes avregningssystem, er ikke kostnadene fra 2003 og utover direkte sammenlignbare med kostnadene for tidligere år.

Med bakgrunn at de fleste slakteriene fra og med driftsåret 2002/2003 har rapportert bruttopriser, er det i figurene merket ett brudd i linjen mellom 2002 og 2003.

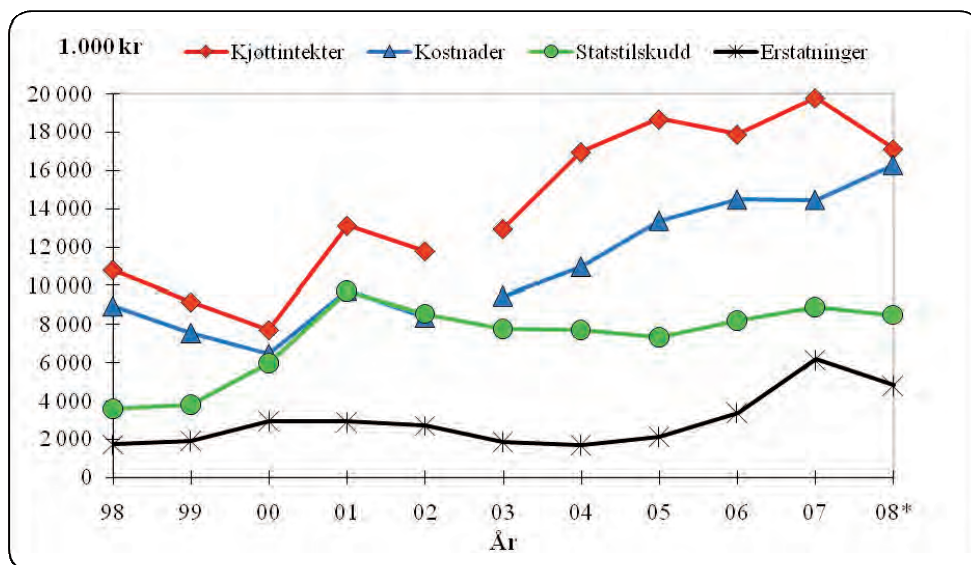
Statstilskuddene omfatter ordinære tilskudd, andre tilskudd, tiltak mot radioaktivitet, tilskudd til næringskombinasjoner. Innløsning av siidaandel er inkludert fra og med 2000, Verdiskapningsprogrammet fra og med 2001, og konfliktdempende tiltak i forhold til rovvilt fra og med 2007.

Erstatninger omfatter erstatninger for tap av rein og erstatninger for arealinngrep. I erstatninger for tap av rein inngår rovvilterstatninger, erstatninger for rein drept av tog og eventuelt erstatninger over reindriftsavtalen for uvanlig store tap. Fra og med 1999 inngår også beregnede erstatninger fra forsikringsselskapene for rein drept av bil.

Det gjøres oppmerksom på at det er brukt ulik skalering på y-aksen i figurene i kapittel 8.1, og at budsjetall på områdenivå er innarbeidet i figurene. Sistnevnte ble gjort for første gang i

fjorårets publikasjon. Det understrekes at den områdevisse fordelingen av budsjettallene er usikker.

Polmak/Varanger

Figur 8.1.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Polmak/Varanger i perioden 1998-2008 (*Budsjettall for 2008) (2007-kroner)

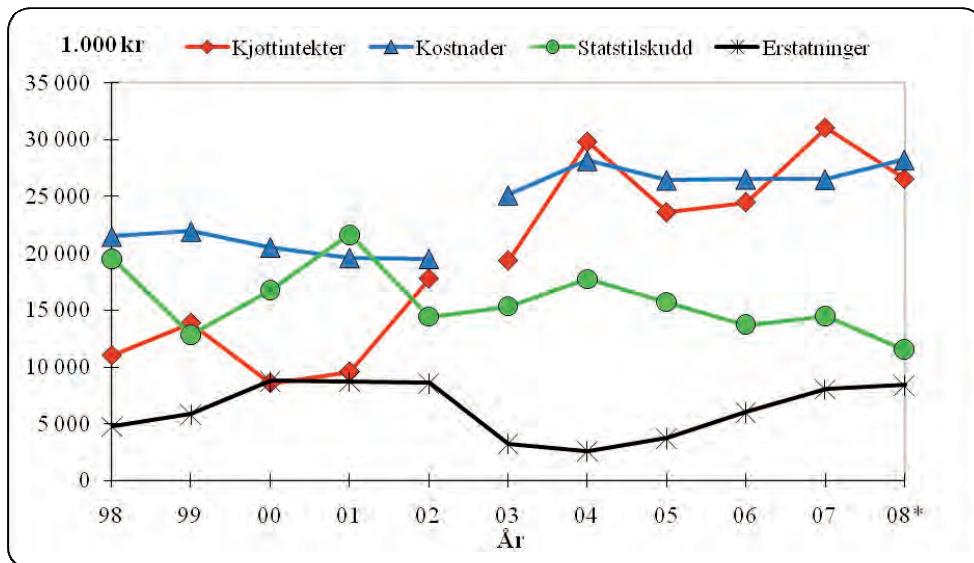
Figur 8.1.1 viser at kjøttinntektene i Polmak/Varanger har hatt en jevn stigning siden 2003, og har i hele sammenligningsperioden vært høyere enn kostnadene. Statstilskuddene har vært på omtrent samme nivå siden 2001, mens erstatningene har økt mot slutten av perioden. Økningen i kjøttinntektene de senere årene må ses i sammenheng med økt produksjon og økte priser. Prognosene hittil for 2008 tyder på en nedgang i slaktevolum.

Kostnadsøkningen fra 2003 til 2007 kan i hovedsak knyttes til postene varekjøp, utstyr og kjøretøy/maskiner. På bakgrunn av dette kan man si at prisstigning og økte slakteuttak gjennom perioden er årsaker til økningen i kostnadsnivå. Det forventes en økning i kostnader også i 2008.

Fra 1998 til 2001 økte statstilskuddene vesentlig. Dette har i hovedsak sammenheng med at tilslagsprosenten for tilskudd til siidaandeler i løpet av en femårsperiode økte fra vel 50% til 89 % i driftsåret 2000/01. I perioden 2002-05 har statstilskuddene vært relativt stabile.

En helhetsvurdering tilsier at økonomien i reindriften i Polmak/Varanger har vært best etter 2003, hvor statstilskuddene har vært stabile mens kjøttinntektene har vært sterkt økende. Området har også hatt en sterk prisstigning på kjøtt, noe som tyder på bra kjøttkvalitet og bra produksjon. Økonomien har vært klart bedre gjennom hele sammenligningsperioden i Polmak/Varanger enn i de øvrige områdene unntatt i Sør-Trøndelag/Hedmark. Et sunnhetstegn for økonomien er det også at kjøttinntektene har vært høyere enn de øvrige av totalregnskapets hovedposter gjennom hele perioden.

Karasjok

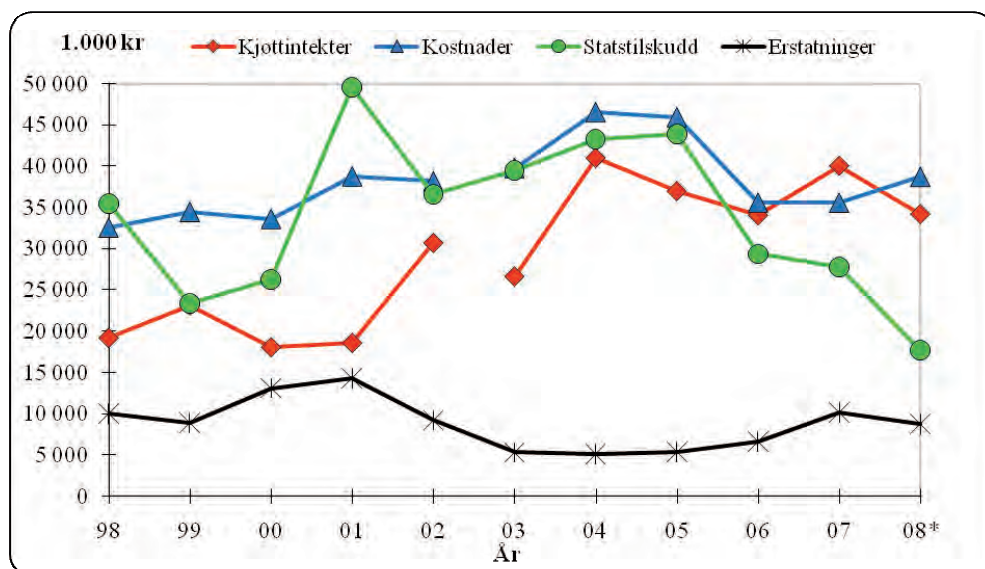

Figur 8.1.2 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Karasjok i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)

Kjøttinntektene i Karasjok avtok betydelig i perioden 1998 til 2001. Fra 2001 øker både kjøttinntektene og reintallet mot 2004, før vi ser en reduksjon i kjøttinntektene i 2005 og 2006, etterfulgt av en ny økning av kjøttinntektene i 2007. Kostnadene var i begynnelsen av sammenligningsperioden betydelig høyere enn kjøttinntektene, mens de i slutten av perioden er på omtrent samme nivå. Statstilskuddene har variert noe fra år til år, men har fra 2001 avtatt noe. Erstatningene har vært ganske stabile, med en økning i midten og slutten av perioden. Økningen i 2007 skyldes i hovedsak erstatning for arealinngrep.

En medvirkende årsak til at statstilskuddene var på sitt høyeste nivå i sammenligningsperioden i 2001, er at tilslagsprosenten for tilskudd til siidaandeler var på sitt høyeste nivå dette året (81 %).

En helhetsvurdering av situasjonen tilsier at økonomien i reindriften i Karasjok var best i slutten av sammenligningsperioden. I begynnelsen av sammenligningsperioden har kostnadene vært vesentlig høyere enn kjøttinntektene, og næringen har i stor grad vært avhengig av statstilskudd og erstatninger. Dette har sammenheng med vanskelige beite- og driftsforhold og store rovdyrtap. Etter 2001 er imidlertid situasjonen forbedret, som følge av en økning i kjøttinntektene. I 2004 er kjøttinntektene for første gang større enn både kostnader, statstilskudd og erstatninger. Området kan best sammenlignes med Vest-Finnmark, bortsett fra at statstilskuddene er betydelig høyere i Vest-Finnmark enn i Karasjok.

Vest-Finnmark

Figur 8.1.3 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Vest-Finnmark i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)

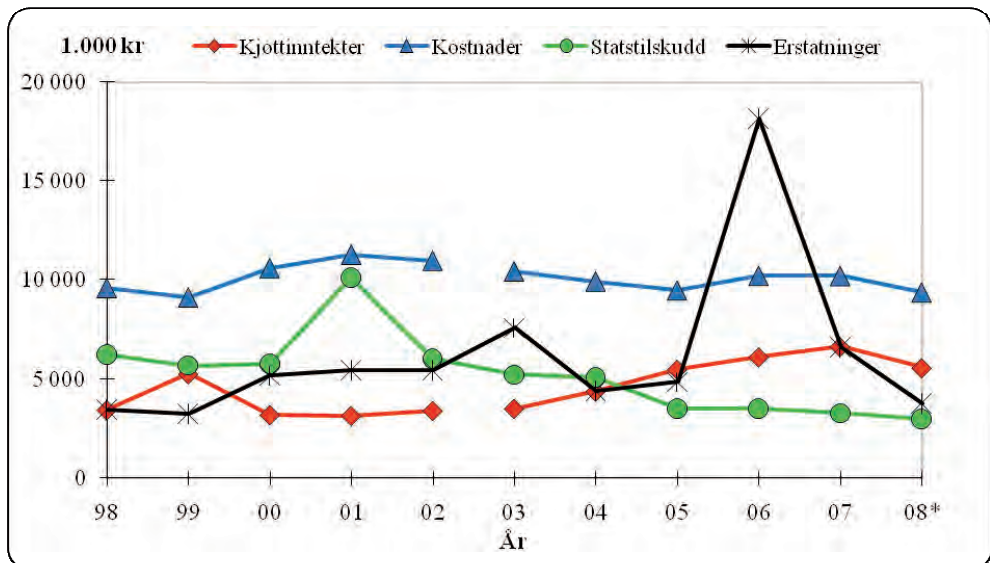
Kjøttinntektene har økt i løpet av sett sammenligningsperioden, med en viss variasjon mellom år. Kostnadene var betydelig høyere enn kjøttinntektene i begynnelsen av sammenligningsperioden og fram til 2004. I 2006 tangerer kostnadene og kjøttinntektene, og i 2007 er kjøttinntektene for første gang høyere enn kostnadene. Budsjettet for 2008 viser igjen en nedgang i kjøttinntektene som følge av redusert slakteuttak.

Statstilskuddene har vært variable i sammenligningsperioden. Hovedtendensen er likevel økende statstilskudd fram til 2005 og en betydelig nedgang i slutten av perioden.

Erstatningene har vært relativt stabile i hele sammenligningsperioden.

Totalt sett tilsier figur 8.1.3 at reindriftsøkonomien i Vest-Finnmark var sunnest i 2007, hvor kjøttinntektene tangerer kostnadene og er høyere enn både statstilskudd og erstatninger.

Troms

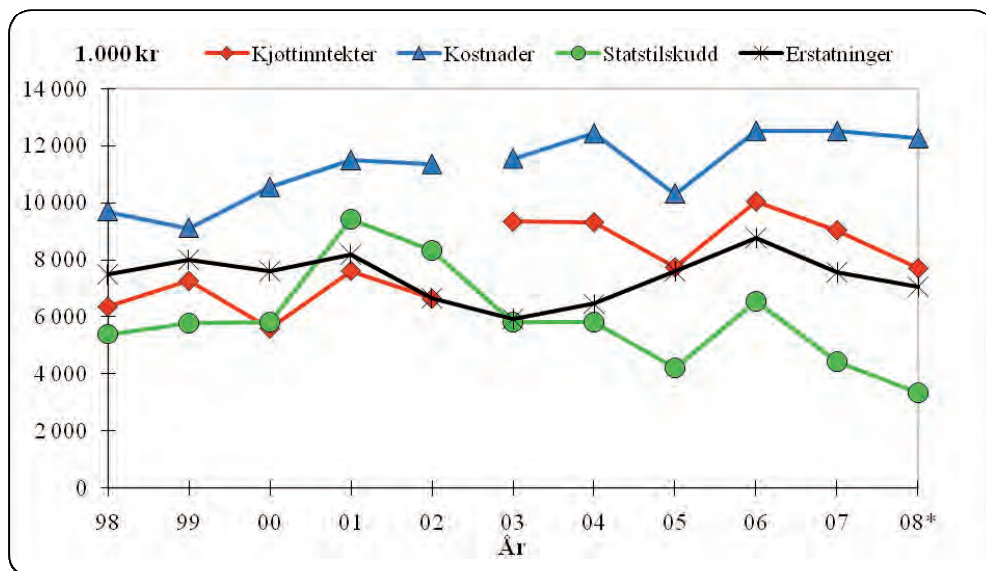

Figur 8.1.4 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Troms i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)

Kjøttinntektene i Troms har vært relativt stabile sammenligningsperioden sett under ett, med en svak økning fra 2003. Bortsett fra helt i slutten av perioden hvor erstatningene øker betydelig, har kostnadene vært større enn kjøttinntektene, statstilskuddene og erstatningene gjennom hele perioden. Årsaken til dette er en engangsutbetaling for arealerstatning til ett reinbeitedistrikt i Troms. Statstilskuddene har variert noe fra år til år, men hovedtendensen er at de økte frem til 2001 for deretter å avta.

Den økonomiske situasjonen i Troms har i mange år skilt seg ut fra de øvrige reinbeiteområdene. Selv om det er en forbedring etter 2003 – med økte kjøttinntekter og reduserte kostnader og statstilskudd – er økonomien i reindriften i Troms fortsatt svak. Omleggingen i tilskuddsordningene fra og med driftsåret 2003/04, med økt fokus på produksjon og omsetning, har bidratt til en positiv utvikling i området. Sammen med en økning i reintallet og bedre tilrettelegging av slaktemulighetene, bør dette danne grunnlag for å styrke økonomien i årene fremover.

Nordland

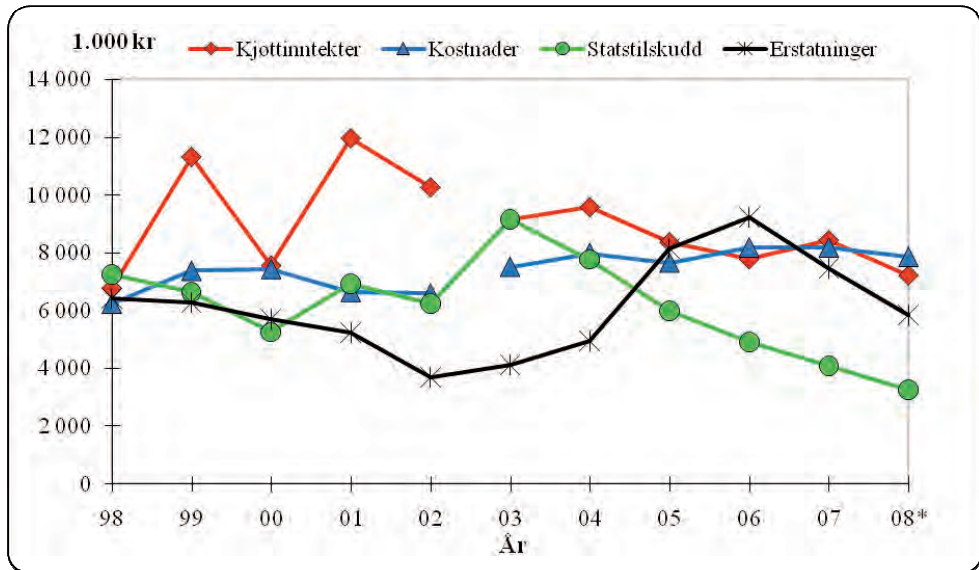

Figur 8.1.5 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Nordland i perioden 1998-2008 (*Budsjettall for 2008) (2007-kroner)

Kjøttinntektene har variert noe i sammenligningsperioden. Området hadde en positiv utvikling til 2006, etterfulgt av reduserte kjøttinntekter som følge av redusert slakteuttak. Det forventes i likhet med flere områder en ytterligere reduksjon av kjøttinntektene fra 2007 til 2008 som følge av redusert slakteuttak. Kostnadene har i hele perioden vært høyere enn kjøttinntektene. Statstilskuddene viser en reduksjon fra 2001, og forventes å være på sitt laveste nivå i 2008. Erstatningene har vært relativt stabile i hele sammenligningsperioden.

Totalt sett har den økonomiske utviklingen i Nordland vært positiv fram til 2006, etter dette har kjøttinntektene gått ned samtidig som kostnadene har holdt seg stabil. Fra 2003 er kjøttinntektene høyere enn både statstilskudd og erstatninger. Både kostnader, statstilskudd og erstatninger har vært større enn kjøttinntektene i store deler av perioden. Fra 2002 til 2004 øker imidlertid kjøttinntektene, samtidig som statstilskuddene og erstatningene avtar.

Nord-Trøndelag

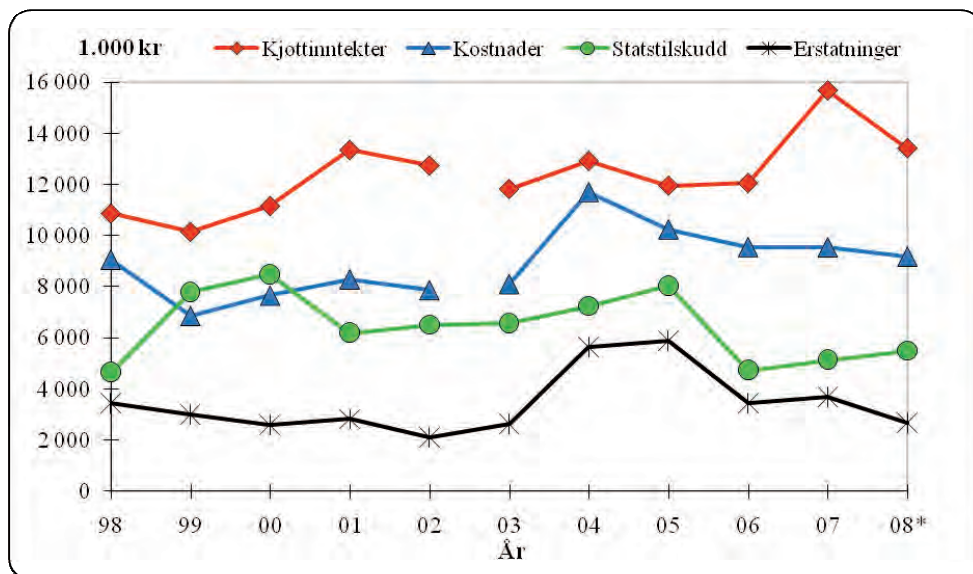
Figur 8.1.6 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Nord-Trøndelag i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)

Perioden sett under ett har kjøttinntektene vist en varierende tendens i Nord-Trøndelag, med lave verdier i 1998 og 2000, og høye verdier i 1999 og 2001. Etter 2003 har kjøttinntektene variert mindre, men utviklingen viser reduserte kjøttinntekter mot slutten av sammenligningsperioden. Deler av variasjonen kan forklares med forskyvninger i slaktetidspunkt innenfor driftsårene. Kostnadene har vært forholdsvis stabile i sammenligningsperioden. Ved slutten av perioden viser figuren at kostnadene har vært større enn kjøttinntektene..

I likhet med kostnadene, har statstilskuddene vært på et relativt stabilt nivå fram til 2002. I 2003 er det en topp, mens tilskuddene reduseres betydelig mot slutten av sammenligningsperioden. Erstatningene økte betraktelig fram til 2006 etterfulgt av en reduksjon mot 2008. Økningen i erstatninger mot 2006 skyldes i hovedsak store rovvilttap. I 2006 var erstatningen høyere enn både kjøttinntekter, kostnader og statstilskuddene som følge av erstatninger for store tap av rein.

Til tross for at kjøttinntektene stort sett er høyere enn kostnadene gjennom hele sammenligningsperioden, viser figuren totalt sett en negativ utvikling for økonomien i Nord-Trøndelag etter 2001. Produksjonen, kjøttinntektene og erstatningene avtar og kostnadene øker.

Sør-Trøndelag/Hedmark

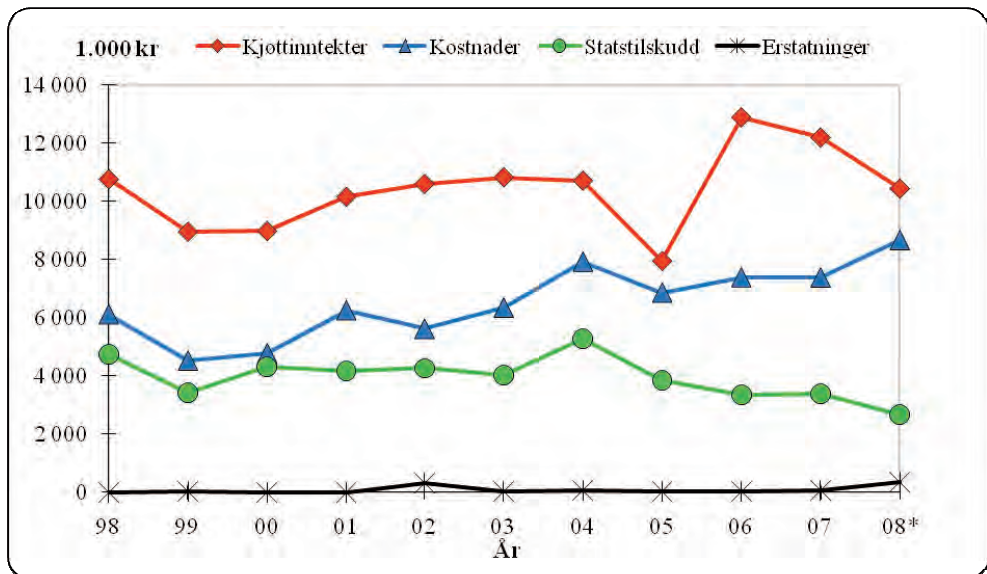
Figur 8.1.7 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Sør-Trøndelag/Hedmark i perioden 1998-2008 (*Budsjettall for 2008) (2007-kroner)

Kjøttinntektene har vært relativt stabile i sammenligningsperioden med en topp i 2007. Gjennom hele perioden har kjøttinntektene vært høyere enn både kostnader, statstilskudd og erstatninger.

Kostnadene har variert noe, men har de siste årene vært synkende. I likhet med kostnadene har også statstilskuddene variert noe fra år til år med en betydelig reduksjon i 2006, og en økende tendens igjen mot 2008. Erstatningsutbetalingene var stabile fram til 2003, og har i slutten av perioden variert noe, som følge av antall rovvilttap.

Utviklingen i Sør-Trøndelag/Hedmark er preget av stor stabilitet og forutsigbarhet. I likehet med Polmak/Varanger, er kjøttinntektene høyere enn både kostnader, erstatninger og statstilskudd i hele sammenligningsperioden. Den økonomiske utviklingen viser en positiv tendens.

Tamreinlag

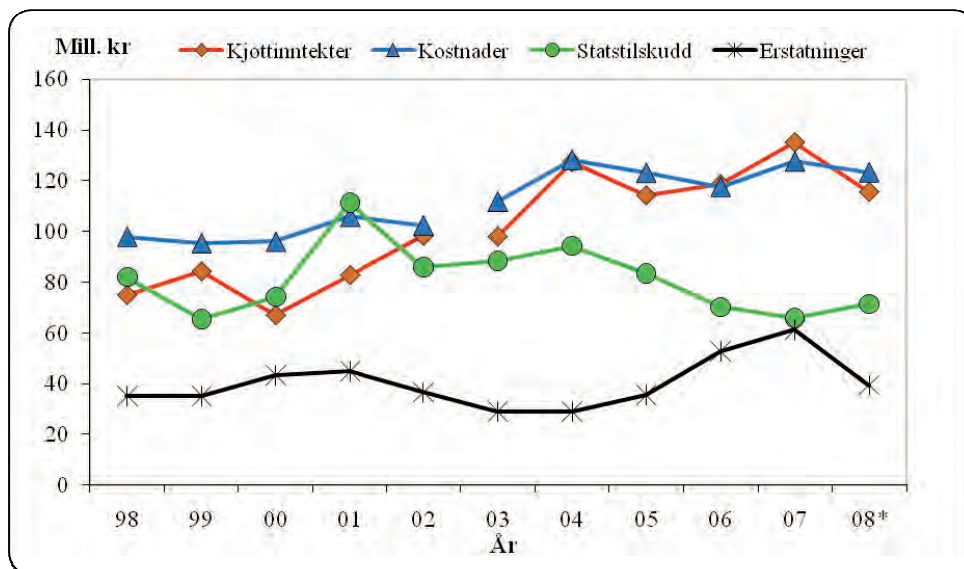
Figur 8.1.8 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i tamreinlagene i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)

Kjøttinntektene i tamreinlagene har vært relativt stabile i sammenligningsperioden, bortsett fra de siste årene hvor det har vært større variasjoner. Gjennom hele perioden, bortsett fra i 2005, har kjøttinntektene vært betydelig høyere enn både kostnader, statstilskudd og erstatninger. Kostnadene, statstilskuddene og erstatninger har vært relativt stabile i hele sammenligningsperioden.

Den økonomiske situasjonen i tamreinlagene er god i hele perioden, med en kortvarig negativ utvikling fra 2004 til 2005. Budsjettet for 2008 viser reduserte kjøttinntekter og økende kostnader.

8.2 Generelle vurderinger

I dette avsnittet vurderes den økonomiske utviklingen i reindriftsnæringen med utgangspunkt i sentrale poster i totalregnskapet. Figurene 8.2.1 og 8.2.2 danner grunnlaget for vurderingene.

Figur 8.2.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i perioden 1998-2008 (*Budsjettall for 2008) (2007-kroner)

Kjøttinntektene har økt gjennom hele sammenligningsperioden, dette skyldes økt slaktekvantum og økte priser de siste årene. Selv med en økning av produsentprisen forventes en nedgang i kjøttinntektene for 2008, slik at kostnadene igjen vil være høyere enn kjøttinntektene. Kostnadene var stabile fram til år 2000, før de begynte å øke noe. Grunnet redusert slakting forventes det at kostnadene vil bli noe redusert.

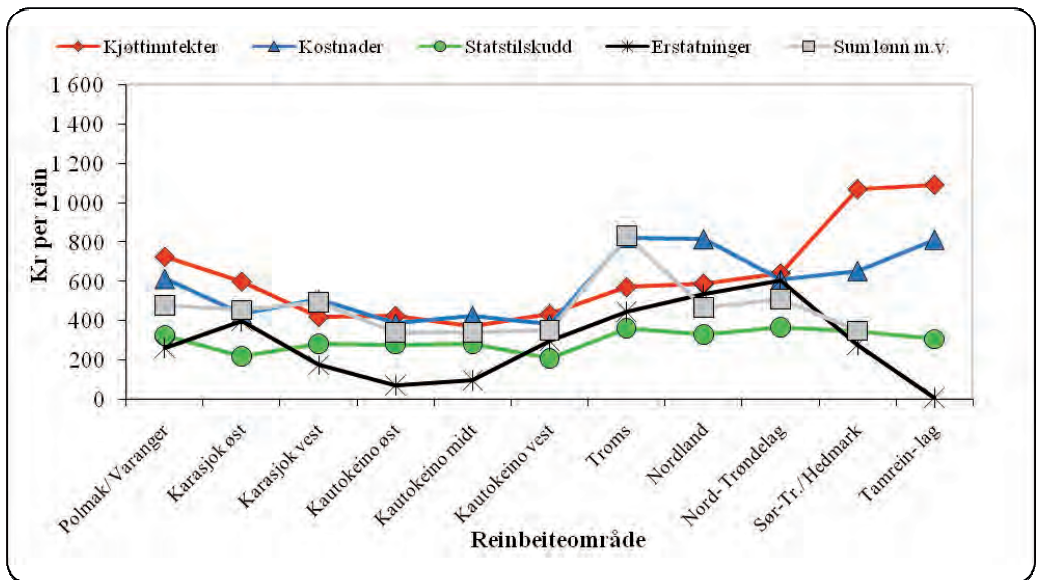
De samlede erstatningene økte noe i begynnelsen av sammenligningsperioden, og hadde en tilsvarende reduksjon i midten av perioden. Økningene i 2006 og 2007 må sees i sammenheng med engangsutbetalinger for arealinngrep i Troms og Finnmark.

Statstilskuddene målt i faste priser varierte noe i begynnelsen av perioden, og hadde en topp i 2001 som har sammenheng med at både de ekstraordinære og de ordinære tilskuddene var på topp i sammenligningsperioden dette året. Fra 2001 har statstilskuddene stort sett avtatt fra år til år, og var på sitt laveste nivå i 2007. Årsaken til det lave nivået i 2007 er omleggingen av tilskuddene over reindriftsavtalen. Den forventede økningen i 2008 kommer av det høye slakteuttaket i 2007.

Reindriftsnæringen har hatt en forholdsvis dårlig økonomi i hele sammenligningsperioden. Kjøttinntektene har i det vesentligste vært lavere enn kostnadene, og man har i stor grad vært avhengig av statstilskudd og erstatninger. Det påpekes imidlertid at den økonomiske situasjonen er vesentlig forbedret i slutten av sammenligningsperioden – siden 2002 har kjøttinntektene vært på om lag samme nivå som kostnadene, og de har blitt vesentlig høyere enn statstilskuddene. Det forventes at kjøttinntektene vil reduseres i 2008 som følge av lavere

slakteuttak knyttet til forhold beskrevet tidligere i publikasjonen. Prisutviklingen for kjøtt har de siste årene vært meget tilfredsstillende slik at forholdene ligger bra til rette for at flere distrikt kan utnytte den gode markedssituasjonen og øke sitt slakteuttak. Ser man tilbake på 2007 kan man si at omleggingen av tilskuddsordningen hadde ønsket effekt mht slakteuttak. Klimaforhold som har påvirket slakteuttaket høsten 2008 kan man i liten grad påvirke.

Figur 8.2.2 viser fordelingen av totalregnskapets hovedposter i 2007 etter reinbeiteområde og reintall. Som det fremgår av kapittel 7.1, har ”sum lønn m.v. utenfor reindriften” stor betydning for økonomien i næringen. For å gi et inntrykk av *hvor stor* betydning disse inntektene har, er også sum lønn m.v. tatt med i figuren.

Figur 8.2.2 Fordeling av totalregnskapets hovedposter og ”sum lønn m.v. utenfor næringen” i 2007 etter reintall (kr per rein)

Det fremgår av figuren at Polmak/Varanger, Karasjok Øst, Sør-Trøndelag/Hedmark og tamreinlagene har den beste økonomien i næringen. Felles for disse områdene er at kjøttinntektene per rein er større enn kostnadene, statstilskuddene og erstatningene per rein.

Når det gjelder Karasjok øst, Kautokeino øst, Kautokeino midt, Kautokeino vest og Nord-Trøndelag viser figuren at kjøttinntekter, kostnader og sum lønn m.v. utenfor reindriften ligger på tilnærmet samme nivå. Erstatningene per rein er høyest i Nord-Trøndelag og lavest i Kautokeino Øst og Tamreinlagene. Statstilskuddene per rein er høyest i Troms og lavest i Karasjok Øst og Kautokeino Vest.

Troms og Nordland skiller seg ut som reinbeiteområdet med den svakeste økonomien i næringen, ettersom kostnadene per rein ligger klart høyest, kombinert med lave kjøttinntekter per rein. De høye erstatningsutbetalingene har sammenheng med at reinbeitedistriktet i Karasjok Øst og Kautokeino Vest fikk store engangsbeløp i 2007.

Figuren viser for øvrig at sum lønn m.v. utenfor reindriften har størst betydning i Troms, og minst betydning i Vest-Finnmark og Sør-Trøndelag.

Vedlegg

1. Tabeller

Tabell 1 Kjøttinntekter i 2007 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	Antall slakt	Snittvekt (kg/rein)	Kvantum (tonn)	Snittpris (kr/kg)	Verdi (1000 kr)
Polmak/ Varanger	11 844	23,29	276	67,81	18 705
Karasjok øst	11 248	22,49	253	64,86	16 411
Karasjok vest	8 917	22,83	204	63,52	12 930
Øst-Finnmark	32 009	22,88	732	65,71	48 047
Kautokeino øst	7 826	22,26	174	64,90	11 304
Kautokeino midt	10 685	22,66	242	62,74	15 188
Kautokeino vest	8 422	21,83	184	62,57	11 504
Vest-Finnmark	26 933	22,28	600	63,31	37 888
Troms	2 483	36,93	92	68,35	6 267
Nordland	3 868	32,71	127	67,63	8 557
Nord-Trøndelag	4 487	25,39	114	70,08	7 985
Sør-Tr./ Hedmark	8 785	25,45	224	66,36	14 836
Tamreinlag	6 495	28,01	182	63,41	11 536
Totalt	85 060	24,34	2 070	65,32	135 116

Tabell 2 Kjøttinntekter i perioden 2003-06 (1.000 kr)

	2003	2004	2005	2006	2007
<i>-Antall slakt</i>					
Slakteri	49 875	79 131	71 663	68 835	73 890
Privat	11 710	11 730	11 430	11 130	11 170
Sum antall slakt	61 585	90 861	83 093	79 965	85 060
Gj.snitt vekt (kg) ¹⁾	27,85	25,20	24,85	24,90	24,34
Produksjon (tonn)	1 715	2 290	2 065	1 991	2 070
Gj.sn.pris (kr/kg)	54,34	53,16	53,69	59,10	65,32
Verdi (1.000 kr)	93 207	121 708	110 841	117 666	135 225

1) Inklusive beregnet privat forbruk og omsetning

Tabell 3 Ordinære inntektsoverføringer i perioden 2004-07 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2004	2005	2006	2006
Polmak/Varanger	5 545	6 199	6 771	7 326
Karasjok øst	12 894	12 472	3 596	3 946
Karasjok vest			5 513	5 927
Øst-Finnmark	18 439	18 672	15 880	17 198
Kautokeino øst			5 129	4 531
Kautokeino midt			5 612	6 818
Kautokeino vest			3 546	3 769
Vest-Finnmark	25 402	22 476	14 286	15 118
Troms	2 203	2 645	2 325	2 623
Nordland	3 639	3 313	2 656	2 867
Nord-Trøndelag	4 026	4 233	2 990	2 776
Sør-Tr./Hedmark	5 884	6 808	4 185	4 664
Tamreinlag	3 256	2 323	2 201	2 307
Totalt:	62 848	60 469	44 523	47 554

Tabell 4 Inntektsoverføringer per siidaandel i 2007 (1.000 kr)

Reinbeiteområde	2007		
	Prod. avh.	Andre	Totalt
Polmak/Varanger	152 043	31 521	183 564
Karasjok øst	66 421	40 737	107 158
Karasjok vest	54 514	33 813	88 326
Øst-Finnmark	81 625	35 313	116 938
Kautokeino øst	65 329	44 152	109 481
Kautokeino midt	56 434	50 861	107 295
Kautokeino vest	55 624	31 825	87 449
Vest-Finnmark	58 774	43 912	102 686
Troms	40 233	34 391	74 624
Nordland	51 577	20 545	72 122
Nord-Trøndelag	57 573	25 208	82 781
Sør-Tr./Hedmark	120 983	39 500	160 483
Sum tilskudd per siidaandel	70 495	38 239	108 734

Tabell 5 Tiltak mot radioaktivitet i perioden 1987-2007 (1.000 kr)

År	Anlegg/ føring/tap	Tidlig slakt	Kostholds- kompen sasjon	Nedføring	Totalt
1987	1 319	0	1 050	0	2 369
1988	2 010	0	2 651	0	4 661
1989	3 123	0	3 214	0	6 337
1990	1 833	0	3 281	0	5 114
1991	2 200	0	2 515	0	4 715
1992	2 811	0	1 358	0	4 169
1993	2 306	682	1 276	0	4 264
1994	1 017	1 360	1 492	0	3 869
1995	3 352	2 005	1 217	0	6 574
1996	1 702	778	855	0	3 334
1997	867	1 892	866	0	3 625
1998	1 613	1 312	807	0	3 732
1999	1 276	1 560	806	0	3 633
2000	554	1 597	618	30	2 799
2001	498	1 456	775	192	2 921
2002	173	1 234	403	85	1 894
2003	270	1 186	1 021	180	2 657
2004	310	1 013	707	197	2 227
2005	186	1 673	686	0	2 545
2006	0	1 075	156	0	1 231
2007	404	812	434	97	1 746

Tabell 6 Erstatninger for tap av rein 2004-07 (1.000 kr)

Finansieringskilde	2003	2004	2005	2006	2007
DN - tap rovvilt	20 178	20 428	26 401	32 570	39 511
Jernbaneverket - tap tog	1 125	601	1 351	731	1 473
Forsikringselskaper - tap bil	733	1 384	1 722	1 833	2 036
Reindriftsavtalen - andre store tap	0	0	0	0	0
Totalt	22 036	22 414	29 474	35 134	43 020

2. Tabelloversikt

Sammendrag	1
Čoahkkáigeassu	1
3. Grunnlag og forutsetninger	6
<i>Tabell 3.2.1 Prosentvis fordeling av antall oppnådde reindriftsfradrag for 2007, etter fradragenes størrelse</i>	13
4. Totalregnskap 2007 og budsjett 2008	14
<i>Tabell 4.1.1 Kjøttinntekter i 2007 og 2006 (1.000 kr)</i>	14
<i>Tabell 4.1.2 Fordeling av antall slakt til slakteri mellom ulike sesonger</i>	15
<i>Tabell 4.1.3 Utvikling i gjennomsnittsvekter (slakt til slakteri) i perioden 2003-07 (kg)</i>	16
<i>Tabell 4.1.4 Gjennomsnittlige slaktevekter (slakt til slakteri) for kalv, voksne dyr og totalt i 2006 og 2007 (kg)</i>	16
<i>Tabell 4.1.5 Prisutvikling i perioden 2003-07, og endring fra 2006 til 2007 (kr per kg kjøtt omsatt via slakteri)</i>	17
<i>Tabell 4.1.6. Utvikling i verdien av den totale kjøttproduksjonen i perioden 2003-07 (1.000 kr)</i>	18
<i>Tabell 4.1.7 Korrigert reintall per 31. mars i perioden 2003-07, og beregnet korrigert reintall per 31. mars 2008</i>	20
<i>Tabell 4.1.8 Produksjon, bestand og verdi i perioden 2003-07</i>	21
<i>Tabell 4.1.9 Verdi av endring i reinhjorden for perioden 1. januar - 31. desember i 2007 og 2006</i>	21
<i>Tabell 4.1.10 Binæringsinntekter i perioden 2003-07 (1.000 kr)</i>	22
<i>Tabell 4.1.11 Andre produksjonsbaserte inntekter i 2007 (1.000 kr)</i>	23
<i>Tabell 4.2.1 Inntektsoverføringer i perioden 2003-07 (1.000 kr)</i>	24
<i>Tabell 4.2.2 Inntektsoverføringer i 2007 etter inntektspost (1.000 kr)</i>	25
<i>Tabell 4.2.2 forts. Inntektsoverføringer i 2007 etter inntektspost (1.000 kr) fordelt på soner</i>	25
<i>Tabell 4.2.3 Tilskudd til næringskombinasjoner i perioden 2003-07 (1.000 kr)</i>	28
<i>Tabell 4.2.4 Utbetalinger over Verdiskapingsprogram (1.000 kr)</i>	29
<i>Tabell 4.2.5 Tiltak mot radioaktivitet i 2007 etter tiltakstype (1.000 kr)</i>	29
<i>Tabell 4.2.6 Forebyggende tiltak mot rovvilt etter tiltakstype (1.000 kr)</i>	30
<i>Tabell 4.3.1 Erstatning for tap av rein i perioden 2004-07 (1.000 kr)</i>	31
<i>Tabell 4.3.2 Erstatning for arealinngrep i perioden 2004-07 (1.000 kr)</i>	31
<i>Tabell 4.4.1 Siidaandelenes kostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)</i>	32
<i>Tabell 4.4.2 Siidaandelenes kostnader i 2007 etter kostnadsart (1.000 kr)</i>	33
<i>Tabell 4.4.2 forts. Siidaandelenes kostnader i 2007 fordelt på soner i Finnmark</i>	34
<i>Tabell 4.4.3 Avgifter i reindrifta 2004-2007 (1.000 kr)</i>	35
<i>Tabell 4.4.4 Felleskostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)</i>	36
<i>Tabell 4.4.5 Felleskostnader i 2007 etter kostnadsart (1.000 kr)</i>	36
<i>Tabell 4.4.6 Tamreinlagenes totale kostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr)</i>	37
<i>Tabell 4.4.7 Totale kostnader i 2007 etter kostnadsart (1.000 kr)</i>	38
<i>Tabell 4.4.7 forts. Totale kostnader i 2007 etter kostnadsart fordelt på soner i Finnmark (1.000 kr)</i>	38
<i>Tabell 4.5.1 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i 2007 (1.000 kr)</i>	40

Tabell 4.5.2 Siidaandelenes samlede kapitalforhold i perioden 2004-07 (1.000 kr).....	40
Tabell 4.5.3 Rentekostnader i perioden 2004-07 (1.000 kr).....	41
Tabell 4.5.4 Total gjeld, renter og rentesats i samisk reindrift i perioden 2004-07 (1.000 kr).....	41
Tabell 4.6.1 Arbeidsforbruk og antall siidaandeler i 2007.....	42
Tabell 4.7.1 Sammendrag av reindriften totalregnskap i perioden 2004-07, og endring fra 2006 til 2007 (1.000 kr).....	43
Tabell 4.7.2 Totalregnskap for 2007 fordelt etter reinbeiteområder (1.000 kr).....	45
Tabell 4.7.3 Totalregnskap for 2007 fordelt på soner i Finnmark (1.000 kr).....	47
Tabell 4.7.4 Vederlag for arbeid og egenkapital per årsverk i perioden 2004-07 (kr) ...	48
Tabell 4.7.5 Vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel i perioden 2004-07 (kr)	49
Tabell 4.8.1. Sammendrag av totalregnskapet i perioden 2004-07, budsjett for 2008 og endring fra 2007 til 2008 (1.000 kr).....	54
5. Nærmere om Reindrifftsavtalen	56
Tabell 5.3.1 Fordeling av reindrifftsavtalens ramme de fem siste avtaleårene (mill. kr).....	58
Tabell 5.3.2 Utbetalinger over reindrifftsavtalens ramme de fire siste årene (mill. kr) ...	58
Tabell 5.3.3 Spesifikasjon av rammen for post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd de fem siste avtaleårene (mill. kr).....	59
Tabell 5.3.4 Spesifikasjon av regnskapet for post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd de fire siste avtaleårene (mill. kr).....	59
Tabell 5.4.1 Fordeling av bevilgninger over Reindriften utviklingsfond de fire siste årene (1.000 kr).....	60
Tabell 5.4.2 Innvilgede prosjektsøknader over Verdiskapingsprogram for reindrift fra oppstarten og frem til 17.09.08.....	61
Tabell 5.4.3 Innvilgede prosjektsøknader til forskning og veiledning i perioden 2005-08, antall prosjekter og beløp (1.000 kr).....	62
Tabell 5.4.4 Innvilgede prosjektsøknader til konfliktforebyggende tiltak mellom reindrift og jordbruk i perioden 2005-08, antall prosjekter og beløp (1.000 kr).....	63
Tabell 5.5.1 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2007/08 (totalt).....	65
Tabell 5.5.2 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2007/08 (innvilget), og totalt for 2006/07.....	66
Tabell 5.5.3 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag de fem siste driftsårene (tilslagsprosent).....	67
Tabell 5.5.4 Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2007/08 (avslag eller ikke søkt).....	68
Tabell 5.5.5 Utbetalte tilskudd til reinbeitedistrikter og tamreinlag i perioden 2003-07 (utbetalingsår) (1.000 kr).....	70
Tabell 5.5.6 Tilskudd til slakterier de tre siste driftsårene fordelt etter fraktsoner (1.000 kr).....	71
6. Langsiktige utviklingstrekk for reindriften	72
Tabell 6.3.1 Oppgitte rovvilttap i forhold til oppgitte totale tap (prosent).....	80
Tabell 6.3.2 Erstattede rovvilttap i forhold til oppgitte rovvilttap (prosent).....	81
Tabell 6.7.2 Eksport av reinkjøtt de fem siste årene (tonn).....	89
7. Husholdsinntekter for reindriftsfamilier	92
Tabell 7.1.1 Sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2007, 2006 og 2005 (1.000 kr).....	92

<i>Tabell 7.1.2 Sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2007 for siidaandelsinnehavere med ektefeller og siidaandelsinnehavere uten ektefeller (1.000 kr).....</i>	<i>93</i>
<i>Tabell 7.1.3 Gj.sn sum lønn m.v. utenfor reindriften i 2007 (1.000 kr per siidaandel) ...</i>	<i>93</i>
<i>Tabell 7.1.4 Andel kvinnelige og mannlige siidaandelsinnehavere som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2007 (prosent).....</i>	<i>94</i>
<i>Tabell 7.1.5 Andel kvinnelige og mannlige ektefeller som har lønns- og/eller næringsinntekter utenfor reindriften i 2007 (prosent).....</i>	<i>95</i>
<i>Tabell 7.2.1 Antall personer per enhet (siidaandel/familieenheter)</i>	<i>98</i>
<i>Tabell 7.2.3 Beregnet arbeidsforbruk i 2008.....</i>	<i>99</i>
<i>Tabell 7.2.4 Beregnet arbeidsforbruk (antall årsverk) i perioden 2004-08.....</i>	<i>99</i>
<i>Tabell 7.2.5 Antall siidaandeler i samisk reindrift de ti siste årene</i>	<i>100</i>
<i>Tabell 7.2.6 Antall personer i aktive enheter i samisk reindrift de ti siste årene.....</i>	<i>100</i>
<i>Tabell 7.2.7 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2008 med kvinner som innehavere, fordelt etter siidaandelsinnehaverens alder og siidaandelens reintall</i>	<i>101</i>
<i>Tabell 7.2.8 Antall siidaandeler i samisk reindrift i 2008 med menn som innehavere, fordelt etter siidaandelsinnehaverens alder og siidaandelens reintall.....</i>	<i>101</i>
<i>Tabell 7.2.9 Antall felles siidaandeler i samisk reindrift i 2008, fordelt etter siidaandelens reintall</i>	<i>102</i>
<i>Tabell 7.2.10 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2008, etter reineierens kjønn (prosent)</i>	<i>102</i>
<i>Tabell 7.2.11 Fordeling av totalt reintall i samisk reindrift i 2008, etter reineierens medlemstype (prosent).....</i>	<i>103</i>
<i>Tabell 7.2.12 Siidaandelsmedlemmer i 2008 i aldersgruppen 15-35 år, fordelt etter kjønn.....</i>	<i>103</i>

Vedlegg**115**

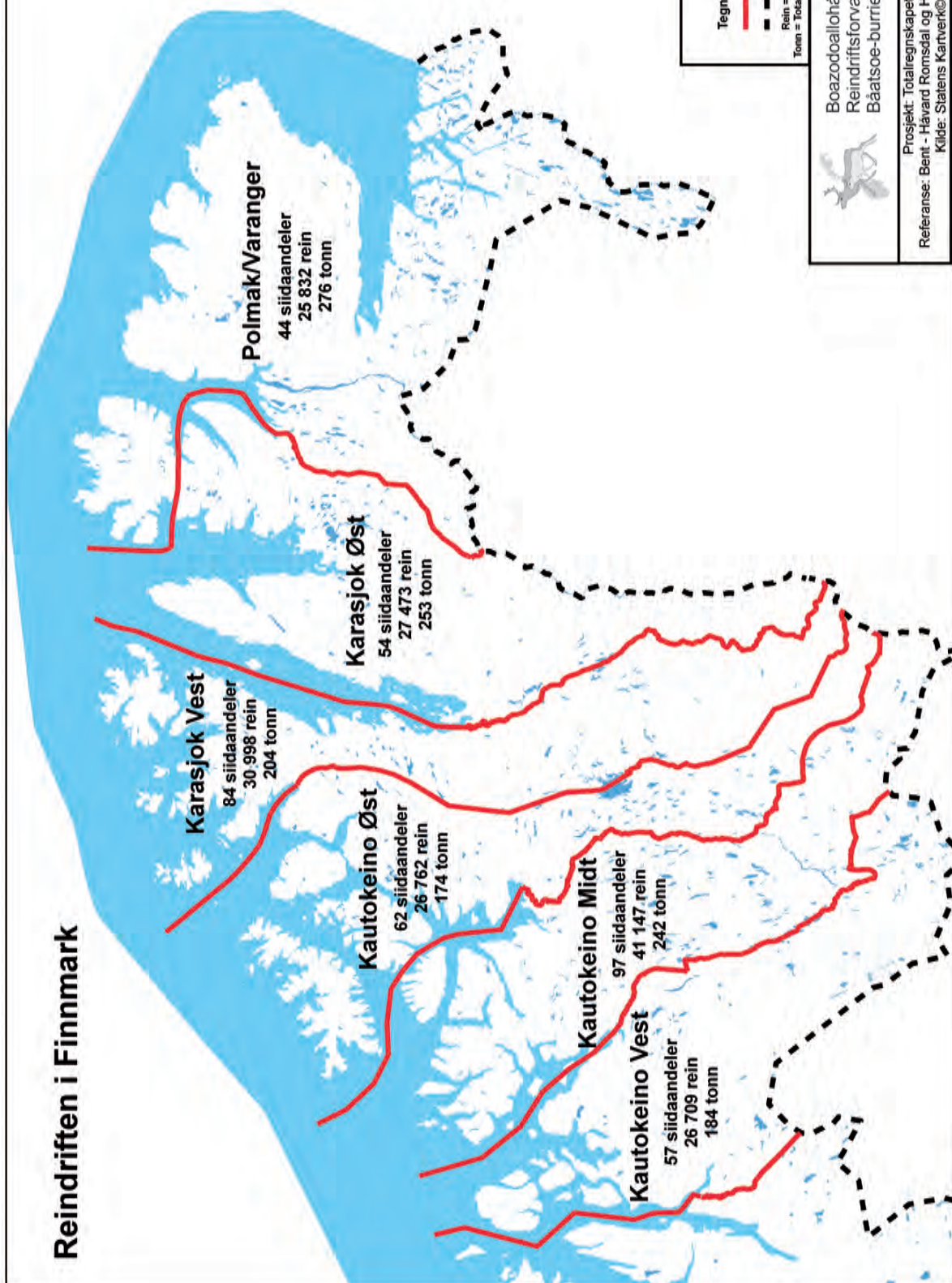
<i>Tabell 1 Kjøttinntekter i 2007 (1.000 kr)</i>	<i>115</i>
<i>Tabell 2 Kjøttinntekter i perioden 2003-06 (1.000 kr).....</i>	<i>115</i>
<i>Tabell 3 Ordinære inntektsoverføringer i perioden 2004-07 (1.000 kr).....</i>	<i>116</i>
<i>Tabell 4 Inntektsoverføringer per siidaandel i 2007 (1.000 kr).....</i>	<i>116</i>
<i>Tabell 5 Tiltak mot radioaktivitet i perioden 1987-2007 (1.000 kr).....</i>	<i>117</i>
<i>Tabell 6 Erstatninger for tap av rein 2004-07 (1.000 kr)</i>	<i>117</i>

3. Figuroversikt

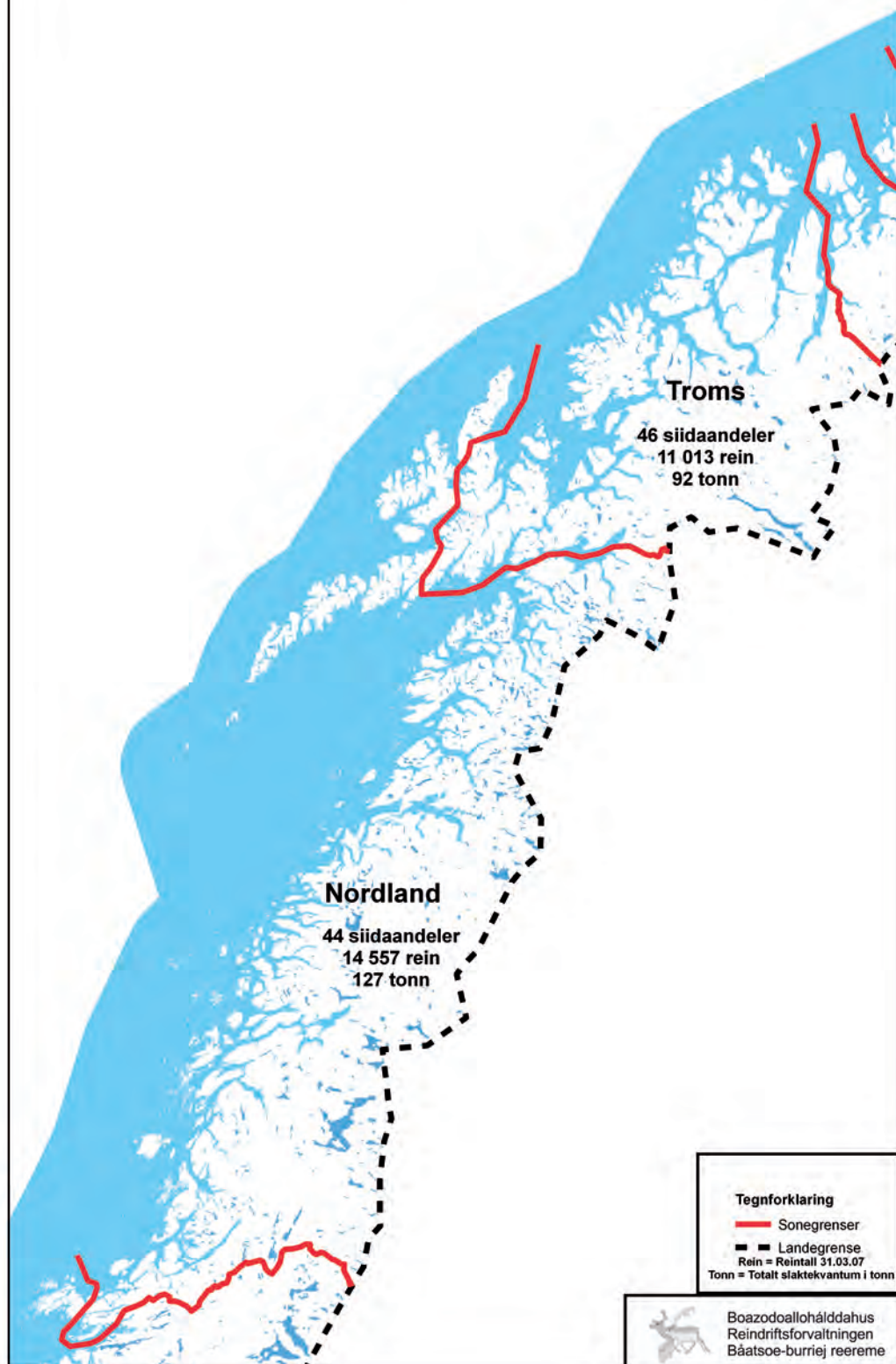
4. Totalregnskap 2007 og budsjett 2008	14
Figur 4.1.2 Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein i vårflokk i 2007 (kr per rein). Kurven viser produksjon per rein i vårflokk (kg per rein).	19
Figur 4.2.1 Inntektsoverføringer i perioden 2004-07 (1.000 kr)	26
Figur 4.2.2 Gjennomsnittlige inntektsoverføringer per siidaandel og gjennomsnitt for alle områder i 2007 (1.000 kr).....	26
Figur 4.4.1. Gjennomsnittlige kostnader (kr per rein) i perioden 2005-07, etter siidaandelens reintall.	34
Figur 4.4.2 Totale kostnader (eksklusive renter) per rein og per kg kjøtt i 2007	39
Figur 4.4.3 Totale kostnader (eksklusive renter) i perioden 2005-07 (1.000 kr)	39
Tilleggsinformasjon.....	55
5. Nærmere om Reindriftsavtalen.....	56
Figur 5.5.2 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler driftsåret 2007/08 (Tall i 1.000 kr per siidaandel)	69
Figur 5.5.3 Gjennomsnittlige tilskudd til siidaandeler og tamreinlag driftsåret 2006/07 (kr per kg kjøtt)	69
6. Langsiktige utviklingstrekk for reindriften.....	72
Figur 6.1.2. Produsentpris for kjøtt av rein, storfe og sau, eksklusive tilskudd (2007-kroner)	74
Figur 6.1.4 Totalproduksjon (tonn) og produksjon per dyr i vårflokk (kg per rein)	76
Figur 6.2.1 Tilskudd med inntektsvirkning i perioden 1998-2007 (2007-kroner)	77
Figur 6.4.1 Erstatninger i perioden 1998-2007 (2007-kroner)	82
Figur 6.5.1 Kostnadsutviklingen i reindriftsnæringen i perioden 1998-2007 (2007-kroner). Det er brudd i siidaandelens kostnader mellom 2002-2003.	83
Figur 6.5.2 Utvikling i siidaandelens gjennomsnittlige kostnader (søyler) og siidaandelens gjennomsnittlige reintall (2007-kroner). Det er brudd i serien siidaandelens kostnader mellom 2002-2003.	84
Figur 6.5.3 Totale kostnader per kg produsert kjøtt sammenholdt med pris per kg omsatt kjøtt (2007-kroner).....	85
Figur 6.6.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap (2007-kroner) (Produksjonsinntekter er kjøttinntekter korrigert for endringer i reinhjordverdien)	86
Figur 6.6.2 Utvikling i vederlag for arbeid og egenkapital. (2007-kroner) (Beløp i mill. kr er markert på søylene, og den striplete linjen viser gjennomsnittlig vederlag for arbeid og egenkapital i perioden).....	87
Figur 6.7.1 Fordeling mellom innenlandsk produksjon (slakt ved registrerte slakterier) og import i perioden 1998-2007 (tonn)	88
Figur 6.7.2 Reintallsutviklingen i Sverige, Finland og Norge i den siste tiårsperioden (ikke oppdatert for Sverige, mangler sluttstatus).....	89
Figur 6.7.3 Totalt antall registrerte slaktedyr i Sverige, Finland og Norge.....	90
i den siste tiårsperioden	90
7. Husholdsinntekter for reindriftsfamilier	92

Figur 7.2.1 Antall enheter i samisk reindrift i perioden 1950-2008 (familieenheter/driftsenheter/siidaandeler).....	96
Figur 7.2.2 Antall personer i samisk reindrift i perioden 1950-2008.....	97
8. Vurderinger av materialet.....	104
Figur 8.1.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Polmak/Varanger i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)	105
Figur 8.1.2 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Karasjok i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)	106
Figur 8.1.3 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Vest-Finnmark i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)	107
Figur 8.1.4 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Troms i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner).....	108
Figur 8.1.5 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Nordland i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner).....	109
Figur 8.1.6 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Nord-Trøndelag i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner).....	110
Figur 8.1.7 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i Sør-Trøndelag/Hedmark i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner)	111
Figur 8.1.8 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i tamreinlagene i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner).....	112
Figur 8.2.1 Utvikling i størrelsen på en del hovedposter i reindriftens totalregnskap i perioden 1998-2008 (*Budsjetttall for 2008) (2007-kroner).....	113
Figur 8.2.2 Fordeling av totalregnskapets hovedposter og ”sum lønn m.v. utenfor næringen” i 2007 etter reintall (kr per rein).....	114
Vedlegg	115

4. Kart over reinbeiteområdene

Reindriften i Troms og Nordland

Reindriften i Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Tamreinlag

Tegnforklaring

— Sonegrenser

--- Landegrense

Rein = Reintall 31.03.07
Tonn = Totalt slaktekvantum i tonn

Boazodoallohåiddahus
Reindriftnforvaltningen
Báatsoe-burriej reereme

5. Ordforklaringer

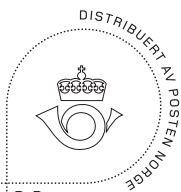
<i>Aktiv siidaandel</i>	Siidaandel som er oppført med rein i utgående beholdning (per 31. mars) i Melding om reindrift.
<i>Andre tilskudd</i>	Utdanningsstipend, lærlingordning i duodji (opphørt f.o.m. 2002), tilskudd til barnehager, avviklingslønn og tilskudd til innløsning av siidaandel.
<i>Binæringsinntekter</i>	Inntekter av duodji, jakt, fiske, bærplukking og annen virksomhet knyttet til reindrift.
<i>Becquerel (Bq)</i>	Måleenhet for radioaktivitet.
<i>Bruttopris</i>	Pris til reieneier fra slakteri, før evt. slakte- og fraktekostnader er trukket fra.
<i>Distriktstilskudd</i>	Direkte tilskudd til reinbeitedistrikter (over Reindrifftsavtalen).
<i>Driftsenhet</i>	Nå definert som siidaandel, jf. ny reindrifftslov.
<i>Driftstilskudd</i>	Tilskudd til siidaandeler i hele landet (over Reindrifftsavtalen).
<i>Driftsår</i>	I reindrifften: 1. april – 31. mars (reindrifftsåret).
<i>Duodji</i>	Samisk husflid.
<i>Ektefellestillegg</i>	Direkte tilskudd til siidaandeler der begge ektefeller utøver aktiv reindrift (over Reindrifftsavtalen).
<i>Felles siidaandel</i>	Siidaandel drevet av to ansvarlige ledere i fellesskap (ektefeller).
<i>Felleskostnader</i>	Felles kostnader som dekkes av reinbeitedistriktet, reindrifftsfondet eller særskilte erstatningsfond.
<i>Hovedavtalen</i>	Avtale som ligger til grunn for de årlige reindrifftsforhandlingene (revidert i 1992/93 – St.prp. nr. 66 (1992-1993)), inngått mellom Staten ved Landbruksdepartementet og Norske reindrifftsamers landsforbund (NRL).
<i>Investeringer</i>	Inngår under ordinære tilskudd, og omfatter livdyrlån, tilskudd til gjerder, bygninger og anlegg.
<i>Kalveslaktetilskudd</i>	Direkte tilskudd til siidaandel for slakt av kalv (over Reindrifftsavtalen).
<i>Kapitalinnsats</i>	Innsats av kapital, for eksempel i form av rein, snøscooter etc.
<i>Konsumprisindeks</i>	Statistisk forholdstall for forbruksvarer (viser prisstigningen).
<i>Korrigert reintall</i>	Reintall per 31. mars korrigert i henhold til opplysninger i siidaandelens Melding om reindrift påfølgende år.
<i>Kostholdskompensasjon</i>	Tilskudd til kompensasjon for alternativt kosthold som følge av radioaktivitet i matreiner.
<i>Livdyrverdi</i>	Verdi av levende rein (livdyr).
<i>Låste beiter</i>	Beiter som ikke er tilgjengelige på grunn av klimatiske forhold (is og snø).

<i>Melding om reindrift</i>	Melding som siidaandelene leverer inn hvert driftsår med oversikt over reintall, tap, slakteuttak, siidaandelens medlemmer, m.v.
<i>Nettopris</i>	Pris til reieneier fra slakteri, etter at slakte-/ og evt. fraktkostnader er trukket fra.
<i>NRL</i>	Norske Reindriftsamers Landsforbund (næringsorganisasjon for norske reindriftsamer).
<i>Oppgitt rovvilttap</i>	Rovvilttap oppgitt i siidaandelens Melding om reindrift.
<i>Ordinære tilskudd</i>	Inntektsoverføringer til siidaandeler og tamreinlag, herunder tilskudd til investeringer, pramming/flytting, distriktstilskudd, produksjonstilskudd, driftstilskudd, kalveslaktetilskudd, tidligslaktetilskudd, ektefelle tillegg og tiltak konvensjonsbeiter (over Reindriftsavtalen).
<i>Populasjon</i>	Alle individer innenfor et visst område.
<i>Produksjonspremie</i>	Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag som beregnes med utgangspunkt i en prosentsats (25 %) av avgiftspliktig salg av kjøtt og avgiftspliktige inntekter fra reinen (over Reindriftsavtalen fra og med 2003/04).
<i>Produksjonstilskudd</i>	Direkte tilskudd til siidaandeler og tamreinlag (over Reindriftsavtalen).
<i>Produktivitet</i>	Kjøttproduksjon per dyr eller per arealenhet.
<i>Reinbeitedistrikt</i>	Reinbeiteområdet er delt inn i flere reinbeitedistrikter (etter reindriftsloven §2).
<i>Reinbeiteområde</i>	Største forvaltningsenhet innenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven §2).
<i>Reindriftsavtalen</i>	Ettårig økonomisk avtale mellom Staten (ved Landbruksdepartementet) og NRL.
<i>Reindriftsfond</i>	Offentlig fond til fremme av reindriften (etter reindriftsloven §32).
<i>Reinhjordverdi</i>	Summen av alle livdyrverdier i en reinhjord.
<i>Ressursregnskapet</i>	Økologisk regnskap over reindriftenes ressursgrunnlag og ressursutnyttelse.
<i>RUF</i>	Reindriftenes Utviklingsfond
<i>Samisk reindrift</i>	Reindrift innenfor reinbeitedistrikt, inkludert Trollheimen i Sør-Trøndelag/Hedmark.
<i>Siida/sijte</i>	Geografisk og sosial betegnelse for en gruppe av reieneiere som utøver deler av driften i fellesskap innenfor et bestemt areal.
<i>Slakteuttak</i>	Antall slaktedyr eller antall kg slakt.
<i>St.meld. nr. 28 (1991-1992)</i>	Stortingsmeldingen om "En bærekraftig reindrift".
<i>Strata/stratum</i>	Inndeling av siidaandeler etter innehaverens alder og

	siidaandelens reintall.
<i>Sytingsrein</i>	Rein i eget merke som det føres tilsyn med i en annen siidaandel.
<i>Tamreinlag</i>	Sammenslutning av andelshavere med særskilt tillatelse for reindrift i enkelte sønorske fjellområder utenfor det samiske reindriftsområdet (etter reindriftsloven §5).
<i>Tidligslaktetilskudd</i>	Direkte tilskudd til tidlig slakt (høstslakt) av rein i Finnmark (over Reindriftsavtalen).
<i>Tilskudd til siidaandeler og tamreinlag</i>	Omfatter produksjonstilskudd, driftstilskudd, kalveslaktetilskudd, tidligslaktetilskudd og ektefelle tillegg.
<i>Totalkostnader</i>	Summen av siidaandelenes kostnader, felleskostnader og kostnader i tamreinlag.
<i>Totalkvantum</i>	Summen av kjøttmengde levert slakteri, privat omsetning og privat forbruk.
<i>VSP-rein</i>	Verdiskapingsprogram for reindriften. Ordningen administreres av Innovasjon Norge.
<i>Årsverk</i>	Normert arbeidsinnsats gjennom året (i reindriften 1.800 timer).

B - ØKONOMI

NORGE

P. P.

Adresse ved retur:

Reindrifftsforvaltningen

Postboks 1104

9504 Alta

www.reindrifft.no

ISSN 1504-4998

FOTO: LARS H. KREMPIG. TRYKK: FAGTRYKK IDÉ AS.

